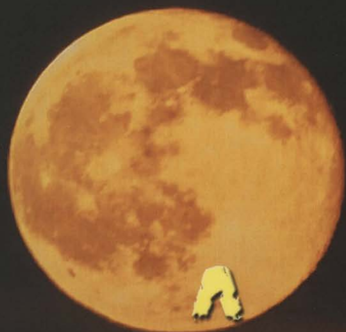
HENRI STAHL

UN ROMÂN ÎN LUNĂ

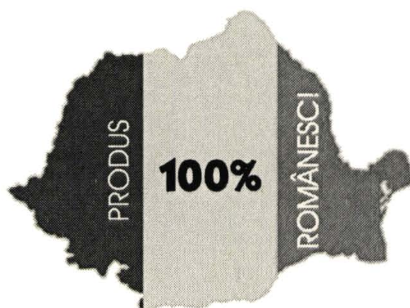
prima apariție - 1914

Colecția Science-Fiction #18

PAVCON

Un român în lună

roman astronomic

Citește românește!

Susține autorii români prin cumpărarea cărților lor și promovarea acestora în rândul prietenilor tăi!

FANTASY # **SCIENCE-FICTION** # HORROR # HEROIC-FANTASY # FICTION

Colecția Science-Fiction

18

Henri Stahl
UN ROMÂN ÎN LUNĂ
roman astronomic

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STAHL, HENRI
Un român în lună – roman astronomic / Henri Stahl
- Bucureşti: Pavcon, 2017
ISBN 978-606-8879-14-7

821.135.1

Comenzi:
Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.colectiasf.ro
www.pavcon.ro

Coperta: **George Ionescu**
Foto copertă: **Adrian Dedu**
Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-8879-14-7

HENRI STAHL

Un român în Lună

ROMAN ASTRONOMIC

prima apariție – 1914

Editura **PAVCON**
București, România, 2017

Completează-ți *Colecția Science-Fiction* cu:

#1 Extra-Terestrul
#2 Secretul emisferei
#3 Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța
#4 Scorniturі spăimântătoare
#5 Rangkook
#6 Vendetta lui Ucigă-l Toaca
#7 În anul 4000 sau O călătorie la Venus
#8 Erezia egumenului Glicherie
#9 Scurtă istorie a viitorului aristotelic - IVA 1
#10 Forțe ale Naturii, Moartea Vie
#11 O tragedie cerească
#12 Cetiți-le noaptea
#13 Marginea curcubeului
#14 Incredibila aventură a cuviosului Achim
#15 Praf
#16 Manuscrisul episcopului Petronius
#17 Steaua fulgurantă - IVA 2
#18 Un român în Lună
#19 Oameni pe care i-am cunoscut
#20 Sawtooth
#21 Rău de spațiu Omul fără nume
#22 Progradia
#23 A doua Lună a Pământului
#24 Dialogul păsărilor
#25 Cumulonimbus deasupra Atlantidei
#26 Știință, Filosofie și Religie în Avatar
#27 Therra
#28 1944 Ein Freak
#29 Oameni pe care i-am cunoscut 2
#30 Creație de tranzitare 1 Bacteria nemuririi
#31 Creație de tranzitare 2 Cârligul spațial
#32 Creație de tranzitare 3 Poarta mânturii
#33 RSA – Furia fiarelor
#34 RSA – Marile migrații
#35 Olympus Mons
#36 RSA – Noaptea lemurienilor
#37 Praf 2 – Atingerea sălbăticiei
#38 RSA – Auro Luck
#39 Războiul Celestinei
#40–49 Aripile Albastre
#50 Sânge, Metal și Speranță
#51 Decadența sufletelor noastre
#52 Povestiri spăimântătoare
#53 Forțe ale Naturii, Mrejele Focului
#54 Războiul Eleninei
#55 Casa din altă viață
#54 Războiul Eleninei
#55 Casa din altă viață
#56 Dinosauria
#57 Mercenarii 1 - Războiul pietrelor
#58 Învățătorul
#59 Noaptea orașului ilustrat
#60 Praf 3
#61 Saurianul de metan - IVA 3
#62 Artefactul
#63 Casa fără cărți
#64 Apophis
#65 Parlamentul
#66 RSA – Hora hoiturilor
#67 Dragonul fără aripi
#68 RSA – Judecata de Apoi
#69 Avatarii faraonului Tlá
#70 RSA – România sub Asediu
#71 Efectul Metamorphis
#72 Dicționar de Enigme și Mistere
#73 Elogiu muncii de partid
#74 Insula pescărușilor
#75 Aurul beznei
#76 București, 2058
#77 Încăpățânarea Timpului
#78 Deocamdată... enigme
#79 Tunelul de la capătul lumii
#80 Ultima frontieră
#81 Istoria Literaturii SF 1
#82 Istoria Literaturii SF 2
#83 Istoria Literaturii SF 3
#84 Orașele caracatițelor
#85 Europa benzilor desenate 2

Cuvântul autorului

La 1645, într-o vreme când astronomii se cam ardeau pe rug, părintele Rheita, scriind o carte despre Lună, o închina lui... Iisus Hristos! De atunci, inteligentul şi mai ales rentabilul obicei de a-şi închina operele măririlor s-a democratizat şi, astăzi, un om practic își dedică volumul, dacă nu M. S. Regelui, unui membru al familiei regale ori Administratorului Domeniilor Coroanei, atunci șefului partidului politic la putere, ministrului cultelor și instrucțiunii publice ori profesorului dinaintea căruia „autorul" mai are vreun examen de trecut.

Neavând cinstea să fiu catalogat în condica niciunui partid politic, n-aș fi putut dedica cu folos a mea lunatică operă nici măcar d-lui delegat al mahalalei mele, și atunci, ca să nu rup totuși cu un obicei secular, să mi se îngăduie să închin cu recunoștință această lucrare memoriei unui nerăsplătit muncitor tenace, memoriei lui Victor Anestin, care, prin grai și prin scris, în viața lui scurtă de om sărac și trudit, a făcut pe atâția să mai ridice puțin ochii de pe mocirla pământească spre stelele curate.

Ținta mea a fost, prin această lucrare, să dau, sub forma unui roman, atrăgător de se poate, noţiuni de astronomie populară, fără socoteli, cifre, statistici, fără aberaţiile de imaginaţie în căutarea senzaţionalului de care suferă imitatorii de astăzi ai genialului Edgar Poe şi să povestesc lucruri aproape fireşti într-un cadru mai nou, într-o formă literară cât mai îngrijită, nefalsificând niciuna din datele științifice, în care totul să se înlănțuie firesc din momentul ce s-ar admite posibilitatea inventării unei substanțe refractare atracției Pământului.

Deși nu e niciun caz de căsătorie, sinucidere sau divorț în tot cuprinsul cărții, am botezat-o „roman"... Prea s-a abuzat, cred, de tema iubirii în sutele de mii de romane în circulație, pe care ajungi să le citești doar ca să afli cât mai urgent dacă domnul X a luat de nevastă pe domnișoara Y sau ba. Un roman, având ca temă dragostea, este de cele mai multe ori sau un fals sau o lipsă de delicatețâ, după cum dragostea ce o descrii este închipuită ori, după cum dai în vileag, o iubire adevărată. De aceea am vrut să renunț la idila amoroasă de rigoare în orice roman care se respectă.

Nu știu dacă am avut însă puterea de imaginație, umorul și nota de înduioșare pe care am căutat să le presar în roman, spre a-l face plăcut citirii.

Apoi, spre deosebire de Jules Verne, încântătorul copilăriei mele, în „De la terre à la lune", *de marele și înfiorătorul Wells, în* „The first men on the Moon", *pentru care globul nostru dispare într-o clipită, mi-am impus o dezlipire foarte înceată de Pământ, pentru ca fenomene constatate de aerostație să poată fi pomenite. Evident că mi s-a îngreuiat astfel munca prin ipoteze noi, netratate de alți autori, la care mă silea pornirea înceată în spațiu, până să ajung a mă rupe de înlănțuirea atracției Pământului – și de aceea solicit toată bună-voința specialiștilor pentru un „astronom de duminică".*

Autorul

Partea întâi
PE PĂMÂNT

I. Spre ziuă, în București

Duminică, depeșile sosiseră la redacție devreme și puține, așa că nici orele patru dimineața nu sunaseră, când ziarul era gata. Vesel ascultam uruitul asurzitor al rotativelor uriașe ce tipăreau, jucându-se parcă, în mii și mii de foi, ziarul la care munciserăm atâția o zi întreagă. Mă simțeam obosit și mă gândeam cu groază la drumul lung de străbătut până să ajung acasă. Aerul rece al nopții mă învioră.

Ninsese în ajun, iar acum era o vreme splendidă și relativ caldă: zăpada moale se lipea strat cu strat de călcâie, făcându-mi-le tot mai înalte, așa că eram silit să bat din picioare la fiece moment spre a nu umbla ca o cucoană cu pantofi Louis XV la bal. Luna, în ultimul pătrar, foarte sus pe cer, strâmbă și mâncată, lumina straniu orașul adormit, proiectând pe covorul alb umbre scurte, foarte netede, ca ziua în toiul verii. Cerul era negru catifelat, stelele somnoroase clipeau repede ca să nu adoarmă, Marte singur se căznea să țină deschis un ochi mare și roșu. Când și când, o stea căzătoare zgâria negrul cerului de decembrie cu o dungă de foc.

Pe străzi, nimeni; casele păreau niște mari siluete negre. De pe unele, un fum alb se înălța ca dintr-o cădelniță spre

astrul nomad. Sus, pe un acoperiș, o pisică cu coada zbârlită jelea ca pruncul nou-născut. De la Poșta mare, pe unde tocmai treceam, cădea pe zăpada străzii lumina albastră a unui glob electric, de parcă ar fi prins cineva acolo Luna, silind-o să lumineze aparatele telegrafice. Peste drum, la Carul cu Bere, scaunele puse piramide pe mese înlesneau măturatul, iar pe zăpada nou căzută, urme în zigzag arătau exact drumul apucat de ultimii mușterii ai berăriei. În fața mea, cupola Casei de Depuneri strălucea fosforescent sub lumina Lunii, iar drept deasupra gingașei clădiri, frumoasa constelație iernatică a Orionului și strălucitorul Sirius pluteau în văzduhul curat. Calea Victoriei era pustie, cu becurile Auer stinse pe o parte a ei. Liniștea somnului impresura totul. Departe, înspre Bulevard, se vedea lumină la etajul unei clădiri – vreun club, iar dintr-acolo, venind spre mine ca doi ochi de lup, înaintau mărindu-se felinarele unei trăsuri, ce fără zgomot, pe asfaltul acoperit cu zăpadă, ducea acasă vreun decavat. În fața bisericii Zlătari, un birjar moțăia pe capra unei trăsuri hodorogite, cu doi cai slabi. Picând de somn, bietele Rosinante se lăsau încetișor pe vine, tresărind apoi brusc, sculând și pe birjar. Un rapid inventar mintal al buzunarelor mă făcu să rezist disprețuitor la insinuanta poftire: „gata, conaș!" a birjarului și să cobor mai repede pe Mihai Vodă, spre gârlă.

Masiva clădire pătrată a Hotelului de Franța era luminată la catul întâi, deasupra firmei „Café Restaurant": vreo „academie de biliard", ocultă, iar la o fereastră, un chelner își număra bacșișurile. Pe stradela Ilfov, alte lumini: un

„Café Concert", de unde ieșea, pripită, ferindu-se de trecători, o nenorocită creatură în rochie albă, îmbrobodită într-un șal ordinar ce, mântuindu-și trista meserie, se afunda în cine știe ce colț de mahala.

Câțiva lăutari trecură cu viorile sub palton, căscând zgomotos sau scuipând cu convingere. Neagra figură a muscalagiului, cu un muc de țigară în gură, se lumina de un foc satanic când trăgea în piept tutun. Imensul maidan Duca, ziua – loc de întâlnire gălăgioasă a slujnicelor, soldaților și oltenilor –, era pustiu acuma, iar bărcile, călușeii, barăcile de pe acest bâlci permanent luau, sub lumina Lunii, forme ciudate. Un stâlp de telegraf singuratic, în marea tăcere a nopții, cânta plângător și mintea mea obosită îl compara cu un gât imens de uriaș mustăcios ce ar cânta rânjind din drâmbă.

Pe cheiul abia luminat de răzlețe lămpi de petrol, afumate, treceau scârțâind care încărcate, mergând cu greu spre hale.

Rezemat de un felinar, un vardist sorbea ceaiul fierbinte cu care-l cinstise bragagiul bulgar, amic al uniformei românești. Trecui repede cheiul Dâmboviței „dulci": apa-i așa de neagră, curgând atât de jos, cu murmur slab, chemător, prea îmi amintea înecatul ce l-am văzut la morgă... La farmacia din colț, ghemuită într-un șal, vreo mamă ce-și avea pruncul bolnav aștepta să i se deschidă, neîndrăznind să sune a doua oară. Cotii înspre lunga stradă a Izvorului. În dreptul mai fiecărei curți mă întâmpina gâlgâitul vesel și cam batjocoritor pentru ordonanțele primăriei, al fântânilor lăsate să curgă zi și noapte de frica înghețului. Și

mai mergând, auzii zgomotul unui ferăstrău mușcând cadențat lemnul tare: la un depozit de lemne, un bătrân își începuse munca grea și monotonă, ajutat de baba lui ce, șezând pe o buturugă, trăgea și ea ferăstrăul lung cu o mână, suflând în cealaltă s-o încălzească.

Trecui de strada Sfinții Apostoli, privind la vechiul palat al lui Mihai Vodă Viteazul, azi palatul Arhivelor, cum se ridica pe coasta dealului, alb ca o vedenie din trecut, deasupra prețioaselor case de cârciumari îmbogățiți. Un alt vardist ce moțăia pe-o bancă, sculat de scârțâitul zăpezii sub pașii mei, se sculă aiurit, apoi, cu demnitate, fluieră alene și lung, de-ai fi zis că-și dă sufletul. Într-o curte, un cocoș își scutură epileptic aripile, cântând răgușit. Pe dată, altul, politicos, îi răspunse, pe diapazon mai înalt, și apoi altul, și iar altul, în tot mai depărtate mahalale. O gâscă, printr-un gâgâit strident, protestă că i se tulbură somnul, și iar liniștea nopții apăsă asupra orașului.

Ca să mai uit de drumul lung, priveam cum umbra mea mică, trecând sub fiecare bec de gaz, creștea mereu și iute ca un uriaș din basme, pe măsură ce lăsam în urmă felinarul, pierzându-se imensă, diluată, în lumina felinarului vecin, pentru a reîncepe, neagră, mică, din nou să se lungească. Dinspre gară, un fluierat de tren rupse văzduhul, șâșâitul sacadat al aburului și tropotitul roților pe șine neputându-l face să tacă, iar corul câinilor, lătrând enervant prin mahalale, deveni mai puternic. Lângă Turnătorie, sunetul argintiu al unui deșteptător scula o familie de lucrători.

Ocolii, umblând mai repede, grelele căruțe de fier, ce se afundau în întunericul străzii Rinocer, gândind că și

guturaiul e uneori folositor. Sirenele fabricilor din Dealul Spirii urlau după lucrători, tulburând somnul mahalalei. Venind de prin Puțul de Piatră, căruțe de franzelar treceau grăbite, împrăștiind miros de pâine caldă ce-ți da foame turbată.

Lumină mare la bărbierul Zaharia: să aibă mușterii așa de dimineață? Sau poate a adormit iar cu lampa aprinsă, fără a lăsa perdelele?... Ei, atunci e de râs! M-apropiai doritor de vreo farsă... Un fior îmi zgudui trupul: îi murise un copil... Cu lumânări mari la căpătâi, întins pe catafalcul alb, sta singur micul cadavru cu pleoapele strâns lipite în orbitele adâncite, cu nasul subțiat, de ceară.

Fugii îngrozit, ca sub mustrarea unei crime, și mi-era frig pe fruntea-mi înădușită. Ce rău e să străbați zilnic o stradă lungă și să vezi cu ce nepăsare moartea, stăpâna tuturor, presare jalea pe placul ei! Egoist, te rogi atunci: Scutește, Doamne, casa mea!

Mergeam, de-acum bănuitor, privind în urmă la fiece pas, și-mi fu frică de lătratul unui biet cățeluș, frică de hârșâitul fierului curățind șinele tramvaiului din deal, la Oppler, frică de măturătorii primăriei, mergând în grupuri, cu mâinile băgate în mâneci ca într-un manșon, ridiculi cu pelerina lor scurtă, cu glugă, de domnișoară. Umbrele luau aspecte fantastice și mi se părea că tot stă cineva ghemuit după fiece poartă, gata să sară asupră-mi. Mă hotărâi să merg în mijlocul drumului, urmând dunga neagră lăsată pe zăpadă de șina curățată, ferindu-mă de trecătorii tot mai numeroși, anume lucrători mergând spre fabrici, distribuitori de ziare plecând să-și umple geanta, soldați

alergând pripit înspre cazărmile din deal, unde gornistul suna deşteptarea.

Dureros de lugubru mi se păru urletul, la Lună sau la muzică, al unui câine și țipătul folositoarei cucuvele, atât de obișnuit prin mahalaua mea. O nouă stea, a zecea poate, căzu.

Urcam acum dealul din dreptul fabricii de bere Oppler. O stea era atât de aproape de Lună încât dispăru parcă într-însa, topindu-se în lumina ei, înghițită de vreun crater al astrului ce rânjea mulțumit. Văzusem ocultația unei stele. În sfârșit, ajunsei în strada Puișor, acasă, zdrobit.

În clipa când vrui să deschid ușa grădinii din fața casei mele, deodată, cu un șuierat ascuțit, văzui căzând spre mine, cu iuțeala trăsnetului, un bolid, orbitor de albastru, ce lumina tot cerul. Bolidul aprins căzu la vreo zece metri în fața mea, într-un munte de zăpadă strâns în ajun de copii. Sfârâind prelung prin bruscă răcire, se stinse, împrăștiind cu zgomot nori de aburi albi...

II. Un bolid misterios

Mă opri ca împietrit: puțin să fi grăbit pasul și aș fi fost strivit de bolid! Uitând de primejdia prin care trecusem, alergai să-l văd de aproape. Se îngropase cu totul în mormanul de zăpadă și intrase, desigur, destul de adânc și în pământ. Luai repede o lopată și începui a da în lături zăpada și pământul răscolit. Mă așteptam să apară un pietroi uriaș, negru și gloduros, cum sunt aeroliții. Spre marea

mea surprindere, lumina Lunii îmi arătă un corp cilindric, neted, cu luciu argintiu, lung de vreo trei metri, lat cam de un metru și jumătate și subțiat spre vârf, ca o imensă căpățână de zahăr... Aerolit să fie ori creația unei ființe cugetătoare? Dădui cu și mai mare grabă zăpada în lături.

Bolidul lua tot mai perfect forma unei ghiulele de tun. Să fie vreun proiectil uriaș, zvârlit asupra sărmanului Pământ de invidia locuitorilor din Marte sau Venus...? Surescitat la culme, alergai în casă, aprinsei lampa cu acetilenă a bicicletei și cercetai proiectilul de aproape.

În fundul ghiulelei-bolid era un geam pătrat, îmi păru de o neobișnuită grosime. Am încercat să privesc prin el, cam cu teamă, căci mă așteptam să-mi apară în geam cine știe ce figură hidoasă, rânjind diabolic la mine... Geamul, însă, fie din cauza grosimii lui, fie din pricină că era mat sau pătrat, îmi reîntorcea lumina lămpii și nu am putut zări nimic din interiorul ghiulelei uriașe. Mi-am lipit atunci urechea la geam și, ținându-mi răsuflarea, am ascultat... Nici cel mai slab zgomot nu răzbi din interior.

Punând lampa jos, apucai iar lopata și lucrai cu vigoare la dezgroparea completă a bolidului misterios. Apărură întâi două geamuri, unul pe fiecare latură, mari cât un cap de om și, între ele, câte un geam mic, rotund, ca cele de pe vapor... Să fie un nou fel de aeroplan? Un aparat de zburat plecat de pe o planetă vecină? Cum să văd ce e înăuntru?

Cum să deschid bolidul?

Proiectând lumina lămpii printr-unul din geamuri și, privind prin celălalt, aparatul se lumină înăuntru. Cu aviditate, ochii mei îi scrutară interiorul... Bolidul era gol!

Prin cădere, după ce străbătuse grămada de zăpadă peste care căzuse, ghiuleaua cu geamuri se înfipsese pieziș în pământ, turtindu-se la capăt. Ca să o pot culca pe muchie, începui a da în lături toată zăpada și pământul în care se înfipsese. Atunci, bolidul, în loc sa cadă greu ca o masă, zguduind Pământul – cum mă așteptam, judecând după grosimea pereților lui – căzu ușor de parcă ar fi fost de plută... Am încercat să-l ridic: nu cântărea mai mult de 60 kg.

Proiectai iarăși lumina lămpii în interior și văzui sticle sparte, cutii de același metal argintiu – un fel de aluminiu, fără îndoială – toate val-vârtej, amestecate într-un praf galben. Privind prin celălalt geam, zării un fel de șa de bicicletă, legată, mobil, de perete, cum e scaunul vizitiilor de la tramvaiele bucureștene. Apoi, urcând spre vârful conic al aparatului, erau sârme, manivele, comutatoare electrice, iar sus de tot mi se păru că zăresc un electromagnet foarte mare... Nu mai putea fi îndoială; bolidul căzut din cer era un aparat de zburat, al unui marțian, probabil, căci în Marte, zic învățații, ar fi oameni.

Dar cum de nu e nimeni în el? Cum a putut veni ghiuleaua fără mecanic pe Pământ? Iar dacă a locuit ființă omenească în bolid – ceea ce părea neîndoios – cum a putut trăi fără aer în această cutie strâmtă? Prin ce mecanism a putut zbura aeroplanul marțian? Cum n-a înghețat marțianul, străbătând regiunile fără atmosferă?! Sau, poate, locuitorii din Marte trăiesc fără aer, fără căldură, fără hrană, fiindu-ne totuși atât de superiori, deși, evident, asemănători nouă ca concepție a creierului?!...

Poate că deschizând ghiuleaua zburătoare să aflu răspunsul acestor enigme!

Stăpânindu-mi nervozitatea, cercetai cu luare-aminte cutia metalică, ca să văd pe unde aș putea-o deschide. Constatai că se compune din două jumătăți, ermetic închise, dar nu văzui niciun mâner, niciun șurub, nimic care să-mi permită a o deschide; doar la mijloc era o balama groasă, de același metal alb și dur. Alergai în casă după scule și cercai să o pilesc. Dinții pilei lunecară fără să poată mușca metalul. O daltă de oțel se sparse ca și cum ar fi fost de sticlă.

Atunci, de necaz în fața neputinței mele, izbii cu furie cu ciocanul într-un geam... O pocnitură, ca un foc de pușcă, urmată de o lungă sâsâitură, rupse tăcerea nopții și sticla cea groasă a geamului fu prefăcută în țăndări, pisată! Mă cam speriai și-mi trecu necazul. Împins iarăși de curiozitate, mă apropiai să privesc prin geamul spart. Pricepui atunci de ce bolidul, cu toată grosimea lui, era ușor ca fulgul: pereții erau foarte subțiri, de aluminiu, dar dubli, erau două învelișuri metalice băgate unul într-altul, fără aer între ele, care formau desigur un strat izolator. Pocnitura ce mă speriase a fost pricinuită de năvălirea cu presiune a aerului în camera izolatoare dintre pereții concentrici.

Băgând mâna toată în bolid și luminându-i interiorul prin geamul opus, dădui în lături cioburile, cutiile, praful galben de pe linia de împreunare a celor două emisfere ale ghiulelei, căutând cu atenție în dreptul balamalei vreun mâner, cârlig, ceva de care, trăgând sau împingând, să se

deschidă invenția diabolică. După câteva dibuiri, vârând mai adânc mâna în interior, apucai un belciug, trăsei, și ghiuleaua de aluminiu se deschise, fără greutate, în două emisfere.

III. Ce conținea aeroplanul căzut din Marte

Se făcuse ziuă de-a binelea, dar tot cu felinarul bicicletei umblam, într-atât mă concentrase extraordinara întâmplare.

Nu-mi dădu prin gând să sting lampa și s-o las jos ca să-mi fie ambele mâini libere, decât după ce izbutii să deschid bolidul.

Cu multă băgare de seamă, începui să scot din cele două emisfere cioburile de sticlă, cutiile de aluminiu, aparatele răsturnate valvârtej. Unele cutii aveau robinete, în altele era o substanță gălbuie, în altele un fel de bomboane de tuse tăiate pătrat și negre ca gudronul. Nu îndrăznii să le ating cu limba și nu-mi putui explica utilitatea acestor substanțe ciudate. Scuturând și suflând praful galben ce pătase totul, văzui în vârful bolidului un drug gros de fier, solid, nituit transversal în pereții de aluminiu. Exact deasupra lui, la 2 cm, erau furcile unui electromagnet uriaș, fixat vertical cu nituri de vârful aparatului. Sub drugul de fier și lipit de dânsul se afla o roată, tot de fier, spre care se îndreptau coarnele potcoavei unui al doilea electromagnet, așezat însă orizontal. Un plafon, spart în mai multe bucăți prin cădere, se întindea sub acești electro-

magneți. Tencuiala părea făcută dintr-un ciment cu aspect mătăsos-metalic, armat cu nenumărate sârme în spirală. Nu mi-am putut explica atunci utilitatea acestei tencuieli ciudate, dar desigur că era capitală, judecând după mulțimea de sârme electrice care se afundau în ea. Sus, la mijloc, legat de două sârme electrice în spirală – astfel se explică de ce nu s-a spart – era un tub scurt, de sticlă mată. Plecând de la toate acestea – tuburi, cercuri și electromagneți, sârme electrice ce coborau până înspre podeaua odăii zburătoare, legându-se prealabil de comutatoare și manivele.

Luându-mă după sârme, dădui jos de pe acumulatoare sute de lamele paralele din același metal alb, foarte ușor, așezate în niște cutii cu pereții de cauciuc, pardosind fundul aparatului, de jur-împrejurul unui geam pătrat prevăzut cu două puternice mânere.

Priveam la toate aceste aparate cu neastâmpărata dorință de a le atinge, de a le afla rostul, dar eram reținut în același timp de o copilăroasă frică de necunoscut. În sfârșit, cu sfială și cu teama parcă de a fi trăsnit, învârtii de un întrerupător, de cel mai mic. Pe dată, tubul scurt de sticlă mată din tavan deveni fosforescent, răspândind o splendidă lumină albastră. Oprind curentul, sticla redeveni mată. Nu mă puteam reține de a tot aprinde și stinge minunata lumină puternică și neobositoare pentru ochi. Evident, principiul tubului lui Geissler, perfecționat. Prinzând curaj, trăsei de un comutator: o scânteie albastră pârâi, și atâta, dar lampa cea frumoasă nu se mai aprinse, învârtii apoi de o manivelă: electromagnetul orizontal în-

cepu să se mişte de jur-împrejurul peretelui, dar cu furca mereu îndreptată spre cercul de fier median.

Atunci, ca şi cum mi s-ar fi luat un văl de deasupra creierului, mi-am explicat pe deplin mecanismul, de o simplicitate copilărească, al odăii zburătoare: un curent electric, foarte puternic, transforma în magnet fierul brut în formă de potcoavă; electromagnetul atrăgea bucata de fier din dreptul lui, drugul însă fiind solid ținut la aceeaşi constantă depărtare de magnet, nu se putea lipi de el, aşa că electromagnetul, în forța-i enormă de atracție, sorbea în văzduh odaia zburătoare, atrasă în vid cu o iuțeală variind după intensitatea curentului electric ce da viață magnetului. Al doilea electromagnet, cel orizontal, slujea, desigur, pentru a obține direcția dorită, spre stânga sau spre dreapta. Aşa îmi închipuiam, cel puțin, pe baza amintirilor de fizică din liceu, că trebuia să funcționeze aparatul, dar altul era secretul puterii de zbor a bolidului. Mecanismul prin care putea să zboare bolidul îl pricepeam acum, înțelegeam iarăşi cum, grație stratului fără aer ce dintr-adins fusese lăsat de jur-împrejurul învelişului intern, temperatura rămânea neschimbată în odaia zburătoare şi se puteau deci străbate fără teamă regiunile gerului neînchipuit. Trebui să renunț însă a pricepe cum se împiedica asfixia, cum marțianul a putut lua cu sine hrană şi apă în cantitate suficientă pentru o călătorie atât de lungă. Enigma rămânea iarăşi natura ființei marțiene, atât de vădit superioară nouă, enigmă erau motivele călătoriei în eterul infinit şi, mai presus de toate, cauza dispariției mecanicului.

Avui dorința să intru în bolid, pentru ca, șezând pe scaunul mobil, să-mi dau mai bine seama de forma corpului ingeniosului locuitor al planetei vecine. Ridicai, deci, emisfera inferioară, fixând pe pământ fundul cu acumulatoare și, sărind în nacelă, m-așezai pe șa. Coatele mi se rezemau în mod natural pe un fel de măsuță circulară, lată de două palme, lipită de jur-împrejurul peretelui, și care mă înconjura ca un brâu. Marțianul trebuia, deci, după toate probabilitățile, să aibă forma asemănătoare cu a omului, căci altfel ce rost ar fi avut șaua, măsuța circulară? Mai mult: trebuia să fi avut cam înălțimea mea, 1,85 m. Nu pricepeam, însă, rostul... semințelor de floarea-soarelui, presărate pretutindeni. Nu înțelegeam pentru ce se pătase geamul inferior de urme de pasăre? Aceste semințe, pe Pământ hrana papagalilor, să fi fost merindele marțianului? Un corp de pasăre să fi avut născocitorul minunatului aparat de zburat, al lămpii, al acumulatoarelor ușoare ca pana?! Prea era neverosimil și, totuși, putea fi altfel?

IV. Ieroglifele marțianului

Ca să-mi dau seama de felul cum era fixată de perete masa circulară, m-aplecai, și atunci văzui dedesubt, pe o poliță, un caiet gros, cu scoarțele de mușama neagră.

Febril, îl luai, îl deschisei. Era plin de semne cabalistice, de ieroglife stranii. De altfel, privite de aproape, semnele erau foarte clare, rândurile depărtate unele de altele, iar

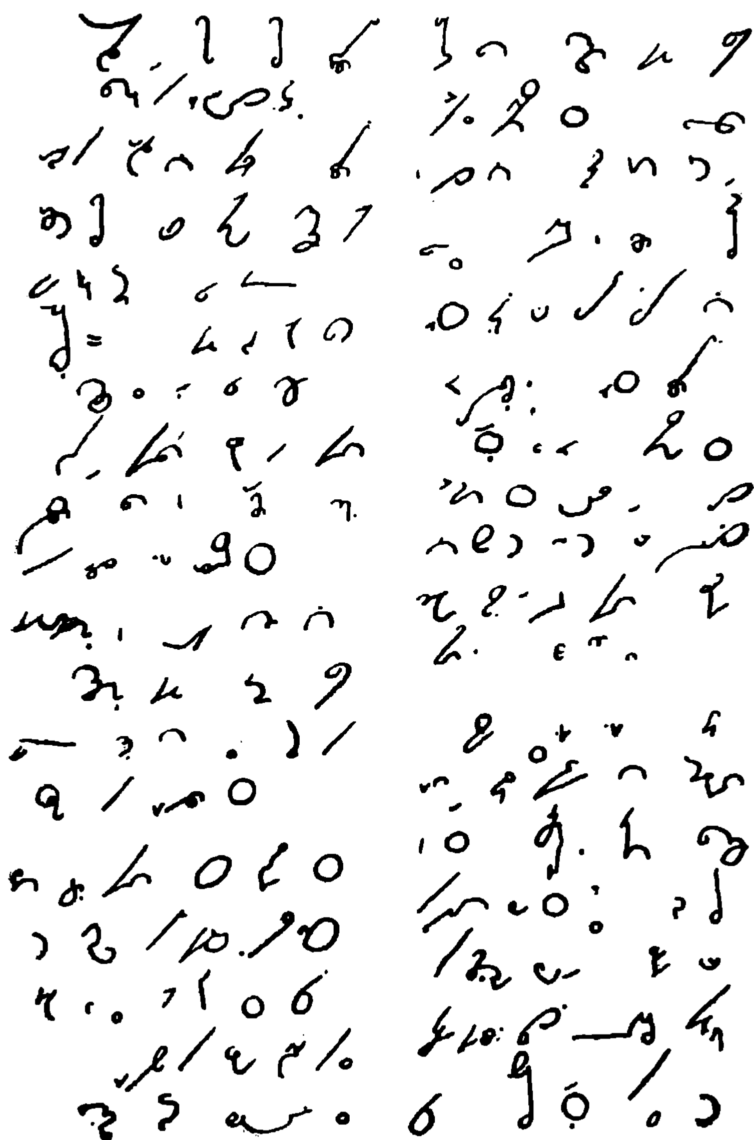
semnele extraordinar de scurte, culcate spre dreapta, ca scrisul cucoanelor. Aceste litere bizare semănau a cifre arabe trunchiate, strâns lipite unele de altele, ca un fel de stenografie extra-simplificată. Văzusem pe la întruniri, la universitate, luându-se note în stenografie, dar stenografii aceia făceau semne atât de întortocheate, de sucite și de încâlcite, încât ai fi zis că iese fidea cuprinsă de delirum tremens din creionul lor.

Ieroglifele atât de netede și de concise ale marțianului variau, totuși, de la pagină la pagină, scrisul fiind uneori mai apăsat, alteori mai subțirel, alte dăți tremurat și agitat ca scrisul unui bătrân sau unui alcoolic.

Pagini întregi nu cuprindeau o singură ștersătură, urmau pasaje pline de corecturi, adăugiri și aruncături de condei, ca iscălitura în chirilice a vreunui boier dinaintea Regulamentului Organic. Mai încolo, se rupseseră cu violență câteva pagini din caiet, apoi iar urma scrisul acela frumos, limpede, în relief, săpat, ai zice, în hârtie.

Învârteam încet, pagină cu pagină, doar-doar vreun semn exterior să dezlege, fie și în parte, misterul. Nu văzui decât iarăși coji de floarea-soarelui și, în mai multe locuri, pete de pasăre. Ciudat!...

Mai răsfoind câteva pagini, observai că scrisul se mărește, devine tremurat, agitat, sacadat. Întorsei încă o pagină și atunci, necrezând ochilor, văzui scris, în slove latine, abia descifrabile, trei cuvinte „azbestoid refractar atracției", întorsei iar o pagină și atunci, în grai limpede românesc, citii:

„...Fie ca în zborul tău să cazi pe pământul românesc iubit ce nu mi-e dat să-l mai sărut o dată, iar vouă, oamenilor, vă iert batjocurile, apatia voastră, vă dăruiesc din toată inima invențiile mele, puținul ce știu...".

Și mai jos, abia vizibil, tremurat, se citea: „Alfabetul".

Și se dădea, deformat, alfabetul stenografic ce urmează, grupat de mine mai clar, ca să poată fi folosit de oricine.

CONSOANE	SILABE
L R S M	cere fere
N T D P B	tt dd fc vc
CE F K GH	DIFTONGI VOCALE
GE V X H	E I OU A i o a u a i

În sfârșit, dedesubt, filiform, abia citeț, scrisese: „Formula pastilelor oxigenatoare: apă – peroxid de..." Formula nu putuse fi isprăvită.

Cum de a mai putut aşeza caietul pe poliţă, închide aparatul, să-i dea drumul gol în văzduh, de ce nu s-a suit în el, de unde vine, din Marte sau din Venus, din Lună? Mister!...

Într-o stare de surescitare extremă, luai febril preţiosul caiet, acoperii bolidul cu pânze şi cu o rogojină şi mă închisei în biroul meu, să mă căznesc fără întârziere să descifrez scumpele ieroglife.

Dar vai, nu-mi închipuiam să fie cazna atât de grea! Rostul crucii în jurul căreia erau înşirate vocalele nu-l înţelegeam, consoanele, înşirate pe măsura descifrării, nu-mi dădeau nici măcar un singur cuvânt. Eram deznădăjduit. Mă încăpăţânam să dezleg misterul, dar oboseala începu să mă doboare, literele jucau dinaintea ochilor, pleoapele mi se umflau, făcându-se de plumb; şi în curând, fruntea mea, rezemată de podul palmei, luneca pe cotul braţului şi adormii dus.

V. Visul

Visai că născocisem o substanţă ciudată, un fel de „azbestoid refractar atracţiei" Pământului, aşa cum vidul este refractar căldurii, cum sticla, oricât de subţire, anihilează cu totul curentul electric de mii de volţi. Din substanţa aceasta îmi făcusem pantofi.

Încălţat cu ei, trupu-mi nu mai avea greutate, mă simţeam uşor ca fulgul şi puternic ca un titan, căci orice lucru luam în braţe, fie el de mii de tone, pierdea pe dată greu-

tatea lui. Și astfel, slăbănogul de mine, opream din fugă, cu o singură mână, automobile de sute de cai-putere, le ridicam deasupra capului, râzând cu hohote de frica automobiliștilor cu blăni de urs și ochelari de bufniță. Mă simțeam atât de ușor încât trebuia să fac sforțări ca, pășind, piciorul ridicat să nu rămână în aer, ci să se lase din nou la pământ.

Ridicându-mă, nu știu cum, puțintel în vârful picioarelor, îmi fu cu neputință să las iarăși călcâiele la pământ, până ce, obosit de a tot umbla ca o baletistă, ridicai și tălpile... Atunci, minune, rămăsei suspendat în aer, la o palmă de Pământ...

Îngrijorat, îndoii genunchii, lăsându-mă greu să cad, să ating iarăși Pământul. Această săltare însă făcu dimpotrivă ca brusc să mă ridic cam la un metru de sol, plutind în atmosferă ca o minge de săpun.

Întâi îmi fu teamă, dar mă obișnuii cu strania senzație de absolută imaterialitate ce o resimțeam și, cu nespusă plăcere, înaintam, ca o stafie eterată, despicând aerul cu brațele, ca la înotat, dar fără a simți pic de oboseală, iar mişcările încete şi largi ale brațelor semănau mai degrabă unui gest de binecuvântare a solului de care mă dezlipisem.

Lumea însă începu să se strângă în jurul meu ca la urs, crucindu-se, și aceasta mă plictisi. Necăjit, dădui cu tărie din picior, să recad pe Pământ, dar, cu un fâșâit, ca o rachetă, țâșnii spre bolta cerească. Un nasture al hainei, agățându-se de o sârmă de telegraf, mă opri la vreo 20 de metri de pământ. Stâlpul cu ceştile de porțelan de care

era legată sârma ce mă reținuse fu smuls din pământ cu toate sârmele lui, ca un fir de iarbă. Pluteam acum la înălțimea etajului al doilea al caselor de pe Calea Victoriei și nu îndrăzneam să fac vreo mișcare, de teamă să nu fiu supt de Soare sau de stele. Îmi era frică iarăși să scot, la înălțimea la care mă aflam, pantoful blestemat.

Vâslind încet cu brațele, căutai să mă apropii de hotelul Frascatti, în dreptul căruia mă aflam, să intru pe o fereastră în clădire, să scap. Vuietul mulțimii aclamând jos în stradă mă enerva de-mi venea să țip. Sus, pe acoperișul clădirii, un tinichigiu lipea streașina deasupra trotuarului. Speriat de zgomot, cuprins de groază văzând un om zburând în mijlocul străzii, își scăpă fiarele, picioarele îi lunecară, căzu, și peste dânsul sobița cu mangal. Prinsei din zbor pe nenorocit și, ca pe o minge, îl zvârlii printr-o fereastră deschisă în hotel. Gest fatal: precum se înalță balonul din care ai zvârlit toți sacii de nisip, tot astfel, scăpând pe bietul jupân, fui avântat cu iuțeala unui proiectil în infinitul albastru. Urcam cu furie, mâinile lipite de trup și orice mișcare iuțea mai tare căderea-mi în vidul fără fund, atras, sorbit de o putere nevăzută. Părul meu lung, zbârlit deasupra capului, creștea parcă mereu, capul mi se subția, gâtul mi se lungea, trupul se întindea ca și cum ar fi fost de cauciuc. Vântul îmi sufla în piept ca într-un tub de orgă, urlând ca o sirenă, mereu mai ascuțit. Ceasornicul din buzunarul vestei, briceagul, nasturii de metal, în groaznica frecare de pătura de aer, luceau, ardeau, mușcându-mi carnea, și tot mai repede cădeam în vid. Trecui de o stea, de alta și apoi iar de alta,

eram ca într-un nor de milioane de scântei; aeroliți, bolizi și alte căzătoare încercau zadarnic să se ia la întrecere cu mine. Soarele, mic cât o portocală și roșu de mânie, privea chiorâș la mine.

Bietul meu trup, lungit acum la mii de metri, trecu mai iute ca lumina de Calea Lactee, unde un moș cu barbă de argint viu curăța o nesfârșită șină de tramvai, făcând ca mii de stele să scapere nebune în frecarea fierului ceresc. Trecui și mai departe, atras acum cu furie de o stea ce parcă mă chema, făcându-se tot mai mare, cât o chitră, cât un pepene galben, cât discul de lumină al unui cinematograf, cât cupola Ateneului într-o seară de concert, mare de n-o mai puteam cuprinde toată într-o privire.

O clipă încă, și cu dânsa mă ciocneam... Vrui să-mi fac cruce, ducând mâna la frunte, dar mâna-mi fu smucită înainte și, îngrozit, închisei ochii...

În loc de zdrobirea oribilă la care mă așteptam, mâna mea întinsă și capul lung ca o imensă lumânare de nuntă sau de mort avură brusc senzația că intră în cocă moale, și atunci, întocmai ca o minge izbită de un perete, fui zvârlit înapoi cu mii de kilometri și iar atras cu furie de planetă și iar respins mai încet, ca o minge în mâna unui jucător dibaci.

Precum un gumilastic întins până la limită revine, lăsat liber, la forma inițială, așa și trupu-mi, lovind stratul elastic, reveni la forma-i pământească.

Eram înfipt în aerul planetei, atmosferă atât de compactă, densă și elastică, încât n-o putea străbate un corp de pe Pământ. Stăteam astfel, încleiat, la zece metri numai

de suprafața dură a planetei, cu capul în jos, cu ochii injectați de sânge, vinele gâtului meu umflat zvâcnind tot mai puternic.

Sub mine mișuna o lume oribilă de omizi uriașe cu 13 picioare dințate, așezate neregulat în jurul unui trup gros, cleios, păros, având un singur ochi bulbucat în vârful unei protuberanțe vâscoase și mobile, deasupra unei guri monstruoase. Deodată, mă văzură scârboasele dihănii și urlete groaznice umplură văzduhul. Dintre omizi, una mai mare, deschizând o gură largă și mestecând de câteva ori, scuipă spre mine o salivă lungă de opt sau zece metri, cleioasă ca pânza de păianjen, dar nu mă nimeri. Urlând, infectele insecte se năpustiră la bolovanii de zgură, făcând o piramidă pe care se suiră. Din vârf, omida mare scuipă din nou spre mine, nimerindu-mă în ochi. Un fir cleios unea acum gura cea spurcată cu ochiul meu chiorât. Oribila insectă, rupând firul din gură, urcă grăbită de-a lungul lui spre pupila mea scoasă aproape din orbită. Urlai de groază și durere, rupând firul cu mâna, și omida căzu jos, strivită. O nouă salivă se înfipse pe gâtul meu umflat, apoi alta pe mână, alta pe frunte, pe nas, pe urechi. Pe fiecare fir urcau în grabă, cu urlete, dihăniile monstruoase. Simțeam acum pe mine părosul lor trup rece și mii de guri avide mușcând din corpul meu, picioarele lor dințate se înfigeau în carnea mea, tăind vene și artere. Urlam nebun de groază și durere, cătând o armă, prins tot mai mult de firele cleioase. În deznădejde, smulsei pantoful din picior, să dau ca un turbat... Atunci, într-o clipită, oribila stea pieri într-un con de lumină și, învârtindu-mă în vid ca o sfârlează, căzui zdrobit la pământ...

Mă deşteptai. Telefonul, pe biroul unde adormisem, suna cu îndârjire. Noaptea venise iarăşi. Dormisem ceasuri întregi cu capul pe braţul îndoit, cu ochiul drept lipit de butonul manşetei, cu mâna stângă atârnând în jos.

Mă sculai zdrobit, paralizat, abia putând mişca gâtul, ochiul mi-era umflat de contactul, timp de ceasuri poate, cu metalul dur, iar prin vene parcă-mi umblau furnici.

Abia putui duce receptorul la ureche. Uitasem cu totul de gazetă şi acum redacţia, îngrijorată, mă chema la muncă.

VI. Descifrarea manuscrisului

După multă cazně, încercând întâi, dar fără izbândă, să descifrez cuvintele la rând, punând slove latineşti în locul alfabetului ieroglific a cărui descifrare se indica la sfârşitul manuscrisului şi încercând să dau un sens grupelor consonantice obţinute, apoi făcând o culegere a semnelor de un desen mai caracteristic, mai scurt şi revenind mai des din loc în loc în paginile caietului, am ajuns să descifrez cuvinte uzuale ca: „de, pe, să, şi, mai, în, că, aerosfredel, curent electric" etc. Acestea mi-au servit de jaloane pentru ghicirea şi descifrarea altor cuvinte, şi aşa, pe încetul, după o muncă grea, am ajuns să descifrez tot caietul, în afară de câteva pasaje scrise prea repede, cu prea multe ştersături şi îndreptări, şi să citesc notele stenografice ale jurnalului de bord aproape cu aceeaşi uşurinţă cu care citesc slovele latine.

În capitolele care urmează nu fac altceva decât să transcriu povestirea minunatelor întâmplări ale unui român... în... Lună, după jurnalul său de bord!

Ori de câte ori s-a putut, am lăsat neschimbat stilul autorului. A trebuit, însă, în câteva locuri, și mai cu seamă pe la sfârșitul manuscrisului, acolo unde prea erau numeroase îndreptările, ori prea scurte însemnările și fără legătură, acolo unde lipseau cele câteva pagini rupte din caiet, să coordonez feluritele fragmente, punând și de la mine, pentru ca diferitele capitole să aibă coeziune, citirea să fie cât mai puțin obositoare și povestirea să apară ca un tot complet.

Doresc ca cititorii să urmărească povestirea necrezutei călătorii cu același viu interes cu care a citit-o tălmăcitorul. Poate că ei vor pricepe mai bine ca mine mecanismul „aerosfredelului", despre care inventatorul ne vorbește din păcate ici-colo numai, și atunci poate cu ajutorul lor să izbutim a pune din nou aerosfredelul în stare să zboare și să readucă din Lună pe bietul nostru frate.

Partea a II-a
DE LA PĂMÂNT LA LUNĂ

(Note de călătorie)

I. Bucureștii văzuți din nori

Ce zi de emoții sublime! Numai privind splendidul orizont imens înstelat al nopții, negrul înfricoșător de sub picioare și mai ales coloana de mercur coborâtă a barometrului, mă pot convinge că, în adevăr, plutesc în norul curat, la 1000 metri înălțime.

Era ora 3, o căldură înăbușitoare, când, după un ultim inventar amănunțit al celor ce luam cu mine în lunga mea călătorie, mă închideam, nu fără emoție, în aerosfredelul meu. Experiențele făcute cu modele reduse ale aparatului meu zburător reușiseră pe deplin și, totuși, în această clipă hotărâtoare, cu mâna pe comutator, mă codeam să dau drumul curentului electric, care trebuia să anihileze legile atracției, să dea viață învelișului de aluminiu. Inima-mi bătea tare și fără voie îmi adusei aminte de o rugăciune ce mă învățase mama când eram copil. Mă rușinai de lipsa-mi de curaj și, cu hotărâre, dădui drumul încet curentului electric, cu ochii ațintiți pe electromagnet.

Mă așteptam la senzația de oprire a respirației pe care o resimți când te visezi căzând în vid, însă nimic nu se mișcă.

Mării puțin forța curentului: aceeași imobilitate. Deodată, însă, crăcile plopului înalt din marginea grădinii

mele izbiră geamurile aerosfredelului, târșâind cu fâșâit de furtună și, astfel, mângâiat de plecare, aerosfredelul zbură liber în văzduh...

Măreția priveliștii capitalei imense, așternută într-o clipă, toată, la picioarele mele, așa cum se împrăștie pumnul de grăunțe din mâna semănătorilor, nu cred că poate fi exact descrisă, dar nici uitată de cel ce a văzut-o.

Închizând ochii, revăd cu gândul tabloul măreț: mii de acoperișuri multicolore la diferite planuri, apoi, apărând din mijlocul grădinilor înlănțuite la nesfârșit, casele bucureștene, tot mai multe, tot mai mărunte, mai viu colorate.

Ici-colo, înalte coșuri de fabrici suflând alene fum negru bucălat, iar presărate în tot orașul, nenumărate turle de biserici mititele, privind spre răsărit. Dâmbovița, lung fir de argint viu, ondulând cochet sub poduri, împarte în două orașul-capitală. Pornind de lângă țărmul apei, un labirint de străzi întortocheate se pierd șerpuind prin mozaicul de case și grădini, iar tramvaiele, trăsurile, par muște târându-se prin praf și oamenii – urâte puncte negre, pătând cel mai frumos tablou.

Sub mine, casele, din vina perspectivei, iau forme din cele mai ciudate. Palatul Poștelor îmi pare un imens cazan pătrat, Arsenalul un lung balaur solzos și negru, suflând aburi pe nări. Foișorul de foc – o căpățână de zahăr răsturnată, iar Cișmigiul, o pereche de ochelari de aur, căzuți într-un petic de grădină. Tot mai multe apar casele, țâșnind ca din pământ, răzlețindu-se mai în fund, prin mahalalele pierdute în frunziș des, din care se mai înalță doar fabrici și spitale.

Tot mai afund se lasă orașul, ca o prăbușire a întregului Pământ sub mine, punct pierdut în nori. Aerosfredelul, mânat pe nesimțite de vânt, încet, spre nord, lasă în urmă străvechea capitală într-o ceață deasă de praf, pe care Soarele o preschimbă în aureolă. Tot mai larg mi-e orizontul. Apa Colentinei, cu lungul ei șir de lacuri aurite, pare o salbă de galbeni împărătești atârnată de o icoană și, mai departe, a doua salbă, mai mică, Mostiștea, se leagă de cea dintâi, prin scumpa țesătură a lanurilor de grâu. Ici-colo, ca pietre de smarald, petele pădurilor fac să pară mai strălucitoare haina scumpă a icoanei cu cingătoarea de safire a munților ce mărginesc privirea.

Ce mândră ești, țara mea iubită, cu lanurile tale bogate ce par ale tuturor! Ce fericită mi te arăți, fără partide, situații moștenite, unită fără granițe, cum te cuprinde cu dor vederea mea...

Soarele, imens și roșu, ca fierul ce începe a se răci, coborând pe nesimțite, atras de orizont, părea că se turtește, izbind ușor Pământul avid a-l înghiți. Lungi mănunchi de raze, făcându-și loc prin aureola divină de nori roșii de vânt, se împrăștiau în lume ca o ultimă sfidare biruitoarei nopți. Dinspre răsărit, ca vrând să învăluie Soarele, negrul covor al nopții, târât de mâini ascunse, se-ntinde tot mai larg înspre apus. În curând, jos totul fu negru, chiar creasta aurită a munților din zare își pierduse dantela de foc și în lume singur eu mai puteam privi la Soare, primind ultimele-i raze. Când dispăru cu totul, mării forța curentului și, urcând 500 de metri, din nou răsări Soarele și apuse numai pentru mine. Cu o egoistă mân-

drie, socoteam splendoarea acestei priveliști ca o răsplată a multor nopți de muncă, a batjocurii ce-ndurase nebunul ce-şi propusese a merge-n zbor la Lună.

Deodată, însă, mă cutremurai de un fior și simții o durere acută la tâmple și urechi; respirația mi-era tare grea. întorsei un buton și închisoarea mea cerească se lumină de splendida albastră fluorescență a tubului lui Geissler, străbătut de undele electrice. Privind barometrul, văzui că eram la 3200 metri, iar termometrul scăzuse la 5 grade.

O clipă, stătui nedumerit ce trebuia să fac: să mă închid ermetic și dând maximum de forță curentului electric să zbor în infinit, ori să mai plutesc câteva ceasuri în aerul țării natale, pe care poate pe veci n-oi mai vedea-o. Timp să ajung în Lună aveam destul, acumulatoarele mele de oțel de aluminiu, atât de ușoare și atât de puternice, îmi asigurau o forță de ascensiune inițială de 200 km pe oră, timp de patru luni de zile. Noaptea, pe de altă parte, venise prea repede, iar priveliștea ce mi se înfățișa era atât de nouă și de o atât de ideală frumusețe, încât mă hotărâi să nu-mi iau zborul astăzi, să cobor puțin mai jos, pentru ca mâine, în revărsatul zorilor, plutind poate deasupra Carpaților, deasupra vârfului falnic al Omului, de acolo, privind încă o dată întreg pământul românesc, să-mi iau zborul în eternul infinit.

Oprii, deci, din forța curentului electric și puterea de atracție a electromagnetului scăzând, începui să cobor.

Negru ca fundul iadului, Pământul urca spre mine cu furie, ca o gură imensă ce ar fi vrut să înghită pe îndrăznețul care îl disprețuia, căutând lumi mai curate.

Cădeam prea tare, așa că mării din nou curentul. Voiam să petrec noaptea cam la 500 metri, fără a urca, nici coborî. Când coloana barometrică urcând pe măsură ce mă apropiam de Pământ, îmi indică această înălțime, mării și micșorai pe rând forța curentului electric până ce izbutii, nu fără muncă, să fac să rămână staționară coloana de mercur.

Această căutare de echilibru mă făcu să râd. Îmi adusei aminte cum, copil fiind, procedam cam în același mod cu balonul cumpărat de mama la Moși, la bâlci, și pe care mă căzneam să-l fac să rămână nemișcat în mijlocul odăii. În loc de lestul de nisip al aeronauților, legam de sfoara balonului o bucată de turtă dulce, din care tot mușcam câte puțintel, până ce izbuteam să rămână balonul la înălțimea dorită de mine, lucru greu, căci era chinuitoare tentația de a mușca din turta dulce neutralizatoare a forței de ascensiune a balonului.

Cu stabilitatea asigurată, stinsei lampa, pentru a nu cheltui zadarnic din energia electrică a acumulatoarelor. În această clipă, un fluierat prelung sfâșia tăcerea adâncă a nopții, urcând până la mine, și imediat apoi auzii, slab, dar foarte distinct, sâsâitul sacadat al aburului unei locomotive și zgomotul de toacă al roților unui tren sărind cu ropot din șină în șină. Scoțând capul pe geam și privind în jos spre prăpastia neagră, fără fund, văzui un mic nor de milioane de scântei scăpărând grăbite. Înainta săltăreț spre o pată mare de lumină formată din mii de stele mărunte, fixe, unele albastre, mari, altele roșii, cele mai multe galbene. Ai fi crezut că sunt un sfat de licurici, dar după

un nou fluierat de tren, auzii desluşit câinii lătrând în cor. Eram deasupra Ploieştiului. Deodată mi se făcu foame, îmi adusei aminte de Gherea, de bufetul gării, de pateuri excelente şi, deşi astăzi vegetarian convins, parcă în clipa aceea aş fi mâncat chiar şi un biftec în sânge, „felie de cadavru de vacă asasinată", cum i-aş fi zis cu alt prilej. Aprinsei lampa.

Tovarăşul meu de drum, Coco, papagalul, sculat din somn, îşi scutură penele, spunându-mi grav: „Bonjur, mă!" râzând apoi cu hohote şi dându-se peste cap în jurul agăţătoarei lui, fluierând. Împărţirăm prânzul nostru: mere, nuci, stafide şi pâine de Graham. Mâncai o excelentă salată de marule cu zeamă de lămâie, mai glumii cu prietenul meu Coco, singurul care îmi va reaminti de oameni în călătoria mea, stinsei cu părere de rău albastra lumină a tubului electric, atât de frumos reflectată de pereţii concavi cu luciu argintiu ai învelişului de aluminiu şi mă mulţumii cu lumina stelelor sclipitoare, ciuruind cerul minunatei nopţi de vară. Dar tot privind la stele cum dau cu toate roată în jurul neînsemnatei Stele Polare, plocoнindu-i-se, şi trăgând cu nesaţ în piept aerul curat şi îmbălsămat, adormii ascultând ţârâitul unui greier-tenor, acompaniat de corul broaştelor din luncă.

II. Furtuna

Fui deşteptat brusc de o ciocănitură scurtă în pereţii aerosfredelului meu. Deschizând ochii, buimăcit, auzii

un foc de pușcă, urlete de câini, vociferări și iarăși un foc de pușcă.

Prima mea grijă fu să privesc barometrul, să știu de n-am căzut. Razele Lunii cădeau drept asupra lui: eram la 100 metri înălțime. Într-o clipă îmi dădui seama de cele ce au trebuit să se întâmple: aerosfredelul meu de aluminiu, luminat de razele Lunii, cu geamurile lui ca niște ochi de monstru, trebuie să fi părut celor de jos vreo pasăre măiastră din povești sau însuși necuratul... căzut din cer! Câinii, desigur, începuseră să urle, sculând satul, iar un jandarm rural, ori un locuitor mai inimos, își descărcase pușca asupra dihaniei.

Scosei capul pe geam și văzui, ca printr-un văl albastru, la vreo sută de metri sub mine, tot satul în picioare. Iar se trase foc de pușcă asupra mea. Temându-mă să nu mi se găurească aeroplanul și să pătrundă aer în stratul izolator dintre pereții lui dubli și să deger apoi, ajungând în regiunile fără atmosferă, strigai furios, ducând mâna pâlnie la gură: „Nu trageți, măgarilor!..." Apoi, mărind forța electromagnetului, mă înălțai ca o cometă albastră, câteva sute de metri.

Jos, de groaza stelei cu coadă ce înjura românește, piticii umani o rupeau la fugă, iar casele albe, risipite pe dealuri, păreau, sub efectul bruștei depărtări, că se strâng toate laolaltă de frică. În aceeași clipă, un nor ascunse Luna și pata albă a satului pieri. Oprii din forța curentului electric, coborând încet cam la 200 de metri de Pământ.

Cerul, atât de senin acum câteva ore, era pătat de largi nori negri, mânați cu grabă de vânt. Umbra lor deasă, plu-

tind în marea albastră de lumină, se proiecta pe Pământ sub cele mai curioase forme, ca petele și nervurile capricioase ale unei imense plăci de marmură. Sub umbra neagră, călătoare, a norilor, dispăreau înghițite satele albe, șoselele trase parcă cu creta, apele argintate de razele Lunii, reapărând apoi pe încetul din penumbră când norul trecea, ca o vedenie din ce în ce mai luminoasă, pentru a pieri din nou peste câteva clipe. Fugeau sub mine sate, șosele și râuri, fugeau petele închise ale pădurilor, petele de aur mat ale holdelor, căci vântul sufla a furtună. Auzeam deslușit freamătul rugător al miriadelor de frunze tremurând de frică și parcă vedeam crăcile copacilor, întinse ca brațe ce se roagă, implorând mila ca să nu fie lăsate sub urgia furtunii năprasnice. Pe cer, norii alergau cu mânie după stelele tremurânde, pălindu-le, stingându-le. Luna zvăpăiată fugea nebună, zbătându-se să scape de îmbrățișarea norilor cu forme de balauri; abia scăpa o clipă, plutind din nou curată, și un alt nor negru o împresura, târând-o cu sila în mijlocul sabatului furtunii.

Lupta în contra luminii devenea tot mai dârză. În depărtare, tunetul mârâia ca o fiară necăjită și spasme zguduiau norii deveniți fosforescenți. Stelele pieriseră toate, un nor imens, mai negru ca toți ceilalți, răpuse și Luna. Atunci, norii înfricoșători, cu forme de balauri, se prinseră, unindu-și amenințător puterile. Întunericul deveni groaznic; îl simțeai că te înăbușe, împresurându-te din ce în ce. Un fulger orbitor spintecă cu furie toți norii și fu o clipă de lumină feerică, urmată iar de întunericul cumplit. Lumea se cutremură de bubuitul maiestuos al tunetului,

în lumina intensă a celor câteva secunde, recunoscui jos, sub mine, orașul Câmpina, cu imensele sale cisterne de petrol și sondele urcând din Prahova până în vârf de munte, sugând de la sute de metri păcură neagră ca iadul, scuipând-o la străini. Din nou fu sfâșiat cerul, și un trăsnet îl uni, printr-o lance de foc, cu Pământul. O flacără uriașă țâșni din adâncul solului, amenințătoare, spre cer: o sondă se aprinsese arzând ca o faclă la căpătâiul unui mort. În aceeași clipă, o ploaie cu grindină se porni cu furie, ciocănind fără milă casa mea zburătoare.

Mă simțeam atât de mic în fața urgiei cerești, încât nu puteam lua o hotărâre: îmi era frică să nu fiu trăsnit, atingând comutatorul fie pentru a urca, fie pentru a coborî. Dar ropotul grindinei se întețea, furtuna se dezlănțuia în toată oroarea ei măreață. Trebuia să iau o hotărâre, împinsei cu teamă comutatorul, să zbor dincolo de furtună.

Ca un vârtej urcai spre fulgerele imense, orbitoare, ce rupeau cerul în fâșii tot mai largi de foc. Dusei crispat mâinile peste ochii strâns închiși și cu degetele mari îmi astupai urechile. Zburai astfel câteva clipe ce-mi părură veacuri.

Zgomotul se tot apropia asurzitor, simții scântei ieșind pârâind din tot corpul meu și apoi, brusc, fu liniște.

III. Deasupra norilor

Deschisei ochii. Luna, curată, neînchipuit de frumoasă, lumina un cer înstelat de o feerică splendoare. Sub mine, nori albi ca vata se rostogoleau alene, bucălați, se afundau

cu grabă, străbătuți de șerpi de foc din ce în ce mai subțiri și mai mici. Începui să plâng ca un copil, fără să mă pot stăpâni. Un fior mă cutremură, dinții îmi clănțăneau de frig.

Revenindu-mi, privii barometrul: coloana de mercur cobora văzând cu ochii, indicând aproape fără tranziție 3.500, 4.500 metri înălțime. Oprii din forța curentului și din nou începură norii să urce spre mine. Atunci, ca o sfidare, trufaș și disprețuitor, oprii aerosfredelul la câteva zeci de metri numai deasupra norilor de care avusei atâta groază cu câteva clipe înainte și îi privii cu lașă batjocură de copil obraznic. Fugeau sub mine blânzi, luminoși, încolăcindu-se din ce în ce mai albi, mai lânoși, mai primitori. Departe de tot, când și când, o limbă de foc îi mai sfredelea. Masa lor albă și deasă te fascina, un dor mă cuprinse de a mă tolăni pe dânșii, ca, întinzându-mă alene, să dorm pe puful lor alb. Să fi fost în nacela unui balon, cred că nu m-aș fi putut împotrivi ispitei de a mă afunda în ei și trebui să fac o sforțare ca să mă retrag de la geam. Văzând cum fug sub mine norii, cu mult mai sus ca mine, alți nori albi, ca un păr frumos de preot bătrân, pluteau într-altă direcție, supunându-se unor legi necunoscute încă, mi se impuse întrebarea: dacă vântul suflă, de ce nu-l simt, de ce nu-mi zguduie nacela? Adineauri, când furtuna, la câțiva pași sub mine, dezrădăcina copacii, de ce nu resimțeam nici cea mai slabă adiere? Cu un sentiment de mândrie pentru invenția mea, îmi explicai fenomenul: trenul ce aleargă pe șinele înnodate la nesfârșit pe fața Pământului aspru, te zguduie fără odihnă și amețești, privind din cutiuța pătrată, îmbâcsită de fum și lipsită de

aer, cum se învârte mereu, încet, orizontul în jurul tău. Pe vapor te clatină valurile la cea mai slabă adiere și ți-e primejduită viața de ar sufla mai tare vântul, în aeroplanul cu aripi atât de fragile te asurzesc exploziile motorului, iar stratul de aer, pe care elicea îl sfredelește necontenit cu violență ca să te poți înălța, îți suflă cu furie în față, orbindu-te, mânjindu-te cu ulei, răpindu-ți plăcerea planării. Balonul singur, dezlipindu-se de pământul brutal, se urcă lin în aerul impalpabil, identificându-se cu el și nu simți că urci, nu simți că înaintezi, și chiar de ar sufla vântul a furtună, nu-l simți, căci alergi cu iuțeala lui, chiar în stratul de aer ce te înconjoară și care se mișcă odată cu tine. Mai minunat însă decât balonul e aerosfredelul meu de metal, ce-și râde de frig, de lipsa de aer! Cu balonul, cum treci de câteva mii de metri, călătoria devine o primejdie, căci, rarefiindu-se aerul, gazul balonului se dilată din ce în ce și, ca să nu plesnească învelișul subțire de mătase, trebuie să lepezi hidrogenul prețios care te-a putut sui în regiunile eterice, dar cu atât e mai în pericol viața aeronauților care îndrăznesc să urce mai sus ca norii. Apoi, chiar de ar putea să ia în mica lor nacelă deschisă oxigen oricât de mult și blănuri oricât de groase, ca să urce mai sus de Himalaia, mai sus de 10.000 de metri, cea mai mare înălțime pe care un Tissandier, cu prețul morții a doi tovarăși, a putut-o ajunge, tot n-ar putea atinge nici măcar limita stratului subțire de atmosferă a infimului nostru glob pământesc, căci ar cădea ca o masă inertă balonul lipsit de stratul de aer fără de care nu poate pluti. Și chiar aviatorii, admițând că s-ar putea descoperi motorul extra-pu-

ternic și ușor ca pana, hrănit cu dinamită în loc de benzina cea grea, și ar putea astfel să urce mai sus ca balonul, ar cădea în țăndări pe pământul părăsit o clipă, atunci când elicea n-ar mai putea trimite sub aripile întinse stratul de aer pe care pânza subțire să se poată rezema.

IV. Popas deasupra Carpaților

În timp ce făceam aceste reflecții, Luna se lăsase tot mai jos, pălind din ce în ce, și acum se afunda la orizont, într-un ocean de nori. Stelele pierduseră pe nesimțite din strălucire, dispărând timide, pe rând, desperechind constelațiile și doar luceafărul de dimineață, ca ochiul lui Ciclop, se uita țintă la mine.

Deodată, sus, deasupra mea, la zenit aproape, un nor se lumină brusc, devenind roșu-fosforescent, apoi alt nor ceva mai jos se lumină la rândul lui și după câteva clipe altul și mai jos. Până să-mi pot lămuri fenomenul, Soarele ce răsărea la mii de kilometri sub orizont îmi trimise și mie un mănunchi din primele lui raze.

Sub mine, norii, argintați de lumina Lunii, se împrăștiară în parte, lăsând să se vadă Pământul de un negru înfricoșător. Privind iarăși la norii formați deasupra mea, văzui pe dânșii o pată neagră, ciudată, având exact forma unei ghiulele de tun uriașă cu puncte luminoase în centru.

Era umbra aerosfredelului meu, proiectată pe nori de Soarele răsărind. Pe încetul, umbra se tot coborî, lunecând pe nori, până ce, brusc, dispăru.

Privii atunci din nou spre Pământ; discul orizontal de întuneric cumplit de adineauri devenise mai cenușiu. Deodată, din întunericul Pământului țâșni, ca o stea, un punct de foc. Alături, brusc, altă flacără apăru și apoi altele, tot mai multe, din loc în loc, una câte una, împrumutându-și focul. Pe o întindere infinită, punctele de jeratic se aprindeau, se împreunau, într-o lungă dantelă de foc ce creștea lățindu-se, coborând triumfătoare din vârfurile pietroase ale masivului muntos deasupra căruia mă aflam, spre vale, gonind din scorburi noaptea, făcând să sclipească orbitor, cu nuanțe roze, zăpada veșnică, odihnind în fundul prăpăstiilor. Apoi, Soarele incendie râurile, făcându-le să clocotească, ridicând din toată valea nenumărați aburi diafani, ce se încolăciră, unindu-se peste prăpăstii, peste râuri, printre munți, până ce Pământul dispăru din nou, acoperit de un ocean de nori necăjiți, străpuns ici-colo doar, ca insule stâncoase, de vârfurile mai înalte ale masivului muntos. De n-ar fi fost tăcerea desăvârșită, ce nu o poate concepe omul pe Pământ, iluzia mării nemărginite, bătând zgomotos cu valuri spumoase stâncile coastei, ar fi fost desăvârșită.

Dintr-odată, un curcubeu de o neînchipuită lărgime și splendoare își întinse puntea feerică peste toată nemărginirea oceanului de nori, pe care plutea singură umbra titanică a globului meu zburător.

Apoi, iarăși, ca prin farmec, ceața se risipi, curcubeul splendid pieri, și-mi apăru, scăldată în albastru, miniatura masivului Carpaților, întinzându-se la infinit, străbătut de miriade, de subțirile panglici de foc șerpuitoare,

unindu-se capricios și dispărând în depărtări, în râulețul mai mărișor ce-l vedeam dând un lung ocol masivului pătat de zăpadă, spre care mă împingea vântul pe nesimțite, mi se păru că recunosc Oltul, ce sfâșie mândru granițele, despărțind același pământ românesc.

V. O vizită în nori

Cu mult mai sus ca mine, un vultur plana, făcând largi ocoluri deasupra mea. Micşorându-şi cercurile şi apoi strângându-şi brusc aripile, pasărea de pradă se lăsă glonț peste aerosfredelul ce fu zguduit puternic. Vulturul, cu ghearele însângerate, lunecând pe pereții duri și lucii ai aerosfredelului, se rostogoli în adâncime. Își reluă însă echilibrul și, zburând cu furie spre mine, cu ghearele încleștate, gâtul întins, ciocul amenințător, se aruncă din nou la atac, prinzându-se cu ghearele de deschizătura ferestrei prin care priveam, ca și cum ar fi priceput că pe aici e partea vulnerabilă a duşmanului cuirasat. Menținându-se cu violente lovituri de aripi ce ne zguduiau puternic, făcându-mă să-mi pierd echilibrul, încerca, cu gheara piciorului vârât prin deschizătura geamului, să apuce, să sfâșie ceva, și ca de cutremur se mișca biata mea locuință în care mă credeam atât de sigur!

Trebuia să ucid fioroasa urâtă dihanie! Dădui drumul unui curent electric prin peretele exterior al aerosfredelului, scăpărară scântei și vulturul, lovit de trăsnet, căzu învârtindu-se în abis.

Abia scăpat de acest oaspete neplăcut, primii în aerosfredelul meu, la peste 2.000 metri înălțime, o nouă vizită, duioasă de astă dată. Era un biet fluturaș, ajuns cine știe cum în aceste regiuni înalte, furat de pe o floare de cine știe ce vânt năprasnic și dus la această neașteptată înălțime.

Cu greoaie lovituri grăbite de aripi, plutea și el, micuțul, în regiunea vulturilor și, luând aerosfredelul, în mintea lui de insectă, drept cine știe ce floare plutitoare, zbura în jurul ei. Scosei mâna pe geam spre dânsul. Sărmanul fluture, rupt de oboseală, se lăsă pe mâna mea și, retrăgându-mi-o încetișor, avui, pe lângă Coco, papagalul, și un fluture ca tovarăș de drum.

În vremea aceasta, însă, aerosfredelul meu, împins de vânt, se tot apropiase de masivul muntos ce nu putea fi decât Negoiul, judecând după înălțimea lui, peste 2500 metri. Auzeam tot mai tare mugetul apelor spumoase strigând de durere, rupându-se de stânci, împinse brutal să muncească la fabrici. Planam acum deasupra unui întreg masiv de munți pleșuviți de pădurile lor milenare de brazi. Pe unele coaste mai zăceau, căzuți sub secure, uriașii brazi, păstrători în vremi vitregi ai limbii și datinii românești. Ceva mai jos, pe o poiană, o mișuneală de puncte mici, albe, ca o invazie de omizi, părea că roade pădurea străbună, suind muntele. Sunetele de clopot ce urcau limpede spre mine mă făcură să pricep că ceea ce luasem drept omizi distrugătoare era o biată turmă de albi mielușei. Totuși, doina ce o cânta din caval ciobănașul turmei mi se păru însăși tânguirea pădurii străbune și o nespusă tristețe îmi cuprinse sufletul.

Negoiul venea însă cu iuțeală spre mine, umflându-se văzând cu ochii, stâncile lui se măreau, luând forme amenințătoare și m-aș fi zdrobit de ele peste câteva clipe de n-aș fi sporit forța curentului electric ca să mă ridic mai sus ca dânsul. Atunci, muntele, care venise sfidător spre mine, ca întru pedepsirea mea, după o clipă de oprire în loc, începu să se dezumfle ca o jucărie de copil și să cadă prăbușindu-se, rotunjindu-și coamele pietroase, strângând în grabă copacii milenari ai pădurilor sale în mici pete de un verde bătând tot mai mult în albastru.

Pe măsură ce se cobora masivul cu nenumăratele lui ramificări întortocheate, se umilea și trufia Carpaților, topindu-se înălțimile și, peste puțin, abia de mai puteai deosebi munții de șesul câmpiei.

VI. Mai sus ca Himalaia

Urcam încet, cu iuțeală de 5 metri pe secundă numai, ca să mă pot bucura până-n ultima clipă de toată vraja minunatei priveliști. Pluteam acum la o mie de metri deasupra celui mai falnic vârf al Carpaților și ochii mei vrăjiți priveau de aici harta în relief, de un extraordinar colorit, a României, cu miriadele sale de râuri vii, șerpuind ca fire de argint tremurânde, din verdele munților spre șesurile galbene, presărate ici-colo de petale mititele, albe, ale orașelor și pierzându-se într-un văl albastru spre Tisa, Dunăre și Mare.

La 3500 de metri înălțime, Pământul, a cărui sfericitate trebuia să mi se arate tot mai aparentă cu cât urcam, în-

cepu să ia tocmai, dimpotrivă, spre uimirea mea, o formă concavă, scobindu-se ca o căldare, marginile orizontului urcând, împreună cu mine, tot mai sus, ca să ajungă parcă înălțimea la care mă aflam eu. Apoi, pe lângă acest curios fenomen de perspectivă al ochiului, ce tinde să aducă mereu orizontul la înălțimea lui, scobitura emisferică de sub mine începu să se umple cu un gaz albastru tot mai intens, îndărătul căruia dispăreau estompându-se râuri, orașe, tot ce e pământesc. Având astfel deasupra-mi bolta azurie a cerului și sub mine bolta tot atât de albastră a Pământului, pluteam în mijlocul unei mingi imense, albastre. Fenomenul mi-l explicai ușor prin faptul că străbătusem o treime din stratul de aer ce învăluie Pământul și aerul, incolor, în cantitate mică, capătă frumoasa culoare ce o numim cer, văzut în straturi groase, devenind mai albastru când umezeala crește, părând galben sau roșu când în aer plutesc fire de praf mai numeroase.

Cu cât creștea intensitatea culorii albastre sub mine, cu atât bolta cerească lua o culoare mai plumburie, ca și când un zăbranic negru s-ar fi întins pe ea. Cerul era aproape negru la zenit, dar se lumina pe măsură ce privirea-mi cobora spre orizontul pământesc, într-o nuanțare de culori de o nespusă finețe, trecând de la negru la cenușiu, la albastru, azuriu, la alb și la galben. Soarele își pierduse strălucirea și lumina rece, fără să împrăștie raze, ca un disc de metal în fuziune, așa cum îl vedem uneori iarna, printre neguri, la amiază. Apoi, alături de astrul zilei, stelele apărură, cele mari întâi și pe încetul constelațiile toate, ca în toiul nopții, așa cum se văd stelele ziua când

e eclipsă totală de soare, ori când, din fundul unei mine sau unui puț adânc privim o părticică de cer.

În loc, însă, ca această priveliște atât de măreață și de nouă să-mi fi ațâțat spiritul de observație, o toropeală neînțeleasă mă cuprinse tot mai tare, întunecându-mi mintea, îngreuindu-mi membrele, paralizându-mi cu totul voința. Un frig intens, intern, straniu, mă pătrunse până la oase. Cu căutătura fixă priveam ca hipnotizat barometrul, urmărind scoborârea foarte înceată, dar continuă a coloanei de mercur, până ce pleoapele, ca de plumb, se închiseră și pierdui noțiunea firii...

Ca dintr-un vis fui deșteptat brusc de un corp cald și moale ce îmi căzu greoi peste față, rostogolindu-se de aici pe mâini, pe genunchi, jos! Coco, papagalul meu sărman, picase, ca un pachet inert, de pe agățătoarea sa, peste mine, trezindu-mă din toropeala de moarte ce mă cuprinsese. Mă zguduii, dându-mi seama în acea clipă de pericolul mare în care mă aflam, prin faptul rarificării aerului, al scăderii presiunii atmosferice; și, printr-o încordare supremă a voinței, m-am ridicat, clătinându-mă. Apoi, adunându-mi din nou puterile, izbutii, printr-o supraomenească sforțare, să închid cu nespusă greutate obloanele duble, de sticlă, ale casei mele. Deschisei larg robinetul aparatului meu producător de oxigen și atunci apa, picurând repede peste pastilele oxigenatoare, degajă în abundență gazul dătător de viață.

Voii atunci să mă aplec, să ridic de jos pe cel ce socoteam să-mi fie tovarăș de drum, pe bietul meu papagal, ce-mi scăpase viața pierind, dar simții amețeala răsco-

lindu-mi creierii și o durere acută în urechi mă făcu să țip. Trebui să stau iarăși jos strângându-mi cu mâinile fruntea îndurerată.

Doamne! Cum de am putut fi atât de răpit de priveliștea nouă a ascensiunii ca să uit să dau drumul la timp oxigenului, să închid cât mai era vreme obloanele! Sărmane Coco, pieirea ta să fi fost salvarea mea?

Respirai din nou adânc oxigenul și simții că renasc. Gâtlejul îmi era uscat, în gură aveam însă un gust acru de sânge.

Ștergându-mă pe buze cu dosul palmei, mâna mi se înroși de sânge și, la vederea lui, din nou simții că-mi vine amețeală. Mă stăpânii, însă, dându-mi seama de cele ce au trebuit să se întâmple: sângele, din pricina înălțimii la care mă aflasem, nemaifiind reținut în țesuturi de presiunea enormă a atmosferei la suprafața Pământului, își croise drum printre pori în mii de picături mărunte, pe buze, ochi, nas și urechi, unde țesuturile sunt mai delicate. Tamponai sângele cu batista, băui nițică apă și, după ce mai respirai adânc de câteva ori, putui să mă aplec să ridic de jos pe sărmanul Coco.

Și din nările lui negre picase sânge, închegat acuma, peste frumoasele lui pene verzi. Se mânjiseră de sânge și penele albastre de deasupra ciocului, penele mici, galbene ce-i înconjoară ca sprâncene ochii lui rotunzi, lăsându-se ca niște favoriți aurii sub ciocul său arcuit, iar cele patru degete ale picioarelor lui aspre stăteau zgârcite dureros, ca ale unui pui decapitat.

Aș fi dat o avere să-mi pot scăpa tovarășul vesel, să pot scăpa biata pasăre, adusă din pădurile ecuatoriale ca să piară de frig pe aici.

Spălai de sânge ciocul lui puternic și turnai câteva picături de apă pe limba lui neagră și rotundă ca un bob de cafea.

Îi suflai aer cald printre pene, îl apăsai ritmic pe piept, ca artificial să respire oxigen, îi ridicai pleoapele albe, cu gene ca ale omului, dar ochiul galben rămânea fără viață și față de neputința mea de a-mi readuce la viață tovarășul, simții că mă îneacă lacrimile.

VII. Beția oxigenului

Singur eram acuma și grozav mă durea pieirea ta, sărmană pasăre! În moartea ta vedeam și un fel de pedeapsă a urii mele de oameni, căci te luasem cu mine, Coco, poate nu atâta pentru că mama mi te cumpărase când eram copil, cât din dispreț pentru unii oameni, căci îmi aduceai aminte de ei prin graiul tău sentențios și comic, prin râsul tău ce izbucnea prostește sau pe nedrept batjocoritor la fiece prilej. Îmi plăceai când, umflându-ți gușa și sunând puternic pe R, ciocul tău coroiat rostea solemn aceeași frază banală, iar când râdeai cu hohote, atunci când alții abia surâdeau, tu, pasăre știrbă, îmi aduceai aminte de dinții cucoanelor frumoase.

Era restrâns vocabularul tău, opt fraze cel mult, îmi pare: „Bonjur, mă! Bonjur, Coco! Ce mai faci? Marițo! Marițo! Toanto! Vă rog, domnilor, tăcere!... Mă, să fie al dracului! Huideo!... Trăiască veneratul șef! Ura! Mai las-o, Popescule!" și vreo două alte expresii energice învățate de la slugi, dar

intonațiile ce puneai în repetarea lor, felul cum te umflai în pene și cum clipeai șiret, jucându-ți pupila ochiului, făcea ca faima ta să se fi lățit peste șapte mahalale și credeau de-a binelea cei mulți și proști că tu, papagal vulgar, vorbești cu adevărat! Sărmane Coco!...

Oftând, înecat de lacrimi, voii să împing pasărea departe de mine. Coco avea însă ochii mari deschiși și mă privea gâfâind...

— Coco! Trăiești? Dragă.

— Mă, să fie al dracului!... răsună din nou vocea lui dragă de gramofon și Coco, scuturându-și aripile și sărindu-mi greoi pe deget, începu să râdă, să râdă cu hohote și râdeam și eu cu dânsul și plângeam de bucurie și-l pupam.

„Trăiască veneratul șef! Ura! Vă rog, domnilor, tăcerrre!..."

Tot repertoriul și-l spunea sunând pe R din ce în ce mai tare și eu cu el țipam și râdeam, repetând după dânsul frazele lui fără șir, scornind altele într-o surescitare mereu crescândă, nenaturală, de care nu-mi dam seama, ca sub influența alcoolului:

— În Lună zburăm, Coco!...

— Trăiască veneratul șef! Ura!...

— Ura, Coco! Tu ești regele papagalilor! Tu ești moș Adam al papagalilor seleniți!

— Mai las-o, Popescule!...

— Al nostru e văzduhul infinit! Învinsă e distanța! Străpuns e spațiul interplanetar!

— Trăiască veneratul șef! Ura!!!

— Disparǎ Pământul!... Piară departe de noi mârșăvia egoismului omenesc! Piară batjocora otrăvitoare de aspirații și ideal...

— Mă, să fie al dracului!

— Sunt sătul de ariviștii gălăgioși cu sufletele blazate. Jos sinecurile! Jos nepotismul! În lături trântorii cu protecție de la fuste!

— Vă rog, domnilor, tăcere!

— Loc meritului! Dreptății! Iubirii aproapelui! E utopie egalitatea! Libertatea!... Jos gogorița cuvintelor goale cu care un pumn de oameni duce o lume de nas, cumpărând conștiința celor mulți! Nu sunt pe lume două frunze la fel; diferă și se schimbă cu încetul până și liniile misterioase săpate în mâna fiecăruia! E aberație egalitatea trântorului cu omul muncitor! Dreptatea să o voim cu sete! Sfânta dreptate!

Fu o clipă de nebunie curată. Ca sub stăpânirea beției alcoolului, vociferam cu aprindere tot mai tare, spunând cuvinte fără înțeles, gesticulând ca un dement. Întrerupeam apoi tiradele de nebun pentru a sări în picioare pe masă, urlând „Deșteaptă-te, române!", apoi mă agățam cu mâinile de bara electromagnetului și, acolo sus, dându-mă peste cap, făceam „broasca" vociferând, în vreme ce Coco mă imita, dându-se peste cap în jurul agățătoarei sale, debitându-și strident repertoriul, ținându-mi gălăgios isonul, cu hohote continue de râs, fluierând, zburând în cele din urmă cu țipete asurzitoare, lovindu-se de toți pereții locuinței noastre strâmte, până ce, ca și mine, căzu jos, zdrobit, gâfâind. Apoi, subit calmați, adormirăm tun...

Această surescitare nebunească ne-o provocase oxigenul care se degajase în prea mare cantitate și e știut că, aspirat în abundență, oxigenul accelerează circulația sân-

gelui într-atât încât provoacă o beție mai puternică chiar decât beția șampaniei.

VIII. După beție, asfixie

Nu-mi pot da seama cât o fi ținut beția oxigenului, știu doar că m-am trezit cu o groaznică durere de cap, însoțită de greață și amețeală. De izbuteam să deschid ochii, cu greu puteam să rezist somnolenței doborâtoare, încercând, în acele clipe, să-mi dau seama cine-mi tot picură apă pe frunte la intervale regulate?

Sub persistența dușului, mintea mi se limpezi parcă nițel și putui ține ochii deschiși. Îl zării atunci pe Coco sus, pe agățătoarea sa. Bombănea cu un aer mahmur: „Bonjur, mă! Mai las-o, Popescule!", dar parcă și lui îi era limba grozav de împleticită.

Picăturile de apă cădeau stăruitoare, ciocănind pe țeasta mea craniană ca un om politicos și sfios la o ușă străină.

Fără a-mi da însă seama unde sunt, făceam reflexia că e ciudat ca agățătoarea papagalului să nu fie lângă mine, ci atât de sus deasupra capului meu... Apoi observai, mirat, că stăteam cu picioarele în sus, rezemate de perete și vag mi se lămuri în minte că poate de-aia mă doare capul atât de strașnic. Greoi, luai o poziție mai decentă, dând jos picioarele, apoi, proptindu-mă în mâini, îmi rezemai spatele de peretele strâmtei noastre colivii.

Picăturile de apă cădeau acum între guler și ceafă, picând cam din secundă în secundă. Coco, de acolo de sus,

moşmonea a lene şi tot mai în surdină: „Bonjur, mă! 'njurr, mă! 'jurr, mă! 'rr! 'rr!" şi începu să moţăie.

„Asfixia!"... zbierai cu voce sugrumată şi, cu toată energia, opintindu-mă de pereţi, mă sculai în picioare, precipitându-mă la aparatul de oxigen!... Pastila oxigeniferă se topise toată și apa începuse să pice jos din recipient.

În grabă introdusei o nouă pastilă sub picurătorul de apă și aspirai adânc oxigenul. Pe încetul mintea mi se limpezi și-mi dădui pe deplin seama de marele pericol în care mă aflasem, de norocul ce-l avurăm ca în beție să cad adormit chiar sub oxigenator și să mă trezească astfel, la timp încă, surplusul de apă picurând din recipient.

Toate simptomele asfixiei le aveam: somnolență, dureri grozave de cap, greață, amețeală. Dat fiind greutatea mai mare a gazului carbonic, urma fatal ca, pe mine, cel culcat la fund, să mă fi alintat întâi extractul de otravă al plămânilor noștri și apoi să-i fi venit rândul și bietului Coco. Frumosul meu aerosfredel s-ar fi transformat atunci în coșciug zburător de aluminiu, ducând spre Lună specimenele în putrefacție a două cadavre pământești...

Greutatea era acum să echilibrez proporţia de oxigen faţă de puţinul azot ce mai rămăsese în aerosfredel, închis din imprudență prea târziu, iar pe de altă parte să anihilez otrava acidului carbonic fabricat continuu de plămânii noștri.

Scosei întâi vasele, pregătite din vreme, cu potasă caustică, acest avid absorbant al acidului carbonic, și le agitai energic, ca să grăbesc distrugerea gazului otrăvitor. După câteva minute, ca să-mi dau seama de cantitatea de gaz

mefitic rămasă, aprinsei un chibrit și-l coborâi încet spre podea. Flacăra începu să pălească și se stinse la nivelul pulpelor... Mării atunci debitul picurătorului de apă și mestecai mai energic potasa caustică. După vreo zece minute, reînnoii experiența. De astă dată, însă, chibritul, dând brusc o lumină mare, se prefăcu în cenușă într-o clipită, frigându-mi degetele de trăsei un țipăt. Coco râdea cu hohote umane, imbecilul!

Aveam, deci, supraproducție de oxigen. Închisei aproape complet robinetul picurătorului.

Sugându-mi degetele fripte, cugetai că sunt sortit să o duc sau în continuă surescitare de chefliu șampanizat, de client al doctorului Șuțu și confrații, arzându-mi plămânii și țesuturile în câteva luni, sau în abrutizarea și greața precedând asfixia... Ce n-aș fi dat pentru un litru-doi de azot, folositorul gaz calmant, care, ca și apa pentru vinul prea tare, să fi potolit energia oxigenului!

Nu mai îndrăzneam să încerc usturătoarea experiență cu chibritul, de adineauri, și a trebuit, drept barometru, să mă iau, pentru supraproducție de oxigen, după cheful de vorbă al prietenului Coco, iar pentru a dovedi supraabundența de acid carbonic, după idiotizarea mea crescândă!

Dar tot potrivind deschizătura robinetului de apă pentru ca degajarea oxigenului să fie cât mai normală, ajunsei, cu multă caznă, să stabilesc exacta deschizătură a picurătorului și să obțin o atmosferă aerosfredeliană nu numai perfect respirabilă, dar chiar aducând, de departe, cu aerul de la Sinaia, evident nu cel din pădure sau de la

mănăstire, ci cam cel de pe la Cazino, după teatru, la supeul cu șampanie.

IX. Ce este cu Pământul?

Dar cu Pământul ce-o fi, ceasul cât o fi?

Iată întrebările ce mi se impuseră de îndată ce respirația deveni mai normală și creierul mai limpede.

Cu toată dorința de a ști, parcă nu-mi venea să privesc pe geam. Aveam aceeași senzație, nu tocmai de teamă, dar de teama nervoasă de necunoscut, pe care, fiind copil, o resimțeam la panoramă, la Moși, când mă aflam în fața ochilor mari de sticlă măritoare, prin care trebuia să privesc ca să-mi apară, pe pânza mărită și puternic luminată, peisaje ori scene de război.

Aceeași primă senzație o avui când mă hotărâi să privesc Pământul.

Mi se înfățișă ca o imensă pânză galbenă, întinzându-se la infinit, cu marginile suind spre orizont, puternic luminată de Soarele straniu, fără aureolă de raze, lucind înconjurat de stele într-un cer de catifea de doliu.

Nu mai puteam ști la ce înălțime sunt, căci barometrul indica doar presiunea strâmtei noastre căsuțe – 760 mm, vreme frumoasă! Mă miră însă faptul că, după atâtea ore de zbor, Pământul nu-mi apărea încă sferic, ci tot găunos, cu orizontul foarte estompat, urcând parcă la înălțimea mea. Privind nedumerit la comutator, văzui că abia era împins spre urcare. Deodată îmi amintii cum, intenționat

hotărâsem să urc doar cu iuțeala de cinci metri pe secundă, ca să pot mai bine să-mi infiltrez în suflet imaginea scumpă a țării mele, de care mă despărțeam poate pentru totdeauna.

Dar atunci, dacă n-am urcat decât așa de puțin, poate că de aș coborî prin geamul inferior un barometru, aș afla altitudinea mea... Operația era însă delicată, pentru că trebuia să o fac repede, ca să evit să pierd din aerul atât de scump.

Luai un barometru cilindric și-l legai de o sfoară. Deschisei întâi geamul superior, formând podeaua, și coborâi barometrul până să atingă geamul inferior. Închisei geamul de sus și, trăgând puternic de mânerul ce funcționa, ca o pârghie, geamul inferior, barometrul pluti în vid. Numărai 5 secunde și închisei la loc geamul exterior, apoi adusei barometrul în aerosfredel...

Mercurul înghețase, tubul de sticlă se spărsese trecând brusc de la frig la cald și nu putui culege altă indicație decât doar aceea că frigul era atât de mare în jurul nostru încât trecea de –40 grade, temperatură la care îngheață argintul viu...

Și totuși, aș fi vrut să știu la ce înălțime pluteam. Ceasornicul meu, cu acele fosforescente, se oprise la 8:23, căci uitasem să-l întorc. De aș fi știut ora exactă, prin calcul aș fi putut hotărî cu aproximație altitudinea noastră. Soarele era între răsărit și zenit, pe Pământ ar fi urmat deci să fie cam între 10 și 11 dimineața, dar de la înălțimea mea, vedeam Soarele răsărind mult mai devreme, așa că se putea să nu fie nici 10. Îmi potrivii în tot cazul ceasul la 10 și jumătate.

Atunci, cât a ținut beția noastră? Numai 3-4 ore, o zi și o noapte, sau poate chiar două zile în șir? Înlăturai ultima ipoteză, căci, de aș fi dormit atât, mai dormeam și acum și în vecii-vecilor prin grija acidului carbonic, căci pastilele de oxigen ținând doar șase ceasuri, gazul degajat ar fi fost în întregime demult respirat. Nici prima ipoteză nu era plauzibilă, căci doar lupta mea contra asfixiei trebuie să fi durat 3-4 ceasuri până să ajung să fabric o atmosferă respirabilă, așa că beția oxigenului și urmările ei au durat o zi și o noapte. Să facem, dar, nițică socoteală: acum 24 ore aproximativ era să mă ciocnesc cu Negoiul, mă aflam deci cam la 2300 metri înălțime. De atunci am urcat continuu câte 5 metri, într-un minut o să fac...

Coco însă țipa strident, încurcându-mă în socoteală. Pe de altă parte, mă simțeam tare slăbit, cifrele îmi jucau înaintea ochilor și nu izbuteam să fac o simplă înmulțire. Reculegându-mă, începui din nou să socotesc, cu glas tare de astă dată: „5 metri pe secundă, fac pe minut de 5 ori 60, adică 300..."

Coco, însă, crezând că-i vorbesc, începu și el: „Bonjur, mă! Ce mai faci, Coco?" și iar se puse pe țipăt în chip atât de nesuferit, încât îmi veni să-l lovesc. Îl amenințai cu bătaia și reluai socoteala, dar iar amorții în mijlocul înmulțirii începute.

Un ghiorăit nepoetic, dar semnificativ interabdominal, mă făcu să scuz pe dată pe bietul Coco și să-mi dau seama că și el și eu eram lihniți de foame.

X. La masă

Lăsând deocamdată calculele, dădui prietenului Coco semințe de floarea-soarelui, pe care începu să le golească grăbit, aruncând cojile cu îndemânarea unui lipovean din Dobrogea. Eu luai pesmeți și ceva pemmican, neputându-mă hotărî, înfometat cum eram, să stau să-mi fierb din legumele uscate. Instinctul canibalic atavic făcu ca, de foame, să uit de vegetarism și să mușc direct din pastrama de vacă asasinată, sărată, uscată și comprimată la maximum cu presa hidraulică.

De unde, cu o clipă înainte, aș fi lovit pe bietul papagal flămând pentru că, mai cuminte ca mine, mă rechemase la realitate prin țipetele lui, acum, pe măsură ce săvârșeam nobila și inteligenta operațiune a masticării alimentelor în gură și umezirii lor cu salivă pentru a le trimite, în rate, în labirintul de intestine cu care ne-a dăruit firea, mă simțeam plin de porniri altruiste: îl îngrijeam pe Coco, îi dădui un sâmbure de caisă uscată, îl scărpinam pe cap, vorbeam cu el, spre marea-i mulțumire: „Măi Coco, urât e omul când mănâncă și greu o să fie să se lase de obiceiul acesta secular când se va realiza profeția lui Berthelot și se va generaliza nutrirea cu hapuri mititele, conținând în extract carbonul și azotul necesar organismului. Știi tu, mă Coco, cum o să fie omul peste câteva sute de ani, când i se vor fi atrofiat organele devenite inutile ale aparatului digestiv? Conițele vor avea o guriță ca o cireașă mititică și niște dinți albi de păpușică, apoi o talie subțirică să o treci prin inel. Nu vor mai fi boli, microbii vor fi dispărut,

iar de mizerie se va aminti doar ca de un vis urât, căci iubirea va fi coborât pe Pământ paradisul legendei. Dar până atunci, mănâncă, Coco dragă, na! Mai ține pișcotul ăsta, îndoapă-te, îmi iau și eu o nouă felie de pemmican. Mulți ani va mai ține încă obiceiul banchetelor, al poftirii reciproce a unor oameni, în aparență inteligenți, ca împreună, în jurul unei mese, să-și umfle fălcile grotesc, deformându-și gurile, îndopându-se cu hecatombe de biete victime asasinate canibalic: viței orfani, vaci văduve, pui îngrășați cu solicitudine de căpcăuni, raci puși de vii în apă fiartă și mai știu și eu ce. Și când te gândești că aceiași oameni, asasini ai semenilor lor fără grai, au neobrăzarea să se scuture de groază la povestirea unei scene de canibalism! Măi Coco, oribil animal egoist și îngâmfat e omul!"

Dar bietul fluture? Ce s-o fi făcut? Lui nu i-o fi foame?

Îmi uitasem cu totul de cestălalt tovarăș al meu, în vârtejul ultimelor peripeții. Simpatie pentru fluturi n-am prea avut niciodată, i-am socotit pururi ca vulgari fabricanți de omizi, ca emblema parvenitului. Oricum, era oaspetele meu, și trebuia să-i duc grija.

Îl căutai pretutindeni, fără să-i dau de urmă... Să-l fi mâncat Coco?... Nu, căci se speriase de el când a intrat la noi pe geam. Să mai vedem. Cu luare-aminte căutai pe jos, mă privii pe tălpi cu scârbă, să văd de nu l-am strivit din greșeală, cătai pe măsuța circulară, sub carnetul meu de note, peste cutiile cu pastile și peste capacele rezervorului circular de apă ce căptușește pereții aerosfredelului. Nimic! Sus, însă, pe una din sârmele electrice, fluturele depusese un inel de mititele ouă de omizi, regulat

aliniate pe patru șiruri strânse, cum ar fi făcut pe o crenguță de pom...

Deci nu pierise fabrica de omizi. Mai căutând pe sus, văzui în sfârșit fluturele, abia bătând din aripi, deasupra electromagnetului, sub geam, încălzindu-se la soare.

Sărman fluture, i-o fi și lui foame de polen și sete de rouă, dar n-a fost nimeni să-mi fi dat o floare măcar de plecare...

Ca să iau fluturele fără să se ia pe degetele mele brutale poleiala dumnezeiască a aripilor lui delicate, trecui binișor o hârtie sub trupșorul său de vierme înaripat și, ridicându-l astfel, îl depusei încetișor pe mescioară. În loc de polenul impalpabil, fecundator de floare, care-i hrana lui, frecai una de alta două bucățele de zahăr în fața gâzei, cu un ac îi destinsei trompa înspre praful dulce, picând și o lacrimă de apă alături. Fu o deosebită mulțumire pentru mine să văd insecta luând din zahărul meu și muind delicat vârful trompei în stropul de apă. Apoi, ca spre mulțumită, fluturele se înălță în zbor, înveselindu-mi locuința și parcă mirosea a flori de câmp în mizerabila noastră colivie cerească. Zbură fluturele, scăldat în lumina Soarelui câteva clipe, dar când, ahtiat de spațiu și lumină, ajunse lângă geamul de sus și putu privi Soarele, căzu jos, mort de bătrânețe.

Mă duru această moarte și râsetele lui Coco îmi părură monstruoase, căci pierise o ființă, un tovarăș de drum. Moartea nevăzută, stăpână pe Pământ ca și în mica noastră casă zburătoare, își arătase și aici puterea-i neiertătoare.

Ca și cum fluturele n-ar fi fost o insectă efemeră, mă munci gândul ce să fac cu bietul stârv aurit. La ideea,

poate normală pe Pământ, să-l strivesc pur și simplu sub călcâi, cum facem de obicei noi, oamenii, cu insectele, mă cutremurai de groază. Mă gândii apoi să-l las să cadă din aerosfredel, ușor, iar pe Pământ. Cine știe însă dacă, după zile de cădere și înceată plutire, nu l-ar fi răpit vreo rândunică pentru puii ei. Mă gândii atunci ori să-l distrug cu o scânteie electrică, ori să-l păstrez. Gândul acesta din urmă birui. Fiindu-mi milă să-i străpung trupșorul cu un ac, luai o ață, o desfăcui în două ca să fie mai subțirică, și legând fluturele delicat de mijloc, îl atârnai, în lumina astrelor, de electromagnet, ca să rămână măcar iluzia vieții.

Omidă înaripată, cântată de poeți, ei te-ar strivi cu scârbă de n-ai fi îmbrăcată în haine aurite și acum... te preaslăvesc!

Asemenea ție, parvenitul, vicios și târâtor, de toți e curtat când aurul ce are sclipește îndeajuns ca scârba să dispară. Ori, vierme infim de mic, să-ți fi schimbat tu firea, simțindu-te cu aripi? Să nu mai fii omidă când poți să zbori spre floarea pe care altă dată cu bale te-ai târât?

XI. Când ajung la Lună?

Dar la dracu' sentimentalismul amărâtor de trai! Să-mi văd mai bine de socoteala întreruptă înainte de masă.

Ciudat. De unde, flămând, nu puteam face o socoteală atât de ușoară, chiar și pentru un recalcitrant corigent la matematică, cum fusesem în școală, acum, sătul fiind, făcui înmulțirile mai sigur ca un dascăl de aritmetică, ca

acel veșnic repetent, până la pensie, ce e un profesor! Rezultatul problemei fu că, dată fiind urcarea mea continuă, timp de 27 de ore, cu iuțeala de 5 metri pe secundă, sau 18 km pe ceas, mă aflam la 468000 metri deasupra scoarței sferoidului terestru.

Era timpul să o pornesc ceva mai repejor decât un simplu biciclist, de nu voiam să ajung în Lună doar peste trei ani și jumătate, cu iuțeala aceasta antediluviană și ridicolă de 300 km pe zi.

După socoteala mea – exactă, pentru că prea o făcusem de multe ori – distanța celor 30 de diametre pământești ce desparte globul natal de viitoarea mea patrie adoptivă, trebuia să o străbat în 80 de zile maximum, contând doar pe iuțeala inițială de 200 km pe oră ce mi-o asigura energia electrică a acumulatoarelor. Evident, însă, că, pe măsură ce mă depărtam de Pământ, sporind atracția Lunii și micșorându-se cea a Pământului, viteza aceasta era să crească continuu. Deci, chiar îngăduindu-mi câteva mici popasuri, tot trebuia să ajung în satelitul nostru în mai puțin de trei luni, adică pe la mijlocul lui septembrie.

E curioasă groaza omului de necunoscut, de tot ce iese din strâmtul lui cerc de idei comune! În afară de bietul meu prieten Sucevan – mort în puterea muncii, nebun, ducând în groapă atâtea secrete – cu care am pus la cale această călătorie, n-a fost unul din „prietenii" mei care să nu creadă serios că sunt... „bolnav" când, dintr-o nevoie umană de confidențe, le spuneam de planurile noastre.

Iluzia distanței nemărginite dintre Pământ și Lună e datorită cred mai ales faptului că vedem ținta călătoriei

și că Luna, pe care din cărți o știm cu o suprafață de 38.000.000 km² ne pare abia cât o farfurie, uităm însă cât de mic se arată omul, văzut fie chiar și din vârful unei clopotnițe de 20 de metri și cât de lung ne pare un drum foarte drept, în capătul căruia vedem constant ținta la care vrem să ajungem. De fapt, voi fi străbătut în mai puțin de 80 de zile cei 384.000 km dintre Pământ și Lună. Nu e mecanic al căilor noastre ferate ori al serviciului maritim, nu e sportmen automobilist care să nu fi făcut distanțe cu mult mai mari în viața lui! Dar câți poștași rurali n-au făcut pe jos echivalentul drumului la Lună, în viața lor trudită, ba chiar Moritz, chelnerul de la „Kubler", sunt sigur că și el a străbătut deja un drum tot atât de mare, de când, în frac și cu șervetul sub braț, a început să exercite nobila meserie de inspirator, cu țapi, șvarțuri și pahare cu apă, al muzelor multor scriitori români. Optzeci de zile de drum e în tot cazul o călătorie nu mai lungă decât ocolul Pământului, și oricum e mai originală, mai puțin obositoare, mai puțin periculoasă, fără a vorbi de folosul ce-l poți aduce științei. Și dacă azi faci drumul în optzeci de zile, nu va trece mult și alții îl vor putea parcurge în mult mai puțin timp, perfecționându-ne aparatul. 200 km pe oră, cât fac eu astăzi, fac de mult automobilele de curse, aeroplanele au întrecut de mult această iuțeală și omenirea n-a ajuns încă să întrebuințeze explozibilele pentru acționarea motoarelor, cum fatal va face. Singura greutate, deci, era născocirea aparatului de zburat, inventarea azbestoidului refractar atracției, încolo totul se reduce la ceva încredere în sine și voință. Voință și un pic de idea-

lism, ce minuni n-ar face omenirea cu aceste mari și hotărâtoare calități!

XII. La viteză maximă

Prin geamurile laterale, discul Pământului imens, galben, cu linia orizontului adusă în sus, se vedea estompat, fără niciun detaliu. Privind însă prin geamul din fundul aerosfredelului, adică direct sub mine, acolo îmi apăru, în toată frumusețea neînchipuit de nouă, priveliștea Pământului văzută dincolo de perdeaua subțire, albastră, a stratului atmosferic.

Dispăruseră munți, văi, râuri, orașe, granițele oamenilor și țările se înfrățiseră având de limită marea. Aveam sub mine o imensă hartă topografică în două culori: galben-verzui pentru uscat (culoarea verzuie datorându-se albastrului atmosferei combinat cu galbenul luminii solare reflectată de uscat) și un verde-albăstrui pentru mări. Căutând detalii, îmi fu ușor să recunosc, în limba de pământ întretăiată de ape, înconjurată de insule ce vedeam direct sub mine, Danemarca cu insulele și strâmtorile ei caracteristice, prinse în bifurcația sudică a Peninsulei Scandinavice. Spre apus, Anglia își desena foarte clar coasta de răsărit, dar coasta de apus n-o recunoșteam. Irlanda părea unită cu Marea Britanie, despărțită de dânsa doar printr-un râuleț de foc. La spate, întinzându-se ca o dungă nesfârșită de la nord la sud, Oceanul Atlantic îmi mărginea orizontul. Tot astfel se estompa, pierzându-și forma

clasică, Franța împreunată parcă cu Anglia, la Pasul de Calais, iar Marea Mediterană apărea ca o dungă foarte subțire, lucind ca argintul.

Cât mi-ar fi fost de drag să pot recunoaște conturul scump al țării mele. Se topiseră însă demult Carpații falnici, dispăruse Dunărea bătrână și Marea Neagră, ce de la noi se întinde până în Caucaz.

Prea multă zăbavă! Hotărât să zbor spre Lună, parcă nu-mi venea să rup mrejele care, fără voia mea, mă legau de Pământul tot mai drag. Destulă copilărie și imprudență chiar, căci se consuma fără folos energia acumulatoarelor!

Decis acuma, dădui curentului electric maximum de putere, să fie anihilată atracția Pământului, să zbor fără oprire spre Lună...

Deși de la 18 km pe oră trecusem la 200 km pe oră, mi-era absolut cu neputință să simt vreo deosebire, atât de lin se despica eterul impalpabil, atât de mare era tăcerea. N-aveam niciun punct de reper pe care, lăsându-l în urmă, să-mi fi putut da seama că într-adevăr zbor spre zenit mai iute ca un automobil de curse. Dacă priveam Pământul, lărgirea orizontului se făcea atât de încet, încât doar de stăteam câteva clipe privind aiurea, îmi puteam da seama că totuși ea are loc. Apoi, aceeași concavitate a Pământului stăruia enervant. Îmi veni, zău, să cred că se înșeală savanții când ne învață că Pământul e o sferă, că nu e astfel cum îl constată ochii mei: o imensă turtă rotundă, cu coaja lăsată în jos la mijloc.

Mă plictisii de la o vreme – cine ar crede – să tot privesc același tablou și îmi văzui puțin de gospodăria mea, dar

ca un magnet mă atrăgea luminozitatea geamului, silindu-mă să privesc iarăși Pământul. Deodată, convexitatea lui apăru clară ochilor mei vrăjiți. Era ca și cum o mână uriașă invizibilă ar fi întors brusc imensul disc scobit, tavă de aur a unor titani monstruos de mari. Discul, astfel întors, semăna acum a pavăză de aur încrustată cu safire a acelorași titani, apărându-se sub dânsa de stele și de Soare, proiectilele imobilizate o clipă pe un cer nesfârșit de larg, cutremurător de negru.

Danemarca rămăsese puțin spre sud-est și mă aflam acum deasupra coastei necăjite a Norvegiei, scrijelită de fiorduri, ca o dantelă foarte veche. Puteam cuprinde cu ochii întreaga Peninsulă Scandinavă – Danemarca, cu insulele ei nenumărate.

Spre apus vedeam o largă parte a Oceanului Atlantic, dincolo de Islanda. Prin culoarea și forma dungii de apă, subțiată la capete prin efectul perspectivei, oceanul făcea impresia unei felii de pepene verde de proporții uriașe. Islanda cea clocotind de gheizere și vulcani, în mijlocul ghețurilor ei, părea un crab, un hidos păduche de mare, iar spre miazănoapte începea să se vadă, orbitor de albă, linia arcuită a ghețurilor polare. Mărginind întregul tablou, cerul, absolut negru, ciuruit de stele fără licărire, fixe ca ochii de fiară îngrozită, se lăsa până aproape de Pământ și aici, ca și cum n-ar fi voit să sperie oamenii, acei răsfățați microcosmi ai universului, lua pe nesimțite, spre a le-o arăta, frumoasa culoare albastră slăvită de poeți.

Soarele se cobora văzând cu ochii de linia orizontului, gătindu-se întâi de scaldă și apoi de culcare în apele Ocea-

nului Atlantic. Cu cât se apropia și pentru bietul astru ceasul odihnei, după greaua zi de muncă, atât de lungă pe aici, apropierea polului de gheață, cu atât părea că se umflă bietul Soare, suflând de oboseală, deformat, zdrobit, apoplectic.

Pământul se învăluise pe încetul, dinspre sud-est către nord, în neagra mantie a nopții și, în curând, deși Soarele rămânea încă deplin vizibil pentru mine, splendoarea de culori a globului terestru pieri. Doar înspre pol, ca o candelă arzând la o icoană, rămase slaba lumină albă a regiunilor de gheață ce nu văd apunând Soarele o vară întreagă.

Aprinsei lampa în casa noastră și îngrijii de ale mesei, mâncare vegetariană de astă dată, o minunată fiertură de legume uscate, gătite cu unt de nucă de cocotier, iar ca dulce, spre marea bucurie a tovarășului Coco, un măr din mica rezervă ce o luasem cu mine.

XIII. Noapte bună

Mi se făcuse tare somn, căscam atât de formidabil încât ar fi rămas indignat de concurență chiar și un vardist de noapte bucureștean. Coco, după ce-și scutură penele de câteva ori, își afundă capul între aripi și adormi, pachețel de puf verde, pe agățătoarea lui. Fericit biped! Să doarmă de-a-n-picioarele, odihnindu-se deplin, învelit pe gratis în puf moale dăruit de creator! Pe când omul, ca brută civilizată ce e, se vede silit să se trântească pe jos, oriunde, în noroi, la nevoie, ca să poată dormi!

Să dormi... ce degradare pentru un om. El, în creierul căruia poate fi atâta știință, inteligență, talent ori genialitate, să nu se poată sustrage rușinii de a sta ore întregi inert, inconștient, batjocura oricui, horcăind hidos cu gura întredeschisă, obiect de teamă alteori, când nu știi dacă cel ce doarme e în viață ori e mort... Și când te gândești că sunt bimani care dorm câte 9 ore pe zi și mai mult chiar, care se culcă, stupizii, și după masă câteva ceasuri, ghiftuiți de mâncare, îmbibați de alcool, ca și cum nu le-ar ajunge somnul de veci al morții fatale astăzi, pe care cine știe dacă știința o va putea înlătura vreodată!

Mă scuturai de revoltă și hotărâi să gonesc somnul, să aștept să iasă Luna, să privesc ținta călătoriei mele.

Apariția astrului nomad întârzia însă, Luna fiind în ultimul pătrar. În liniștea neînchipuit de mare din jurul meu, somnul punea tot mai mult stăpânire pe mine. Clipeam tot mai rar, pleoapele umflate îmi păreau de plumb și mi se lăsau fără voie peste ochii uscați și roșii și începui să moțăi. Atunci, cu toată revolta mea contra somnului degradator, trebui să mă supun legilor atavice și să-mi pregătesc patul, sau mai bine zis hamacul, căci nici măcar un pat de campanie n-aș fi putut întinde în strâmta mea locuință aeriană. Sub măsuța circulară era, ziua, locul hamacului; o bucată solidă de pânză înfășurată în jurul sulului unui stor american. Destinzând-o, o legai cu cârligul ad-hoc de peretele opus, apoi umflai cu aer o pernuță de cauciuc și patul fu gata. Verificai buna funcționare a oxigenatorului, de teama asfixiei pusei deșteptătorul să mă scoale peste cinci ore, apoi, dezbrăcându-mă, mă ghemuii în hamac,

neputând, din păcate, întinde picioarele trupului meu prea lung. Drept plapumă mă învelii cu pardesiul meu de loden căptușit cu ziare vechi, stinsei lampa și adormii buștean.

XIV. Sărmanul Andre

Nici când mă punea la cură forțată de lapte doică-mea nu cred să fi dormit mai bine ca în hamacul meu și-mi fu ciudă că mă sculă deșteptătorul. Coco își scutură aripile, salutându-mă grav cu un „Bonjur, mă!". Se făcuse ziuă, căci odaia noastră era inundată de lumină.

Sărind jos din hamac, pusei o nouă pastilă în oxigenator, apoi, strângându-mi patul, făcui, ca să-mi piară somnul, obișnuitele mele exerciții gimnastice. În loc însă de dușul final înviorător, trebui să mă spăl... pisicește, adică să moi colțul unui șervet în puțintică apă și să trec cârpa udă pe ochi și obraz, cum făceau unii pe vremuri. (La Versailles, lichidul H_2O se întrebuința doar pentru jocurile de apă.)

Lumina, curios, nu venea de sus, ci... prin geamul de jos! Privind cam intrigat, zării sub mine totul alb la infinit. Uitându-mă nedumerit prin unul din geamurile laterale, văzui, lângă linia depărtată a orizontului, Soarele mic, roșu, înfundat în golul cerului negru și, la vreo treizeci de grade numai înaintea lui, Luna, în ultimele zile ale revoluțiunii sale. Era ca și cum s-ar fi brodat în aur, pe negrul catifelat al cerului, un mare C, de formă clasică...

inițiala numelui meu. Parcă ar fi știut Luna că o să o iau în stăpânire și-mi iscălea de bunăvoie numele... Și restul discului lunar se putea zări, ca un mare O – a doua literă a numelui meu... și al lui Coco! – dar cu totul estompat, ca o străveche broderie în fir de argint: era „lumina cenușie", un dar al Pământului scăldat de Soare, retrimițând ca o oglindă spre Lună razele astrului rege.

Atât de nou era spectacolul, atâta lumină radia din imensitatea covorului alb de sub mine, încât îmi fu foarte greu să ajung a-mi da seama că aerosfredelul, continuându-și direcția constantă inițială spre nord-vest, se afla acum în regiunea gheţurilor veșnice, între Spitzberg și Groenlanda, foarte aproape de pol. Ochii mei vedeau, dincolo de acel punct teoretic pentru a cărui cucerire atâtea energii au fost zdrobite fără folos și atâtea vieți s-au jertfit, vedeau, dincolo de pol, coastele pustii ale Asiei și Americii, pierdute în gheţurile nemărginite, cimentând pe veci uscat și ape și, atât din faptul luminii orbitoare, cât mai ales din faptul că în școală nu privisem niciodată o hartă a regiunilor circumpolare, îmi fu cu totul greu să recunosc configurația nordică, deformată și din cauza perspectivei, a continentelor, atât de familiare tuturor în partea lor sudică și centrală.

Soarele, precedat de Lună și inundându-i marginea stângă cu lumina razelor sale, înainta încet din Asia spre America, făcând ocolul polului. Astrul rămăsese constant pe linia orizontului fără aur ca pe cer, fără deci ca noaptea să mai poată alterna cu ziua, în lungile luni de continuă zi polară.

Dar atunci, dacă Soarele nu se mai ridica pe cer, ci da ocol polului, eram drept în capătul axei Pământului, eram la Polul Nord... Mă urcai pe măsuță să privesc cerul prin geamul din vârful aerosfredelului: Steaua Polară a Carului Mic lucea exact deasupra capului meu... Fără îndoială eram deasupra Polului Nord! Atunci, nu știu de ce, gândindu-mă cât de ușor și de repede am putut face călătoria grea și lungă a atâtor exploratori, îmi veni pe buze numele Nansen, cu pilda neînfrântei sale energii și mai ales numele cinstit al lui Andre, curajosul aeronaut care, în primitivul balon sferic, a vrut, erou modern, să fure, cu jertfa vieții lui, o taină a lumii pentru știință.

O clipă, mă frământă gândul să opresc curentul electric, să cobor la pol, pentru ca un român să fie acela care să înalțe aici un steag întru cinstirea neamului său, o cruce întru amintirea lui Andre. Dar alta și mai măreață era ținta călătoriei mele și nu puteam și nu trebuia să o uit. Pentru ca tricolorul românesc să fâlfâie totuși deasupra redutei necucerite încă, luai unul din cele două steaguri aduse cu mine și, pe galbenul pânzei, desenai cu cerneală o cruce mare și scrisei, cât putui mai frumos:

„România, eroului Andre!"

Apoi, deschizând dubla fereastră a pardoselii, lăsai să cadă peste imaculatele câmpii de gheață veșnică simbolul patriei mele.

XV. Satelitul meu

Mă aplecai pe geam ca mai bine să privesc tricolorul picând spre pol, ca o stea căzătoare. Spre marea mea uimire

steagul nu cădea... Se oprise la câțiva metri sub aerosfredel și stătea acolo fix, întins, fără o cută, ca și cum ar fi fost de metal, lipit strâns de aerosfredel, făcând una cu dânsul.

Mă frecai pe ochi, neputând pricepe! Cum? Nu urc? Cum? Ne-am imobilizat dintr-odată într-un punct al eterului?

De ce? Explicația?!...

Mă pufni râsul... Steagul nu putea să cadă, steagul era, până voi ajunge la Lună, satelitul meu reținut în raza de atracție a casei noastre, așa precum Luna e reținută în sfera de atracție a Pământului, cum planeta natală se leagă de Soare și așa, la infinit, în incomensurabila mărime a universului înfiorător prin nemărginirea lui. Și totuși, eu, microb de microb al lumii, în care, ca o cometă minusculă cu frumoasa coadă, abia mă târâm față de iuțelile îngrozitoare ale cometelor surori, începeam să fiu o lume aparte.

Dovada o aveam în faptul că aerosfredelul rămânea tot mai spre vest cu cât urcam, că tot mai mult mă dezlipeam deci de sfera de atracție a Pământului.

Atunci, o dorință ciudată, copilărească, de stranie libertate, mă cuprinse: doream să încetez mai degrabă a fi locuitor aerian al Pământului, legat prin firul misterios al atracției, doream să nu mai depind de el, să nu mai am noaptea lui și ziua lui, să nu mai fiu silit a mă da o dată cu el peste cap în 24 de ore, ci Eu, muritor de rând, devenit, prin grația și voința Mea, împărat autocrat, scutit până și de plictiseala unui parlament înregistrator, Eu atotputernic peste tine, Coco, al Maiestății Mele prea supus și prea

devotat serv, sclavul Meu, să privesc cu dispreț Pământul gigant învârtindu-se umil la picioarele Mele, arătându-mi pe rând, ca la poruncă, continentele și oceanele sale, fazele sale!

La 42.300 km, după calculele inimosului inițiator al frumuseților cerești, Flammarion, urma ca să cuceresc libertatea după care râvneam. Nu trebuia să fiu departe de acel punct și mă mira chiar că direcția mea spre apus nu e mai accelerată, dată fiind viteza rotației pământești.

Sclavul meu, Coco – probabil afectat de manifestările mele de autocratism – se arăta nervos de la o vreme, își tot scutura penele, scârțâia din cioc și țipa așa cum obișnuiește când îi e poftă de bătaie. Dar parcă nici mie nu-mi pria noua situație de „Kronprinz" ori „Delfin" al unei noi planete. Nu știu cum îmi simțeam nervii, dar parcă mi s-ar fi strecurat furnici sub piele și mi i-ar fi ațâțat. Trecând mâna pe frunte și pe plete, părul meu, îmbibat de electricitate, pârâi ca o vulgară blană de pisică. Neliniștit, ca sub presimțirea unui pericol, căutai să mă liniștesc, bătându-mi joc de nervozitatea mea demnă de un simplu terrian modern, iar nu de înalta persoană a M. S. împăratului Aerosfredelian. Buclucașul de oxigenator să fie poate iarăși de vină? Verific: funcționa minunat.

Hotărât să mă stăpânesc, încercai să-l fac pe Coco să tacă, îl ațâțai la vorbă, îl scărpinai pe cap, ba îl amenințai chiar cu bătaie, degeaba: țipa lighioana mai rău ca o primadonă pensionară la gramofon!

Ceea ce mă neliniștea era că și mie îmi venea gust de țipat, gust de a-mi potoli nervii pe spinarea unuia mai

slab, ca să deviez ciudata stare de neliniște nervoasă, dar tot mai mult mă stăpânea o teamă nelămurită a unui pericol ascuns.

Fără voie, deși cu convingerea că sunt ridicol la culme, căutai sub masă, privii pe geam, scrutând neagra imensitate cu ochii unui zgârcit când trage zăvorul iatacului.

La marginea orizontului imensului sferoid pământesc răsărise o stea mare, nouă, stranie... Ca o cometă fără coadă urca pe cer, încet, lăsând în urmă constelațiile. Iuțeala ei se accelera mereu și în aceeași proporție îi creștea volumul.

La început steaua apăru ca un arc luminos, ca o seceră foarte subțire, așa cum este Luna nouă, dar măruntă, cum se vede planeta Venus în prima ei fază prin lunetă. Pe măsură ce steaua urca, se umfla arcul de lumină, lărgindu-se. În curând fu cât Luna în primul pătrar, apoi deveni un glob de foc și tot mai mult se umfla clocotind, ajungând de zece ori cât Soarele. În această îngrozitoare creștere, bolidul venea spre mine... Iuțeala i se sporise într-atât încât ochiul avea impresia unei brazde luminoase, era ca și cum o mână monstruoasă, greblând stelele, ar fi zgâriat puternic cerul, l-ar fi mânjit cu o dungă enormă de foc.

Hipnotizat de groază, îmi așteptam neputincios zdrobirea. O clipă de conștiință îmi dădu puterea să opresc curentul ca să cad, să scap de ciocnirea altfel fatală. Atunci, ca un curcubeu de flăcări, bolidul străluci pe cer deasupra-mi și se întinse. În locul bolții de foc, rămase în fața mea, imobil în spațiu, un bloc de zgură mare cât o casă. Aerosfredelul se zgudui puternic și apoi se plecă, se culcă pe muchie și căzui cu fața pe oxigenator.

XVI. Călătorie silită în zeppelin

Pe încetul îmi recăpătai sângele rece și, fără a îndrăzni să fac vreo mișcare, culcat pe burtă, în lungul aerosfredelului răsturnat, încercai să analizez cele întâmplate.

Prin geamul din vârful aparatului, prin care puteam privi ridicând doar puțin capul, vedeam bolidul, cu luciri de păcură, nemișcat la vreo 20 de metri în fața mea. Zgârcindu-mi puțin trupul, putui privi și vertical, prin geamul de lângă oxigenator și văzui Pământul, rostogolindu-se greoi, așa cum ți se pare în tren că se învârte orizontul în jurul tău... Imobilitatea bolidului și a mea era deci aparentă, satelit al unui satelit, îl urmam în goana-i nebună în jurul Pământului... Oprisem prea târziu curentul electric, așa că, în loc să fi căzut, absorbit iarăși de Pământ, bolidul mă supsese în raza lui de atracție, și eram jucăria lui...

Cum să scap? Să dau din nou drumul curentului electric? Ar însemna să mă apropii și mai tare de bolid, să mă ciocnesc poate de el... Atunci?...

Să aștept ca bolidul, în drumul său spiralic în jurul Pământului, să se apropie de stratul atmosferic, să se aprindă prin groaznică frecare și să explodeze în mii de bucăți, într-o ploaie de stele căzătoare și atunci de-abia să scap? Dar ani de zile, sute de ani putea să se învârtă meteoritul în jurul Pământului tocindu-se pe încetul?

Pe lângă chinuitoarea groază morală se mai adăuga și durerea fizică pricinuită din cauza poziției mele pe brânci și a unei răni la frunte ce mi-o făcusem căzând. Cu multă grijă, ca să nu stric recipientele cu apă – din fericire er-

metic închise, așa că nu se deșertaseră – mă ridicai întâi binișor în genunchi și apoi șezui turcește cât putui mai în fund în tubul orizontal, ca un Zeppelin în miniatură, cum era acum aerosfredelul meu. Prin geamul care până atunci formase pardoseala casei noastre și care acum forma un perete vertical, zării tricolorul, urmându-mă credincios, satelit al satelitului unui satelit. Și el, ca și bolidul, parcă imobilizat în spațiu, la egală depărtare de mine, escortându-mă.

Escortă regală sau santinelă la celula unui condamnat? îmi veni să râd și să plâng, în același timp, de halul „Maiestății Mele Aerosfredeliene", de umilirea prea haină a îngâmfării mele. Stăteam în colțul meu, turcește, neîndrăznind să fac o mișcare, să întind măcar picioarele, de teamă să nu stric pereții aerosfredelului, și-mi munceam mintea zadarnic, deznădăjduind să aflu un mijloc de scăpare.

Adevăratul stăpân al Zeppelinului-miniatură era Coco, ex-sclavul meu! De unde, atunci când zburam vertical, în sus, era silit să stea pe agățătoarea lui îngustă și în jurul ei, într-un spațiu de doi decimetri, să-și facă mendrele, acum, de când se răsturnase aerosfredelul și zburam orizontal, Coco avea la dispoziție doi metri și jumătate de bulevard și se plimba, ticălosul, ca un proprietar proaspăt, umflându-se în pene, jucându-și pupila ochiului, fluierând ori înjurând, încântat de schimbare. Iar când pe la mijlocul drumului, sărea, ca să vie spre mine, pe muchia brâului metalic ce-mi servise până atunci de masă, râdea cu hohote, trântind un energic: „Mă, să fie al dracului!"

Și zău că tot Coco era mai deștept. Adică, față de faptul brutal, iremediabil, îmi folosea la ceva deznădejdea ori furia mea? Puteam schimba ceva chinuindu-mi sufletul? Ori, dimpotrivă, îmi pierdeam limpezimea minții, mai trebuitoare acum decât oricând? De fapt, niciun pericol nu mă amenința pentru moment, ba făceam economie de curent electric și mă plimbam pe gratis în jurul Pământului, cu tren special, ca o Excelență... întârziam sosirea în Lună și atât.

Drept aprobare a filosofiei mele, Soarele, în aceeaşi clipă, îmi trimise un larg mănunchi de raze prin geamul pătrat din dreptul tricolorului, iar steagul patriei mele, detașându-se, splendid luminat și singur colorat pe cerul absolut negru, mi se păru că radiază, prinde viață și-mi grăiește: „Nu eşti singur. Nu te teme!"

Se urcase, deci, Soarele pe cer, părăsisem ținuturile polare, mă apropiasem de regiunile de viață ce văd Soarele planând în zare, în loc de a-l vedea târându-se cu frică, lipit de Pământ, de jur-împrejurul orizontului cețos.

De unde, când zburam liber, aerosfredelul se îndreptase constant spre apus, acuma bolidul mă târa cu dânsul tocmai dimpotrivă și iuțeala lui de învârtire în jurul Pământului-magnet trebuie să fi fost enormă, de vreme ce puteam urmări cu ochii Soarele, Luna și astrele ridicându-se tot mai sus pe cer, apropiindu-se de meridian, pentru a coborî din nou. Iar jos, Pământul, rostogolindu-și cu egală greoaie iuțeală imensitatea gloduroasă, deformându-și continentele la orizont prin perspectivă, cu leneşe mişcări de reptilă digerând obosită. Treceam acum exact deasupra Medi-

teranei, aveam sub mine cele trei peninsule caracteristice ale Europei sudice, ca tentacule doritoare să apuce Marocul și Algeria, Tripolitania și Egiptul. Când, foarte încet, Europa, ridicol de mică față de masa pământului african, de masa și mai uriașă a continentului asiatic de care se lipea, începu să dispară, zgribulindu-se, apărură pe rând celelalte trei caracteristice peninsule asiatice, coborând tot mai jos, mai ascuțit spre brâul gros de nori cu ploi zilnice diluviene, ce înconjoară Pământul la ecuator.

Fascinat de priveliștea de o supraomenească frumusețe, uitasem de primejdie, de timp, de orice, și priveam cu nesaț, pierdut într-o lume de visuri, perindarea cinematografică a feeriei continue, până ce Soarele, coborând din ce în ce, apuse după abia câteva ore de la răsărirea lui, timp în care ocolisem aproape jumătate din globul pământesc.

Nu trecu nici un sfert de ceas și din nou se lumină răsăritul și astrul zilei se arătă iar, întovărășit de aproape de larga pată cenușie a Lunii, abia luminată pe marginea dinspre Soare, ca o pojghiță subțire de nichel, gata să cadă și aceasta.

Pierdusem orice noțiune a timpului pământean și parcă tot trupul mi se atrofiase în folosul ochilor, ca ei să poată sorbi mai tare minunea divină a Cosmosului.

XVII. Consecințele unui strănut

De ce în clipa supremei încordări a sufletului către frumos a trebuit să strănut?! Și nu o dată, ci de trei ori în șir

să repet grotesca contractare stupidă a feței și umerilor, de care chiar animalele sunt scutite, și de ce mașinal, îmi veni pe buze fraza idioată: „Să-mi fie de bine"?! Și strănutai a patra oară, cu lacrimi, atât de puternic încât întreaga noastră colivie basculă... Atunci, și în vreme ce scoteam din nară un fulg de-al lui Coco, din faptul că oscilase aerosfredelul când am strănutat, întrevăzui deodată putința de libertate din încheierea bolidului, și inima începu să-mi zvâcnească puternic.

Impunându-mi să fiu calm, hotărâi următorul plan de scăpare; întâi, să redau aerosfredelului poziția lui verticală cu ajutorul electromagnetului de direcție și apoi, punând în acțiune și electromagnetul principal, să zbor iarăși spre zenit.

Cu ajutorul manivelei speciale, adusei electromagnetul circular – de care nu mă slujisem până atunci – în direcție opusă forței de atracție a bolidului și dădui drumul curentului. Aerosfredelul își ridică fruntea, fără însă a-și relua complet poziția verticală. Totuși, prin geamul de sus, vedeam iarăși cerul înstelat în locul masei gloduroase a bolidului. Planul meu izbutise, deci, în prima lui parte. În clipa, însă, când trimisei un curent electric și în electromagnetul de antiatracție, ca să zbor spre zenit, aerosfredelul se răsturnă iarăși, trântindu-mă cu fața în jos.

Deznădăjduit la culme, mă ridicai cu silă, reluându-mi descurajat poziția, turcește, în fundul Zeppelinului blestemat!

În fața mea, însă, vedeam cerul înstelat, iar cerul liber mi se arăta și în dreptul geamului din fund... Bolidul dispăruse, dispăruse și tricolorul!

Târându-mă pe genunchi, privii pe geamul de lângă oxigenator și văzui bolidul sub mine. Ca două trenuri luptând într-o cursă de viteză, urmam același drum paralel. Pe încetul, însă, bolidul se afunda, lăsându-mă tot mai în urmă.

Aerosfredelul reluă pe nesimțite poziția verticală, până ce, brusc, bolidul, dungând în negru cerul o clipă, ca un semn uriaș de exclamare, pieri. Zburam din nou liber, din nou în picioare, ca un om...

Coco dragă, și de astă dată ne-ai scăpat viața, căci strănutul pricinuit de fulgul tău m-a făcut să întrevăd planul de scăpare. Coco, dragă, vin' să te sărut.

XVIII. Hoție la drumul mare

Tricolorul pierise... mi-l furase bolidul! Mă simțeam umilit, ca și cum m-aș fi făcut vinovat de o faptă nedemnă.

Simțeam rușinea soldatului ce a lăsat să i se smulgă drapelul de către dușman! Bucuria salvării mele nu putea risipi necazul și umilirea mea. După câteva clipe, însă, gândul că cele trei culori ale țării mele colindă Pământul, cuprinzându-l ca un brâu, mă făcu să privesc în partea pe unde dispăruse drapelul, cu un sentiment de mândrie înduioșată.

De unde, atunci când în goană nebună dam roată Pământului, peisajul se desfășura cu grabă și Spania, Italia, Grecia, apoi Arabia, India și Indochina se zoreau să defileze pe rând sub mine, în vreme ce Soarele, Luna și stelele

urcau văzând cu ochii de la orizont spre zenit, coborând repede la culcare, ca din nou să răsară şi cu grabă să facă acelaşi drum uriaş, acum, de când mă dezlipisem de bolidul năprasnic, astrele parcă s-ar fi oprit brusc, țintuite locului, împreună cu mine, în negrul prăpăstios al cerului și doar Pământul, alene, se reîntorcea pe drumul parcurs atât de repede odinioară, târându-se obosit, ca soldații după parada finală a manevrelor, și revăzui defilând, obositor de încet, Indochina, India, Arabia şi bătrâna, zbârcita Europă.

Visul meu de libertate, dorința de a fi o planetă aparte în Cosmosul nemărginit, se înfăptuise, Pământul se învârtea la picioarele mele așa cum dorisem, dar nu mai resimțeam nicio mulțumire. Prea fusese mare primejdia prin care trecusem, prea fusese obositoare încordarea nervilor mei și prea se schimbase tot felul meu de trăi! Apoi era o deziluzie pentru mine să văd că Pământul se învârtește atât de încet atunci când știam din cărți că această iuțeală e de peste 300 de metri pe secundă pentru latitudinea Bucureştilor, și deziluzia nu putea dispărea, cu toate că-mi dam perfect seama că încetineala aparentă cu care Pământul se învârtește în jurul axei sale, se explică față de imensitatea masei în mișcare și mai ales din pricina distanței de la care priveam.

Sleit de puteri, stăteam jos, privind vag Pământul luminos. De la o vreme, mingea aceasta gloduroasă, în continuă înceată umflare, mâncată, deformată de nori, care de atâtea zile își tot lărgea orizontul fără să ajung să-i văd odată marginea, începu să exercite asupra nervilor mei

zdruncinați o senzație ciudată de amețeală, asemenea celei pe care o resimți privind învârtirea călușeilor la bâlci, dar în același timp lumina strălucitoare a globului rotund mă atrăgea hipnotic, așa cum, fără să vrei, privești lumina Lunii pline.

Mă sculai, rupându-mă parcă de jos și, ca să nu mai fiu atras ca o insectă de lumina Pământului, zvârlii brusc mantaua mea peste geamul din fund și Pământul pieri. Fu atunci întâi o senzație de liniște adâncă, apoi aerosfredelul mi se păru mic, mititel, strângându-mă parcă din toate părțile, ca un coșciug, și, în fine, nevoia de odihnă prin somn mult și adânc mi se impuse despotic. Cu o nespusă greutate, întinsei hamacul, întorsei deșteptătorul și, culcându-mă, adormii dus.

Când sună deșteptătorul, mă trezii pe jumătate, mă sculai ca un automat, pusei moțăind o pastilă în oxigenator și mă culcai iarăși. Tot astfel făcui a doua oară și peste alte cinci ceasuri, culcându-mă de fiecare dată cu voința să mai dorm, să dorm mult, să fugă timpul.

Mă săturai în cele din urmă de somn și, sculându-mă, mă simții parcă alt om. Glumii cu Coco, făcui obișnuitele mele exerciții de gimnastică, foarte conștiincios, ca să nu-mi scadă forța mușchilor – de care mărturisesc că sunt mândru – și ca să pot reprezenta cu demnitate specia umană pe Lună, apoi începui să cânt ca în codru. Coco fluiera.

Zărind mantaua mea zvârlită peste geamul de jos, ca să ascundă lumina proiectată de Pământ, îmi fu rușine și față de Coco de nervii mei de cuconiță și ridicai mantaua. Haina îmi mulțumi parcă, fâșâindu-și hârtiile ce le băga-

sem în căptușeală, ca mai bine să mă păzească de frig. Îmi adusei atunci deodată aminte de un vechi pardesiu albastru de pe vremea când, biet student sărac, trăiam din meditații și stenografieri de cursuri!

De stofă de Azuga, te-am purtat cu falä o primăvară și o toamnă, iar când să mă despart de tine, scoțându-te la pensie, veni o scàrlatină, dorită de copii. Se închiseră școlile, meditațiile pieriră și m-am apropiat din nou de tine, sărman pardesiu. Te botezai „palton" și te păstrai și iarna, când vântul știe ca undreaua să treacă prin stofă până la oase. Zadarnic te strângeai de trupul meu slăbit, zadarnic încercai, cutremurându-te puternic, să scuturi frigul de pe noi, căci tot mai tare se aciua prin tine nemilosul, adânc sub pielea mea și trebuia s-alerg, cu gerul în spinare, prefăcându-mă, de ochii lumii, că fug după vreun tramvai, până să înceapă să fiarbă tinerețea din mine și primăvara din sufletul meu să gonească departe crivățul hain.

Arzând la ziare vechi în soba fără lemne a odăiței mele și lăsând din când în când ca flacăra hârtiei să-mi frigă puțin degetele, să simt că arde și la mine focul scump al celor cu avere, îmi trecu prin minte gândul să căptușesc cu ziare sărmanul pardesiu. „Lupta", „Românul", „Drapelul", „Adevărul", față în față, piept la piept, împreunându-și proza incendiară, făcură o cuirasă caldă pardesiului-palton și înfruntai mai bine gerul.

Te iubeam, o, pardesiu albastru, dar mă temeam de tine, căci nu voiam ca fâșâitul tău suspect să zgândărească râsul studentelor la Maiorescu și de aceea veșnic aveam prin buzunare un teanc de ziare vechi și le sco-

team cu zgomot, intrând în sala IV, citindu-le în clasă. Și până la licență mi-ai fost tovarăș scump, biet pardesiu-palton!

XIX. Vârcolacii

Dar vorba-i, e zi ori e noapte? Odaia noastră era inundată de lumină: de sus lumina Soarelui, de jos lumina Pământului plin. După viteza vijelioasă a succedării zilei și a nopții din ultimul timp, se făcuse un haos în capul meu cu privire la calendarul pământesc. Soarele se imobilizase parcă la zenit și nu mai vrea să apună. Pământul nu se mai învelea în umbra nopții și de ieri radia în spațiu aceeași splendidă lumină galbenă-verzuie, ca o lună plină de proporții uriașe. O fi zi ori noapte? Să cuget: mă dezlipisem de sfera de atracție a Pământului, și liber să mă plimb unde vroiam în spațiul interplanetar, zburam deocamdată spre Soare, de vreme ce el sta de atâta timp deasupra capului meu. Urma deci, ca, pentru mine, să nu mai fie noapte pe veci, să lumineze de-a pururi un soare de amiezi, și veșnic Pământul să radieze înspre noi lumina reflectată a Soarelui-părinte.

Bun, dar nu la Soare vreau eu să zbor, ci la Lună... Schimbăcioasa fecioară nomadă unde o fi ascunsă? Căutând-o prin puzderia de scântei pironite a stelelor, îi zării cu greu fața complet întunecată. Era chiar lângă Soare, discul ei negru-cenușiu părând pe cer o groapă rotundă, fosforescentă, la marginea căreia stelele s-ar fi oprit îngrozite.

Soarele și Luna stau gata de îmbrățișare în vederea Cosmosului înmărmurit!... Luna, cea mai frumoasă dintre fecioare, sora geamănă a Soarelui, fugind de mii și mii de ani de dragostea lui vinovată, cum spun legendele stelelor noastre, venise acum pentru întâia dată, mânată de dor, la mirele frate! Venise, însă, cu fața ascunsă, toată, în negru zăbranic.

Când fu să-și scoată vălul fecioara și când m-așteptam ca brusc să apară Luna splendidă, radiind de lumină, vârcolacii văzduhului, oprind făptuirea păcatului, începură să muște din Soare, însângerându-l, și asistai la splendoarea unei eclipse de Soare.

Muşcătură cu muşcătură, vârcolacii rupeau din trupul de foc al Soarelui, în lacome îmbucături din ce în ce mai mari, și Soarele mut păli de durere. Și iar mușcară, cu o gură tot mai neagră, dihăniile; le vedeai dinții de lup înfipți cu furie în carnea lui sângerândă și flăcări mari țâșniră din trupul lui mutilat, flăcări lungi, cu brațe rugătoare, implorând mila stelelor, ajutorul planetelor, copiilor lui, ce priveau cu ochi mari de spaimă. Muşcară iarăși vârcolacii, încet, cu nesaț, până ce din Soare rămase o parte abia cât o seceră de tot subțire, apoi fu înghițită și dânsa și în locul astrului părinte rămase un negru cumplit, iar în jurul golului negru plutea o aureolă, ca sufletul Soarelui mort!

Legenda cu vârcolacii fu aceea ce mi se impuse fără voie ca lămurire firească a fenomenului atât de simplu al eclipsei și cu inima strânsă urmăream stingerea treptată a luminii dătătorului de viață. O clipă aș fi fost gata să

strig, să chiot, să țip, ca să sperii vârcolacii, să scape Soarele frumos, întocmai cum, zice-se, ar fi făcând și la noi țăranii.

Mă reculesei, însă, și-mi dădui seama că două-trei minute numai avea să dureze faza eclipsei totale, și că aveam datoria să culeg însemnări cât mai multe.

Zorind de la un geam la celălalt, nu știam ce să privesc mai degrabă; splendida cromosferă, ca o dantelă roșie în jurul fotosferei Soarelui eclipsat de discul Lunii, ori lungile protuberanțe ale coroanei solare, de 6 ori cât diametrul astrului, întinzându-se înspre Venus și Mercur, ori conul de umbră atârnând ca o lungă trenă de doliu din Lună până la Pământ.

Atât de îngust e capătul conului de umbră când atinge Pământul – 22-30 km maximum – încât, de la înălțimea la care mă aflam, nici n-aș fi putut vedea pata de umbră ce aleargă cu iuțeală de 600 de metri pe secundă în medie la suprafața Pământului, dungând pentru câteva clipe fiece punct al globului, pe strâmta linie a eclipsei; dar eram sub Lună, în chiar centrul conului de umbră, care, ca o pâlnie uriașă, se lăsa sub noi spre Pământ, de aceea, pentru mine singur în tot universul, eclipsa era dublă: eclipsă totală de Soare sus, eclipsă inelară de Pământ jos! Într-adevăr, din pricina cercului de umbră foarte negru la centru, tot mai estompat spre margini, în care mă aflam, Pământul îmi apărea ca un gigantic inel larg de lumină, înconjurând un cerc de umbră din ce în ce mai negru.

Minutele, însă, treceau și eclipsa, spre marea mea nedumerire, nu se mai mântuia... Trecuse cu mult maximumul duratei unei eclipse totale, discul de umbră se înșurubase parcă de Soare, interceptându-i cu totul lumina.

Se lăsase un frig mare în colivia noastră, cuprinsă de întuneric și, fără voie, începeam să fiu îngrijorat, să mă tem de un cataclism. Mi se impuse întrebarea: dar dacă Soarele nu s-ar mai lumina? Dacă s-ar fi stins pe veci? Dacă razele lui sfinte, ce aduc până și în cea mai umilă colibă de pe Pământ căldură și înviorare, n-ar mai putea străbate eterul înghețat ca să mângâie și să rodească planetele?

Frigul creștea; pusesem paltonul pe mine, dar tot clănțăneam din dinți puternic și carnea îmi dârdâia pe oase. Coco, sărmanul, strănuta repetat și protesta în surdină, spunând din gușă: „Mă, să fie-al dracului!"

Sărmane Coco, tu o să mori la sigur de frig!... zisei, și-l luai pe bietul meu tovarăș și-l pusei în sân, astfel ca numai ciocul lui să iasă din blana hainei, ca la o fereastră, între doi nasturi și așa, strângându-l la piept, așteptam îngrijorat să văd: nu se termină eclipsa?

Aceeași tragică frumusețe a unui Soare negru, imens, cu aureolă de sânge și protuberanțe uriașe!

Un gând făcu să mi se usuce gâtlejul de groază: apa rezervorului... apa... n-o fi înghețat?

Aprinsei lampa. Un țurțur de gheață atârna de sub robinet până deasupra pastilei de oxilit... Suflai din piept, cu grabă, să topesc apa împietrită, dar aburii ce ieșeau din gura mea se depuneau cristale de gheață...

Să mor de frig și asfixiat acum?! Nu vreau! Nu trebuie! Rupsei stalactita de gheață și o frecai puternic între palme suflând din fundul gurii cu grabă. Topii astfel bucățica de gheață și se degajă puțin oxigen. Ca să-mi descleștez

degetele țepene, îmi frecai mâinile de stofa buzunarelor și din nou topii puțină gheață deasupra oxilitului și, rugător, privii spre Soarele cernit, implorând o rază de căldură.

Să se fi oprit Luna din mers? Să fie cu putință ca întradevăr să se fi stins pe veci lumina Soarelui? Să mor atât de departe de țara mea, în noaptea aceasta veșnică, în haosul acesta negru, în care stelele stau parcă gata să cadă într-o prăpastie fără fund? Nebun am fost să te părăsesc, Pământ iubit, cer albastru, cu aer mult, îmbălsămat de flori, îmbălsămat de lumina divină a atmosferei calde, creatoare de viață, născocitoare de culori...

Mă plecai să încerc să-l mai văd o dată așa, gloduros, negru, cum o fi!

Pământul mi se înfățișa sub forma aceluiași inel de largă lumină, împrejmuind pata gradată de întuneric.

Soarele, deci, nu se stinsese și eclipsa dura doar pentru mine și pentru locul de sub Lună, căci dincolo de cercul acesta strâmt, ploaia de raze calde și luminoase revărsa cu aceeași dărnicie viața. Durata eclipsei totale pentru mine trebuia fatal să țină nu două-trei minute, ci ceasuri întregi, de vreme ce eram sub atracția Lunii, iar nu pe un punct al Pământului peste care umbra ei trece atât de grăbită: trebuia, fatal, să aștept până ce Luna, în mișcarea ei de ocolire în jurul Pământului, să se fi depărtat suficient de Soare ca să-l lase să reverse liber în jos razele sale aducătoare de viață.

Cum să scap? Cum să ies mai repede din umbra Lunii? Uitasem de magnetul longitudinal... Repede îl pusei în acțiune ca să mă târască spre marginea umbrei, să ies cât

mai repede de sub ea. Apoi luai două sârme de la acumulatoare, introdusei capetele celor doi poli prin robinet în rezervor, gheața începu să se topească, iar apa să picure iarăși peste oxilit, salvându-ne de asfixie. Teama pierise cu totul; eram din nou deplin stăpân pe cugetarea mea. Frigul, însă, era groaznic, ultra-siberian. Ridicasem gulerul blănii până peste nas, dar degeaba. Atunci mă gândii să trimit un curent electric în peretele exterior al aerosfredelului, cum făcusem ca să omor vulturul ce ne atacase cu câteva zile înainte, și să se încălzească astfel stratul de vid dintre pereții dubli. Era evident o întreită cheltuială de energie electrică, dar nu mai puteam răbda de frig. Așteptai atunci cu mai multă liniște sfârșitul eclipsei. Discul de umbră de sub mine păli parcă pe margini, depărtându-se spre dreapta mea, și apoi brusc, de sus, ca un fulger, căzu o rază de soare! De bucurie urlai: Ura! Trăiască! și începui să aplaud frenetic, apoi... huiduii Luna și iar aclamai.

Soarele... Mai rău ca un vulgar agent electoral la o întrunire publică! Atâta doar că n-am strigat: „La Palat!" Pe încetul, punctul de aur eliberat de întuneric al Soarelui crescu, luă forma de seceră din ce în ce mai largă și mai lungă, apoi iar se văzu clar silueta neagră a munților Lunii detașându-se ca dinți de lup pe Soare. Protuberanțele luminoase ale coroanei solare păliră, rămânând totuși de acum vizibile chiar și după ce Soarele putu să reverse liber toate razele sale în mica parte din nemărginitul univers în care e rege.

XX. O familie de pupăcioși

Soarele, deci, ne dăruia din nou lumina, ca un snop de raze. Pământul, la rândul lui, radia spre noi, prin geamul de jos, lumina sa frumoasă, așa că la mijloc flacăra albastră a tubului Geissler rămânea rușinată și o stinsei. Oprii și curentul electromagnetului orizontal ce ne scosese din umbra Lunii, dar mai lăsai să circule curentul ce încălzea casa noastră. În curând se făcu cald ca într-o seră.

Coco cel dintâi protestă în contra temperaturii! De unde, cât timp fu întuneric și frig, rămăsese zgribulit, nemișcat, înfipt în blana paltonului, strâns la corpul meu, acum scotea tot mai afară ciocul din haină și, sucindu-și capul spre a mă putea privi cu ochiul său rotund-drăcos, începu să fluiere. În glumă strânsei haina la piept mai tare. Atunci papagalul, zbătându-se, scăpă și zburând pe agățătoarea lui începu să râdă cu hohote, drăcuind și vorbind fără astâmpăr. Scosei paltonul, oprii curentul caloric și călătoria urmă în condițiuni normale spre Lună.

Umbra satelitului, proiectată acum pe negrul cerului, nu se mai vedea. Nostim ar fi de s-ar putea solidifica subit această umbră! Am avea atunci un pod care să lege Pământul cu satelitul lui... Atunci să vezi excursii în Lună! Highliful nostru ar scorni un nou sport care să facă marț Watershut-ul și Bobsleigh-ul! Când ar fi Luna jos, hârșșș pe roate, s-ar coborî acolo. La întors, ar aștepta să fie sus satelitul nostru și iar hârșșș la vale, s-ar înapoia acasă tocmai la timp ca să încaseze arenda moșiilor ipotecate. Dacă Luna, de 49 de ori mai mică în volum ca Pământul, și tot

lasă o dâră de umbră lungă de ajunge să-și sărute mama, cât de departe trebuie să se întindă vârful conului de umbră lăsat de Pământ în spațiu! Îmi veni să râd atunci închipuindu-mi pe Mercur și pe Venus, trimițând în spațiu umbre, cu buze subțiate pentru sărutat, spre Marte, sanguinul cu cei doi sateliți ai săi, spre Jupiter, uriașul cu 8 sucursale, spre Saturn, cel inelat, cu 10 luni în jurul lui, spre Uranus, prâslea, cu 4 copii și spre Neptun, cel din capătul lumii solare, cu un satelit și apoi sumedenia de mititele planete anonime ale sistemului solar, dând roată cu toții în jurul Soarelui-guvernantă și calorifer central, fiecare cu conul lui de umbră, uriaș de mare sau mititel, trimițând toți, planete și sateliți, la bezele de umbră în spațiu... Ce familie de pupăcioși!

Avui atunci dorința, pe care nu o resimțisem încă de la plecare, să privesc cu luare-aminte cerul acesta veșnic negru și înstelat, neînvăluit în pânza luminoasă a atmosferei pământești, ce fură razele stelelor și le strâmbă. Avui dorința să cunosc mai bine stelele sfioase, candelele tremurătoare ce s-aprind pe cer când oamenii adorm și care atât de ușor se ascund cu săptămânile în dosul norilor ce izolează globul nostru de restul universului.

Impresia de fotă neagră cusută cu fluturi, de covor catifelat, prins cu ținte de aur și nestemate sclipitoare pe bolta unui cer prea mic, grăbit a se atinge cu Pământul, nu o mai aveam. Incomensurabil de mare apărea noaptea, iar stelele, care jos răsar pe încetul, de-a rândul, ocolind greoi, în 24 ore, firmamentul, se aflau toate, cele de iarnă ca și cele de vară, imobile la locurile lor, afundându-se

fără licărire într-un negru prăpăstios, la depărtări îngrozitoare.

Stele de la a 6-a și până la a 7-a mărime, pe care ochiul, din pricina atmosferei, nu le poate zări de pe Pământ fără instrumente, luceau și ele, umplând golul între stelele cele mari grupate în constelații amintitoare de legende străvechi.

Podoaba cerului era Venus, Luceafărul. Alături, mai aproape de Soare, Mercur, cel rareori vizibil de pe Pământ, strălucea ca una dintre cele mai frumoase stele; iar mai departe, pe o linie absolut dreaptă cu precedentele planete, Marte, Jupiter și Saturn jalonau pe cer drumul pe care Soarele, urmat de asteroizi și planete, pare că-l face în timp de un an în jurul Pământului.

Tăind cercul acesta zodiacal, Calea Robilor, bulevard mozaicat cu stele, înconjura cu un brâu creator de lumi atomul nostru pământesc, iar de-a lungul și în jurul brâului fosforescent se grupau constelațiile, aceleași de mii și mii de ani, cu aproape neschimbate legende, transmise din generație în generație și din neam în neam, de oamenii pieritori ai Pământului, grupări de astre pe care și ființele altor lumi le-or fi privind cu aceiași ochi întrebători și le-or fi populând cu alte legende pe care nimeni pe veci nu ni le va putea povesti.

Niciodată nu văzusem noaptea atât de frumoasă și de curată. De altfel, orășenii sunt tot mai în neputință să privească spre cer. Într-adevăr, casele se fac pe zi ce trece mai înalte și tot mai mult se apropie cot la cot, ca soldații la front, strivind grădinile, mâncând cerul, așa că din ce

în ce te vezi silit să sucești mai tare gâtul ca să afli de pildă de e soare sau nori. Va veni cu siguranță o vreme, dacă ne-om tot civiliza așa, când iubitorii cerului vor fi siliți să umble în echilibru pe mâini ca să poată zări, foarte sus, o panglică îngustă de cer înstelat.

Când noaptea se lasă, e și mai rău: se aprind în tot orașul dintr-o dată lungi șiraguri de globuri electrice și apoi, una câte una, nenumărate mici lămpi albastre, concurând stelele, conturând străzile. Reclame luminoase se cațără pe fiecare casă tot mai orbitoare, vitrinele magazinelor, căptușite cu oglinzi și reflectoare, îți iau ochii, așa că, față de atâta neobrăzată risipă de foc bengal, stelele modeste, deși fiecare e un Soare cel puțin cât al nostru, se ascund de rușine!

Dacă în ultimă resursă te hotărăști să tulburi idila pisicilor sentimentale și, ca un vulgar somnambul, să te urci sus pe casă, constați disperat că praful, ridicat zi după zi de trăsuri, căruțe și alte vehicule măcinând caldarâmul, praful, frecat cu grăbire de milioanele de picioare duble și cuadruple ale oamenilor și vitelor împreună cu fumul acru și persistent al benzinei scumpelor automobile puturoase, fumul negru și îmbâcsit al fabricilor, fumul anemic al coșurilor caselor de oameni săraci, îmbinându-se, încleindu-se, formează o pâclă în stare să estompeze până și stelele de a treia mărime!

Așa că, într-un viitor foarte apropiat, astronomii orășeni vor trebui ori să se facă oameni de treabă, să se culce cu găinile, în loc să stea toată noaptea afară, zgâind ochii la stele în ocara mahalalei, ori să se mulțumească a face

astronomie de cameră în odaia lor de lucru, consultând vechi manuale ilustrate din vremea când stelele nu se mutaseră încă la țară.

Astăzi, doar acolo, sus, deasupra satelor uitate de oamenii puterii, îndrăznesc briliantele cerului să-și clatine cochet fațetele divine. La țară doar vezi cerul ciuruindu-se cu atât de multe înțepături aurite, încât îți vine uneori să crezi că o să se rupă cortina cea veche și neagră dintre rai și pământ și că lumina orbitoare a paradisului o să se arate toată oamenilor, ea, care acum se întrezărește doar prin găurile vechii cortine: stelele. Astronomia, deci, pe care au început-o umilii păstori trăind sub cerul liber, departe de colivia de nuiele sau piatră a caselor fără aer și țăranii pornind cu noaptea la munca câmpului, având stelele drept calendar și ceasornic, astronomia, acaparată de orașe, populată cu legendă, mister și știință, se întoarce astăzi iarăși la țară și tot mai greu îi va fi orășeanului, anemiat prin lipsa de aer și palid de invidie, să ridice fruntea spre cer, târât cum este a se zbate în mocirla luptelor meschine ariviste.

XXI. Minciuni grecești și românești

Geniali mincinoși mai erau și grecii cei vechi, pentru ca în punctele de foc presărând în neregulă cerul să vadă atâtea minunății, atâția zei și zeițe, eroi, regi și uriași, atâtea fantastice fiare, să transpună în stelele curate toată povestea scandaloasă a zeilor lor, mai ticăloși ca oamenii,

de care a trebuit să se îngrozească creştinismul monoteist şi ascet.

Aşa se face că, deşi s-au păstrat până astăzi aproape neschimbate grupările de stele, legenda veche păgână, complicată şi amorală, s-a primenit simplificându-se, şi astăzi, ţăranul român, vede pe cer Racul, care a furat unul din piroanele pe care chinuitorii lui Crist voiau să-l înfigă în trupul Răstignitului Mântuitor. Drept răsplată, racul a fost pus pe cer și... îl pot mânca creştinii tot anul, chiar și în zi de post! Sărman rac și feroce recunoștință! Țăranul nostru mai vede: Cei trei crai de la Răsărit, aducând daruri copilului divin, vede Toaca de lângă Mănăstire și Scaunul Domnului. În al doilea rând, țăranul român vede în stelele cerului: Calea lui Traian și cele două Care cu robi daci, pornind pe acel drum spre Roma: Carul Mare cu robii de rând, Carul Mic cu căpeteniile dacilor; lângă proțapul Carului Mare vede chiar și cățelușa lui Traian, Paloşchița; în Gemenii zodiacului vede pe Romulus și Remus. În sfârșit, țăranul nostru, muncitor al pământului, vede în grupările de stele uneltele lui de muncă divinizată: vede Coasa, Secera, Rarița, Grapa, Cloşca cu Pui, Păstorul cu Oile, vede hora lui din sat cu Fata Mare și cu Lăutarii.

Sus, de la înălțimea atât de mare de unde priveam acuma cerul, tot Sirius (Zorilă, Ochiul Dulăului) era cea mai frumoasă stea. Pe dreptate îi zic țăranii „Luceafărul din zori" căci nu e, după Venus, altă stea mai albastră și mai frumoasă ca Sirius. „Zorilă" acesta, făcând slujbă de ceasornic, îndeamnă țăranii, când răsare în august, să por-

nească la munca grea a câmpului. Mai sus de Zorilă, ca un chivot uriaș cu briliante la capete și pe mijloc, strălucea, minune a cerului, Orion, uriașul legendei grecești, în luptă cu taurul de pe linia zodiilor. În locul voinicului cu cingătoare de aur, țăranii noștri, descompunând imensul dreptunghi de stele, văd o Rariță, apoi în cele trei stele în linie dreaptă de la mijloc, văd Cei 3 crai de la Răsărit, sau Tresfetitele: adică sfinții Vasile, Grigore și Ioan, iar în cele 7 mici stele arcuite dintre Tresfetitele și frumoasa stea Rigel, a constelației străvechi, văd Secera. Grupând Tresfetitele cu Betelgeuse, steaua opusă lui Rigel, țăranul formează o nouă constelație, Sfredelul Mare, sau Spițelnicul, cu vârful (Betelgeuse) atingând Calea Lactee și îndreptându-se spre Comoara (constelația zodiacală a Gemenilor din chiar Calea Laptelui, cu frumoasele stele Castor și Polux – „Frații Romulus și Remus"). Povestesc țăranii noștri, întrecând în fantezie până și pe grecii cei vechi, că Sfredelul acesta, când se va apropia sfârșitul Pământului, va găuri Comoara și aurul ceresc se va revărsa tot pe Pământ. Lacomi, oamenii se vor grămădi să adune cu patimă bani cât mai mulți, însă pe locul atins de aurul comorii, apa va seca și arghirofilii vor suferi groaznic de sete și de foame. „Antihârț" atuncea le va ieși înainte făgăduind un butoi de apă și un car cu pâine celui ce i s-ar închina și mulți își vor vinde sufletul Satanei, dar, bând apa lui Anticrist și mâncând pâinea lui, vor îndura și mai groaznic chinul setei și al foamei. Celor credincioși, care se vor fi arătat gata mai degrabă să moară de sete decât să se închine Necuratului, li se va arăta Cristos și le va da un colț

de prescură și un păhărel de vin, cu care își vor astâmpăra și foamea și setea.

Plecând mai departe în recunoaștere pe câmpul stelar, urmărind Calea Lactee cea concentratoare de stele frumoase, recunoscui, mai sus de Orion, triunghiul de stele formând Taurul, cu frumoasa stea roșie cu denumirea arabă Aldebaran, „Luceafărul Porcesc", cum îi zic țăranii, căci râmătorii se deșteaptă și încep să grohăie când răsare și tot atunci cocoșii, auzind toaca îngerilor din cer, își scutură aripile, începând să cânte de ziuă, iar strigoii siniștri reintră tăcuți în gropile lor umede.

Mai sus de Taurul străluceau drăguțele stele mici, știute și iubite de toată lumea, ale Pleiadelor (Cloșca cu Pui), ceasornicul de noapte al țăranilor în lungile nopți de iarnă, căci după înălțimea la care se află grupulețul de stele pe cer știu cât mai este până la ziuă.

Apoi, în chiar mijlocul furnicarului de stele al Căii Lactee, recunoscui: Casiopeea (Scaunul lui Dumnezeu), Cefeu (Coasa), Lebăda (Crucea), Vulturul cu frumoasa stea Altair („Fata de împărat cu cobilița", ducând apă cu donițele sufletelor din iad), iar pe partea cealaltă a brâului fosforescent, înspre pol, Lira cu steaua Vega (Ciobanul cu Oile), Coroana Boreală cu Perla (Hora din sat cu Fata Mare), Balaurul încolăcindu-se între Ursa Mare, cu mititica stea Alcor, cu care arabii încercau dacă vederea nu le slăbește (Carul Mare cu Paloșchița, căci urs cu coadă cine dracu' a mai văzut!) și Ursa Mică cu Steaua Polară (Carul Mic cu stâlpul Cerului).

Privind astfel la stelele pe care atâția ochi, stinși acuma, le-au ațintit în decursul veacurilor, și cugetând la legen-

dele ce fiecare stea le evocă, nu știu cum gândul mă coborî pe Pământ și, întinerindu-mă cu două decenii, mă revăzui copil de 15 ani, făcând prima mea excursie mai mare, în care pentru întâia dată mi-am dat seama de comorile cerului, de poezia legendelor țăranilor noștri, de imensitatea Cosmosului.

Plecasem pe jos din Brașov spre Bucegi, ca a doua zi să urcăm Omul. Plecasem seara, căci doream să merg noaptea pe câmp și să dorm sub cerul liber, pe fân. Tovarășul meu mai mare de drum se învoi dorinței mele și pornirăm, pe o noapte fără lună, de o bogăție de stele cum nu mai văzusem, cum nu mi-aș fi putut închipui. Calea Laptelui o vedeam acum, întâia oară arcuindu-se, neîmbucățită de acoperișuri de case, ca un pod de stele de la un capăt la altul al orizontului. Din când în când, o stea căzătoare, ca o lacrimă de foc, se rupea de pe cer și pica întristând sufletul.

Mergeam pe larga, mănoasa câmpie a Bârsei, de la poalele Carpaților, urmam vechiul drum de negoț ce din cetatea Brașovului, trecând sub ocrotirea cetăților teutone din Râșnov și Bran, taie, prin fund de prăpastie, Carpații și o ia pe Dâmbovița în jos la Dunăre. Umblam tăcuți, pătrunși de taina nopții, îndemnați la drum de muzica greierilor și de murmurul apelor. Mii de licurici luceau în iarbă pe marginea șoselei. Culegând din stelele acestea vii, îmi înfloream pălăria și pieptul cu ele.

Era aproape de miezul nopții când ajunserăm în Râșnovul adormit sub paza negrei cetăți medievale din deal, unde bătea dintr-o tobă, din ceas în ceas, ca semn că veghează, paznicul sas.

Trecurăm prin fața bisericii săsești și, luând-o prin lungul cartier românesc, ajunserăm la cârciuma din capătul satului, unde ne aștepta călăuza tocmită de parohul Râșnovului, prieten cu tovarășul meu de excursie. Călăuza, un vesel moșneag, știa de dorința noastră de a dormi afară pe fân și ne pregătise loc de odihnă ceva mai departe, în preajma Râșnovului, dincolo de apa rece a Ghimbășelului. Ne întinsese fân din belșug și, poftindu-ne la somn, îmi zise:

— Să vă culcați, domnișorule, căci a trecut de miezul nopții. Uite Găinușa ce sus e pe cer și acu' o să răsară și Rarițele...

Ca electrizat de cuvintele bătrânului, prietenul meu, mare iubitor al cerului, intră în vorbă cu moșneagul, întrebându-l de stele și începu, între țăranul simplu, sfios întâi și bănuitor și apoi tot mai guraliv, și între știutorul de carte, povestiri fără număr despre fiecare stea. Și parcă o nouă lume s-ar fi ivit atunci pentru mine; punctele sclipitoare ale cerului, pe care până atunci mai că nu le băgasem în seamă, străluceau parcă și mai tare în fața mea ca să nu le mai uit, și aceste puncte de foc se grupau, îmi vorbeau, ca și cum mintea mea, încătușată până atunci, ar fi rupt deodată zăbrelele închisorii sufletului meu. Cu nesaț ascultam înșirarea legendelor complicate și savante ale mitologiei vechi, povestite glumeț, cu ton de ușoară batjocură, de prietenul meu și apoi legenda românească, spusă serios, cu convingere, ca un fapt cert, de țăranul bătrân. Parcă aud și acum glasul moșului și răspunsurile prietenului meu:

„...Unde zici dumneata, moșule, că e Scaunul lui Dumnezeu, Coasa, Barda sau Căpățâna și Toaca sau Puțul cu Jgheab, iată ce vedeau cei vechi: în Coasă, vedeau pe regele Cefeu al Etiopiei, țara Harapilor. Alături de dânsul pe Scaun sta nevasta sa, regina Casiopeea. Deși neagră la față, ca o arăpoaică ce era, Casiopeea avu neobrăzarea să spună că-i mult mai frumoasă ca albele zâne ale apelor, Nereidele. Acestea, înfuriate, au cerut răzbunare regelui lor celui mare, Neptun. Ascultându-le ruga, Neptun, ori Poseidon, cum i se mai zice, trimise un balaur de mare, Baleba, să prade coasta țării. Piereau din vina dihaniei tineri și fete și toate turmele ce se apropiau de coastă.

Un vraci vestit, oracolul Amon, proroci că numai jertfind balaurului pe fiica reginei, pe frumoasa Andromeda, o să scape țara. Atunci o legară pe biata domniță de o stâncă lângă țărm. Un făt-frumos, Perseu, o văzu, se îndrăgosti de dânsa și, ca să o scape, încalecă pe un cal năzdrăvan, Pegas, și luând în mână capul Meduzei – un cap de fecioară cu șerpi în loc de păr, la vederea căruia împietrea pe loc dușmanul – omorî balaurul și luă pe Andromeda de nevastă"...

Și apoi povesti și moșul: „...Când a făcut Dumnezeu Pământul, cerul era foarte aproape și putea omul oricând cere sfat lui Dumnezeu. Dar, cum e omul de se învață ușor cu binele, ajunse de nici nu-i mai păsa de cer; ba într-o zi, o femeie aruncă într-acolo cu o cârpă murdărită a unui copil! Atunci, se supără foc Dumnezeu, și înălță cerul atât de sus, încât zicem până astăzi: „Departe cât cerul de Pământ".

De-atunci i-a mers omului tot mai rău, până ce, într-o zi, se hotărî să se ducă la Dumnezeu să-i ceară iertare că doar s-o îndura să coboare iarăși cerul.

Știind că o să fie drumul lung și zăbava mare până s-o întoarce iar acasă, și-a luat omul toate cele trebuincioase la drum atât de greu: a luat carul mare cu patru boi, carul mic, candela din pårete, crucea de pe biserică, fântâna din răscruci, barda, sfredelul, spițelnicul, secera, coasa, plugul și rarița, dulăul de la târlă, cățelul din curte, cloșca cu puii, scroafa cu purceii, ciobanul de la oi, văcarul de la vaci, vizitiul de la cai, porcarul de la porci și hora din sat ca să se arate înaintea lui Dumnezeu ca bun creştin și ca să nu fie singur la drum. Socotind că poate i s-o isprăvi merindele, luă şi grâu și porumb să semene pe câmpiile cele întinse ale cerului și să poată apoi să-și urmeze drumul.

A tot mers așa până ce într-o zi i-a ieșit înainte Ucigă-l Crucea și i-a căutat pricină. Ca să sperie pe om, Satana a scos din traista lui: balaurul și șarpele năprasnic, ursul, scorpia blestemată, calul furios, căpățâna de om, și le împrăștie în jurul lui. Omul, însă, nu se sperie și, îngroșându-se cearta, se luă la trântă cu Satana și luptară și se tăvăliră de se făcu vijelie mare sub cer și până astăzi ține vijelia și suflă „Vântul Turbat" și orice viețuitoare se urcă până acolo, turbează și cade jos moartă.

În toiul luptei, cățelul se repezi la cal, acesta, încolțit și de dulăul de la târlă ce vine în urma cățelului, o croi la fugă.

Ciobanul de la oi zdrobi capul balaurului cu cobilița, văcarul puse pe goană șarpele cu ajutorul horei, iar vizi-

tiul îi zdrobi căpățâna cu barda. Scorpiei, care își întinsese ghearele spre om, vrând să vie în ajutorul racului, văzând înfrângerea Satanei, de furie îi țâșni sânge din ochi și, de blestemată și rea ce e, înțepeni cu ghearele întinse plesnind fierea în ea de atâta necaz.

Numai boii de la carul mare nu s-au purtat bine, căci s-au speriat de urs și au cârmit proțapul, boul de la hăis, cârmind spre cea. Dar și ursul înghețǎ de frică când îl văzu pe om cum stâlcise pe dracul și doar dracul era lângă urs! Drumul pe care a mers omul se vede până astăzi pe cer și i se zice Calea Laptelui, pentru că a fost albit cu laptele vărsat de gălețile ciobanului, când a scos cu grabă cobilița să dea în balaur".

Și când tăcu bătrânul, cum stăteam culcat pe fânul mirositor, cu mintea clocotind de legende, privind cu ochii mari cerul, oboseala pe încetul mă cuprinse și, închizând pleoapele, intră atunci în sufletul meu, cu această ultimă clipire, întreaga nemărginire.

XXII. De ce latră câinii la Lună

Luna, care e veșnic luminată de Soare pe o jumătate doar din suprafața ei totală, depărtându-se, după eclipsă, din dreptul lui, începuse să-și lumineze din nou unica față de o arată ea Pământului, căci razele piezișe ale Soarelui putură din nou să-i aurească, pe margine, fața inferioară și fu Lună nouă, o Lună cu adevărat nouă pentru mine, de zece ori mai mare decât subțirica secere de aur ce o văd pământenii puțin după apusul Soarelui.

Ca un copil mă bucurai revăzând-o și-mi veni pe buze refrenul naiv: „Lună, lună nouă, taie pâinea în două, și ne dă și nouă...", pe care-l cântă în cor copiii. Așteptasem ivirea frumoasei sprâncene aurite a cerului cu nerăbdarea unui hoge, pândind, din vârful unui minaret, Luna nouă spre a vesti musulmanilor sfârșitul marelui post al Ramazanului. De nu s-ar fi văzut atât de clar, între coarnele Lunii, lumina cenușie, pudrând restul discului ei, ca și când Luna veche ar fi fost luată în brațe de cea nouă, cum zic englezii, ai fi zis că s-a ivit pe cer o imensă seceră de aur, ținută de o mână nevăzută și împinsă încet să culeagă stelele cerului. Era însă mai puțin luminoasă Luna, așa mărită, decât cum o văd pământenii.

În ultima săptămână de drum senzația de zbor, de apropiere de Lună, dispăruse cu totul căci de ești prea departe de o țintă, abia ți se pare că crește prin apropiere; acum, însă, de când reapăruse Luna, și mai ales din cauza faptului că creștea tot mai tare regiunea luminată a discului ei, umflându-se se lumina, îmi dădeam pe deplin seama cât de mult se mărea. Evident că și iuțeala aerosfredelului trebuie să fi crescut, dat fiind că puterea de atracție a Pământului, ce mă sorbea încă, scădea secundă cu secundă.

Mai frumoasă mi s-a părut Luna în a treia zi după conjuncție: arcul ei subțire părea o cadră veche, spartă, rotundă, de un aur mat, și mâncată adânc de cariile iubitoare ale trecutului.

A cincea zi, petele Lunii începuseră să se vadă lămurit. Contrastul între părțile luminate puternic ale munților Lunii, între petele foarte negre, circulare sau ovale, ale

craterelor lunare, și mai ales petele largi, cu forme capricioase, cu stranie colorație albăstruie, a bărăganelor lunare – greșit numite „mări", căci n-au apă –, îmi făcură impresia, prea puțin poetică, a unei frânturi de brânză de Roquefort, expusă în plină lumină.

Pe încetul, petele se precizară, iar când Luna trecu de întâiul pătrar și fu în a 8-a zi, totalitatea petelor de pe acest semidisc reprezenta la perfecție silueta unui câine lânos – Pudel, cu urechi mari căzătoare, cu bot lunguieț, șezând cuminte pe partea din urmă a trupului anume hotărâtă pentru această funcțiune, și gata de a face sluj.

Mai curios e faptul că, întâmplător, chiar numirile date de astronomi acestor pete se potrivesc de minune cu anatomia și sentimentalitatea unui câine, sau mai exact a unei cățelușe, de pildă coada, acest barometru al durerilor și bucuriilor câinelui, o formează Marea Crizelor; căpșorul drăguțului nostru tovarăș e Marea Seninătății mărginită sus de Munții Caucaz. E naturală numirea, căci trebuie să aibă conștiința absolut senină singurul prieten al omului, în sufletul căruia e doar credință și iertare a brutalităților inerente firii umane. Botul cu vârful nasului ridicat ștrengărește îl formează Marea Vaporilor, de sub Munții Apenini, desemnând linia nasului. Dacă într-adevăr o fi atât de frig pe Lună, cum se spune, evident că și această denumire e la locul ei, și ca dintr-o fabrică o să iasă aburii din botișorul cățelușei.

Pieptul și burta se formează de Marea Liniștii. Acest nume mă cam surprinde, căci, pe harta selenografică a abatelui Moreux, constat că în stomacul cățelușei odihnesc

în pace laolaltă: Vitruviu, Pliniu, Jansenus, Sosigene, Arago, Toricelli și atâtea alte nume ilustre și, drept să spun, nu pot pricepe cum îți mai poate fi conștiința senină când ai la stomac atâția oameni iluștri! Că picioarele din urmă și partea pe care stă cățelușa o formează Marea Fecundității se poate înțelege, dar, ceea ce nu pot pricepe, e faptul că Marea Nectarului se află, în ipoteza noastră, tocmai la picioarele dinainte ale cățelului!...

Chiar denumirile mărilor care înconjoară silueta capului cățelușei pare că ar avea legături cu simpaticul animal. De pildă deasupra capului e Lacul Visurilor și, că visează câinii de ambele sexe, nu ne îndoim, doar nu degeaba surprindem la un câine ce doarme un lătrat înăbușit, un „ham" urmat de un brusc clănțănit de dinți, dovedind că visează jigodia la vreo bătaie pentru un os, la vreo goană împotriva unui câine venit dintr-altă mahala, ori, vis macabru, la Iancu Hingheru' sau Babeș-Pasteur... Deasupra nasului, harta ne arată că e Mocirla Putrefacției. Că rabdă cățelușa mirosul nu ne miră, cunoscând predilecțiile olfactive ale rasei canine în genere. Ceea ce ne îngrijorează însă e că tocmai în dreptul nasului e Golful Torid. Nasul cald la câini e semn de boală... Să fie bolnavă sărmana cățelușă?

În sfârșit, pentru a caracteriza mai bine psihologia cățelușei din Lună, trebuie să adaug că o dungă, săpată desigur de lacrimi, se lasă pieziș din ochiul ei. Astronomii au botezat din întâmplare această linie Munții Balcani. Poate cățelușa plânge fiindcă e singurică pe Lună... Așa trebuie să fie și astfel se explică cum pe Pământ, la pol, ca și la tropice, la noi, ca și la antipozi, vezi noaptea, pri-

vind prelung la Lună, dulăi cu voce groasă, jăvruțe împanglicate ce latră enervant, câini spâni și comestibili din țara chinezească, câini înhămați la sănii, din țările de gheață, baseți, buldogi, terieri, ogari și mii de corcituri bizare, urlând la Lună, căci văd sus acolo o tristă cățelușă și-i urlă, de dor și jale, cu botul în vânt, o serenadă.

XXIII. Dispariția Pământului

Cu ochii doar pentru Lună, au trecut zile fără să-mi vină în minte să mă aplec spre fundul aerosfredelului și să mai privesc, prin geamul de jos, Pământul. Când mă hotărâi, cam cu remușcare, să văd ce mai face bătrânul, mirarea mea fu fără margini constatând că din Pământ rămăsese doar o jumătate, ca și cum s-ar fi tăiat în două, drept la mijloc, cu satârul, globul nostru și ar fi picat cealaltă jumătate în abisul fără margini...

De fapt, era un fenomen cu totul simplu de umbră și lumină: după cum cei de pe Pământ văd Luna, mofturoasa și cocheta, gătindu-se în fiecare seară cu o nouă haină de lumină, ruptă din soare, și hoinărind tot mai târziu noaptea, printre stele, pe bulevardul ceresc al Zodiacului, tot astfel cei din Lună, dacă o fi oameni pe acolo, și în tot cazul eu, intrat în slujba ei ca sub-satelit și dând cu dânsa ocol Pământului, trebuia să văd pe bătrâna Terra gătindu-se veșnic cu câte o nouă rochie de lumină, plimbându-se pe același bulevard al Zodiacului, având faze la fel ca ale Lunii, dar mai mari și în sens invers, Pământul

fiind plin când Luna e nouă și Pământul fiind nou când e Luna plină. Așa că, din faptul că Luna se învârtește în jurul Pământului, pe rând, întâi Luna se interpune între Soare și Pământ până ce e silită să se coboare în dosul planetei de care depinde, apoi Pământul rămâne sus, în locul întâi, fiind el între Soare și Lună. Ai zice că cele două globuri surori, ocolindu-se spiralic ca să se încălzească pe rând și mai bine la Soare, se joacă de-a v-ați ascunselea sub mustrarea dulce a razelor lui de aur.

De toată nostimada era, privind Pământul, să vezi cum continentele lui ieșeau pe rând trunchiate, din umbră, treceau în penumbră, apoi în plină lumină, reluându-și cu greu silueta cunoscută din hărțile oamenilor. Haz aveau și pachetele de nori, ca fâșii de vată, nu tocmai curată, oblojind Pământul ca pe un reumatic. Probabil că de prea multă igrasie – uscatul fiind înconjurat cu apă de trei ori mai multă – să fi căpătat reumatisme bietul Pământ! Pe linia ecuatorului barem, pe unde plouă zilnic potop, era un întreg bandaj circular de vată de aceasta răsucită în jurul șalelor Pământului, ca de mâna expertă a unui subchirurg de mahala cerească!

Dispariția în umbră a unei jumătăți întregi din Pământul ce, jos, îmi părea singur o lume și care acum nu numai că se tot ghemuia, dar se tot mânca în umbră. Pe de altă parte, umflarea discului Lunii, ce de jos abia ne pare cât o farfurie, într-un glob tot mai mare, pe care vedeai acum munți, cratere, funduri de mări în miniatură, pe care ghiceai că o să se mărească tot mai mult, ca să poți să umbli pe el, că o să crească până va deveni un Pământ

aproape tot atât de mare ca și celălalt. Toate acestea mă făcură să-mi dau seama, în chip concret, de nemărginirea îngrozitoare a Cosmosului.

Mi se învederă întâi că Pământul nostru cel apoteozat la oameni e un fleac de minge gloduroasă, îmi dădui seama de volumul uriaș al unui Jupiter, de mărimea enormă a Soarelui față de planetele sale, stropi infimi, împroșcați într-un colțișor al lumii, din masa lui incandescentă, cam în felul cum o roată de trăsură împroașcă noroiul în lături. Pricepui în chip concret că steaua aceea albă, sclipitoare ca un diamant ceresc, este nu un punct luminos ce s-ar aprinde noaptea pentru noi, microbi pământești, ci un Soare, mai măreț și mai incandescent decât Soarele nostru îmbătrânit, că din acel focar ultra-incandescent scapără planete de foc, explodând la miriade de kilometri creând sateliții.

Înțelesei clar că fiecare din stelele galbene ale cerului este câte un Soare care, ca și al nostru, și-a pierdut din căldura primitivă și că în jurul fiecăruia gravitează acum planete ce pot fi locuite ca și Pământul nostru, sau ca Marte sau Venus, vecinele lui. Am priceput concret că Aldebaran cel roșu e un Soare pe jumătate stins și că planetele desprinse din trupul lui acum câteva milioane de secole au pierit de frig cum o să piară fatal și Pământul nostru, căci totul se naște, trăiește și moare în Univers.

Precum ne pare de efemeră viața unui fluture, precum ne pare de scurtă viața unui cal sau a unui om, tot atât de efemeră e viața stelelor față de nemărginirea timpului și precum se nasc și mor pe fiece secundă ființe pe Pământ,

tot astfel se creează și se distrug planete și stele în nemărginirea Cosmosului. Veșnic e doar Universul în totalitatea lui.

Din el fac parte nebuloase – zeci de mii; stele: milioane; planete: triliarde și tot așa într-o progresie ultra-geometrică înspăimântătoare până la ultimele subdiviziuni ale vieții și materiei: infuzoriul și atomul, tot atât de perfecte până în cel din urmă microscopic aspect.

Iar dacă, urcând din nou cu mintea de la parazitul microbului, înapoi, pe toată scara cu trepte din ce în ce mai mici, până la astre, cugeți că ochiul omenesc, această minune a naturii, ochiul, care dintr-un punct al atomului nostru pământesc poate trimite o rază de gândire până la steaua ce abia sclipește la marginea orizontului nostru stelar, când cugeți că ochiul, chiar înarmat cu telescopul, zărește doar o infimă parte din nemărginirea creației, și că de s-ar putea muta pe acea linie a orizontului său stelar, o nouă imensitate ar apărea minții lui vrăjite, o nouă porțiune din lume cu alte stele, alte planete, alte ființe, Dumnezeu știe cum făcute, creând și ele știința și murind, te simți atât de mic, atât de umilit, ți se pare atât de ridicolă până și chiar lupta pentru a cuceri prin artă, prin cugetare, prin știință o fărâmă de nemurire, vai, atât de trecătoare, încât te simți mai bun, mai modest, și ai vrea să poți rupe din inima ta dreptatea și iubirea ce clocotește atunci puternic în sufletul tău, să o zvârli cu pasiune, ca o sământă de fericire divină, în sufletul neamului tău, în sufletul omenirii întregi, pentru ca clipele puține ce-ți sunt date să trăiești pe Pământul pieritor ca și tine, să fie clipe de

ideală fericire, care să transforme în paradis scurta viață pământească.

XXIV. Cucoana din Lună

...Și au mai trecut câteva zile, vreme în care Pământul și-a tot pierdut treptat din lumină, dăruind-o parcă Lunii, ca ea, trup din trupul lui, să fie tot mai frumoasă, până ce din imensul disc luminos al Pământului a rămas doar un lung arc subțire de lumină, ca o punte uriașă plutind ușoară peste un haos sferic de întuneric fără stele, lăcașul invidiei, Pământul.

Cei mai mulți iubitori ai cerului văd, în Lună, când a trecut de primul pătrar, un cap de femeie în profil: umbra mărilor formând părul, ochiul și gura cucoanei, pe când partea luminoasă a continentelor satelitului, schițează nasul, bărbia, gâtul și fața.

În ipoteza aceasta, însă, cățelușa noastră lunară cu părul lânos e utilizată toată ca material capilar pentru o coafură la modă. O fi cam bizar obiceiul din Lună să umbli cu un câine Pudel în cap drept coafură, dar dacă ți s-a întâmplat să răsfoiești un catalog al vreunui mare coafor bucureștean și să vezi ce sunt în stare pământencele veacului al XX-lea, chiar și cele ce nu sunt păpuși de lux, să vâre sub părul lor natural, pentru ca să ne dea iluzia unui păr abundent, fără a mai vorbi de horticultura și avicultura pălăriilor, cât roata de automobil, încoronând edificiul capilar, atunci zău te întrebi de nu sunt pământencele

mai lunatice și nu-ți mai vine să râzi de cucoana din Lună, ba ai indulgență până și pentru brățara pe care o poartă atâția „bărbați", cocote masculine, din high-life-ul nostru franțuzit, ori pentru inelul de alamă cu care își găuresc nasul sălbaticii buzați.

În cartea lui Flammarion, „Astronomie des Dames", cucoana din Lună e reprezentată ca o femeie de tot frumoasă.

Mărturisesc însă că oricâtă bunăvoință aș avea față de sexul frumos, trebuie să declar că cucoana din Lună e o slută și jumătate, o cochetă bătrână, zbârcită, cănită, spoită cu pudră, ciupită rău de tot de vărsat, știrbă, cu bărbia amenințând nasul și pe deasupra decoltată de e mai mare rușinea! Dar să-i facem cunoștința în detaliu.

Am spus că peruca madamei o formează cățelușa noastră lunară, Marea Seninătății fiind buclele de pe fruntea babei, iar Marea Liniștii, a Fecundității, Nectarului formând restul coafurii. În vârful capului, baba și-a pus un coc monumental, Marea Crizelor. Din loc în loc a înfipt în păr ace mari *secession*, cu pietre prea lucitoare ca să nu fie false. Sunt vulcanii din aceste regiuni: Pliniu, Vitruviu, Jansen, Guttemberg, Langrenus, Petavius, Teofil etc., foarte luminoși acum, când razele solare perpendiculare le luminează până în adâncime craterele.

Nasul cucoanei, trebuie să fim drepți, a rezistat vitregiei anilor, e un nas grec admirabil, prelungind în linie dreaptă fruntea. Munții Apenini au cinstea să deseneze acest nas clasic. Golful Torid formează nările, foarte largi și negre. Te pomenești că o fi trăgând tabac pe nas, baba!

Ochiul, umbrit de sprâncene dese (Munții Balcani) și adâncit în orbite plumburii, îl desemnează Marea Vaporilor în mijlocul căreia vulcanul Manilius, prin pata lui albă, dă multă răutate căutăturii. Golful Central formează gura babei, o gură știrbă, cu buzele subțiri și rele. Bărbia foarte proeminentă, gâtul gușat se siluetează de Marea Norilor. Dar cine o fi pus pe babă să se și decolteze, când tocmai de la gât în jos e mai adânc ciupită de vărsat! Ca fond al tabloului, mările din această regiune a Lunii, întocmai ca în picturile cu alegorii ale Renașterii, înconjură capul madamei noastre și fac să pară mai alb profilul ei pudrat. Ele poartă următoarele nume alegorice, aluzie la caracterul nevricos al cucoanelor: Marea Toanelor spre sud-vest, apoi pe linia ecuatorului, imensul Ocean al Furtunilor (casnice), mai dincolo de Munții Carpați, tocmai lângă ochiul Giocondei noastre lunare, e Marea Ploilor (și cine plânge mai ușor ca o cucoană) alături de care se află Golful Rouei și Golful Irișilor.

Atât de a dracului și de rea pare baba sulemenită și decoltată, cu ochiul ei fix și buzele subțiri, încât îți vine să o iei la goană pocnind-o cu ce ți-o cădea în mână. Probabil că același sentiment l-au avut și puii negri de vârcolaci din spațiul interplanetar glacial, căci vulcanii împrăștiați în neregulă în oceanul și mările lunare înconjurând silueta babei, par bulgări mari de zăpadă cu care picii drăcoși au zvârlit în Lună, luând baba sulemenită la ochi.

Și astfel, splendidul circ lunar al lui Tycho cel împrăștiator de raze pare a fi un bulgăr mare de zăpadă împroșcat pe pieptul babei, Copernic, Eratostene și Kepler par

alți bulgări mai mici, căzuți nu departe de nasul babei, și tot astfel Arhimede, un bulgăr căzut aproape de fruntea ei, Platon, unul căzut lângă Alpi, deasupra capului, iar Aristarh și Herodot au căzut, obosind probabil vârcolacii, tocmai la marginea discului lunar.

XXV. Vârcolacii, ediția a II-a

De ceea ce m-am temut, n-am scăpat: de o eclipsă totală de Lună după una totală de Soare!

Cu acest prilej m-am convins o dată mai mult că omul e, dintre toate animalele, cel mai adaptabil; se învață cu orice: și cu titluri de rentă, sau jetoane de prezență, și cu mizeria ori boala, ba chiar cu moartea sunt convins că s-ar obișnui de ar da poruncă Atotputernicul ca omul să moară de două ori!...

De unde urmărisem cu atâta emoție fazele primei eclipse, am asistat la repetarea aceluiași fenomen astronomic cu semi-plictiseala cu care privești pentru a doua oară un film de cinematograf.

Totuși, numai banal nu era spectacolul privit din punctul interplanetar în care mă aflam, căci eclipsa a fost, de astă dată, triplă pentru mine.

Eclipsă de Soare întâi pentru că Pământul s-a interpus cu toată masa lui enormă în fața discului de foc, stingându-i razele pentru ore întregi. A fost, în al doilea rând, o întunecime de Pământ, pentru că, deși globul natal sta chiar în fața mea, îmi arăta însă partea lui cea întunecată

și doar atmosfera pământească, luminată de Soarele ascuns, ardea, în jurul gropii de întuneric săpată de Pământ în cerul scânteios, ardea într-o fantasmagorie de culori, ca un brâu larg de foc injectat cu sânge. A fost, în sfârșit, iarăși în porțiuni uriașe, eclipsa obișnuită de Lună, datorită faptului foarte natural, și care teoreticește s-ar putea repeta la fiecare Lună plină, că larga și lunga dâră de umbră lăsată în urma sa de globul terestru s-a proiectat pe Luna plină, întunecând-o treptat cu totul.

Din clipa în care am văzut pălind Luna, „mușcată de vârcolaci", intrată în penumbra Pământului, și mai ales Soarele dispărând aproape în aceeași clipă în dosul lui, un singur gând m-a stăpânit: teama ca eclipsa să nu ție mult, să nu suferim iar de frigul groaznic de acum 14 zile și să nu fiu nevoit să cheltuiesc prea multă energie electrică pentru încălzitul aerosfredelului, teamă mai ales să nu răcească bietul Coco, care de câteva zile era bolnav, ca și mine de altfel. Cu necaz priveam deci spre Pământul acela enorm, negru, cu creastă de sânge în jurul lui, ce mă persecuta parcă, furându-mi Soarele, creând pentru mine chinul frigului și al nopții, căutând cu gheara lui de umbră rece să mă prindă chiar din Lună.

Era însă și o parte de haz în necazul meu: căci de unde atâția astronomi se duc, pentru a vedea în bune condiții o eclipsă, cu mari sacrificii bănești, din Londra sau Paris, prin Sahara, sau la antipozi, cu aparatele lor costisitoare și li se întâmplă ca tocmai când le e lumea mai dragă un nor afurisit să le eclipseze eclipsa, eu asistam la un spectacol fără asemănare, în condiții cum nici nu le-ar putea

visa un astronom. Departe de a fi mulțumit, abia priveam eclipsa și bombăneam necăjit că-mi cheltuiesc de pomană energia electrică cu încălzitul aerosfredelului; nerecunoscător, adresam Pământului cele mai nemeritate epitete. Bietul Pământ, cât i-or fi țiuit urechile!

A ținut eclipsa o veșnicie și frigul a fost groaznic până ce soarele s-a îndurat să săgeteze iarăși razele sale sfinte spre noi, ieșind rușinat din groapa murdară a Pământului.

Contracția frigului, întâi, starea de surescitare prin care trecusem, funcționarea neregulată a oxigenatorului din cauza frigului, toate urmate de căldura succedând aproape fără tranziție frigului, îmi provocară un aflux de sânge la creier, de parcă totul s-ar fi învârtit în jurul meu. Mai contribuia la aceasta și faptul că Soarele, acum față în față cu Luna plină, ne lumina în chipul cel mai straniu: în loc ca razele lui să cadă în creștetul meu, ca pe Pământ, ele îmi luminau dimpotrivă tălpile, așa că, stând drept și privind în jos, vedeam Soarele răsturnat, sub picioarele mele... Uitasem apoi să opresc curentul caloric, așa că, pe nesimțite, căldura devenise tropicală, tâmplele îmi zvâcneau puternic și făceam sforțări nebune de voință ca să cuget și mai ales să nu leșin. În fața ochilor se lăsase ca o perdea pe mine o ceață, o slăbiciune imensă mă cuprinse și căzui în nesimțire.

Mi-ar fi greu să precizez cât am stat astfel, știu însă că pe cât a fost de dulce, de adânc odihnitoare insensibilitatea totală a ființei mele în timpul leșinului, pe atât au fost de groaznice și dureroase sforțările trupului și minții pentru a scăpa de starea de semi-catalepsie în care căzusem

și a reveni la viață, la conștiință, gonind halucinațiile obsedante ce s-au impus creierului meu bolnav în aceste clipe de luptă pentru trezire la viață. M-a readus în simțire o durere oribilă de cap: a fost ca și cum tot sângele trupului meu s-ar fi strâns și ar fi fost injectat cu violență în creierul meu ce sta să plesnească sub presiunea enormă a sângelui clocotind. Atunci, sub biciuirea acestui duș intern chinuitor, creierul adormit începu iar să funcționeze dezordonat, răscolind până în fund, cu grabă nebună, celulele cerebrale, scoțând de acolo la iveală valvârtej toate visurile urâte uitate, din nopțile de friguri. Trupul meu, ca să le gonească, făcea sforțări deznădăjduite.

Din vârtejul haotic din visuri incoerente, se desfăceau mai clare ca un dublu laitmotiv obsedant, două halucinații: vedeam adunate toate insectele strivite de mine în viață: defilau câte patru-patru, așa mutilate, târând aripi rupte, elitre smulse, un pântece strivit, defilau într-o jalnică coloană nesfârșită ce se pierdea subțiată la orizont: coropișnițe cleioase, păianjeni cu cruce pe spate și cu pântecele plesnit, omizi păroase strivite, negre insecte nocturne ce fug lăsând scurte dungi ca zgura când aprinzi noaptea un băț de chibrit, miriade de fluturi și gâze ce învie periodic în aceleași luni de vară și mor, toate rănite, pierzând aurul aripilor lor delicate, smaraldul, safirul, rubinul, nestematele elitrelor multicolore, treceau, oribil convoi de mutilați, târându-se și țipând jalnic spre mine: „Nu ne mai strivi!"

Din timp în timp, o muscă mare, cu un bâzâit scurt, pică drept în fața mea, privindu-mă țintă. Musca începea

să se umfle, să crească din ce în ce, trupul şi aripile i se umpleau de păr hidos, prin care mişuna o lume de microbi patogeni, picioarele se încălţau cu gheare monstruoase şi musca ajungea la proporţiuni uriaşe, în vreme ce eu, om, mă tot ghemuiam, ajungând eu mic ca o muscă sub piciorul ei monstruos... „Striveşte-mă acum de poţi, om nemernic şi laş!" suna bâzâitul muştei, mai groaznic ca freamătul furtunii, şi gheara se ridica să se înfigă în trupul meu moale de om. Brusc musca se făcea iarăşi mică şi eu reluam proporţiile mele normale, pentru ca pe dată să crească iarăşi musca şi tot aşa până ce, cu o ultimă sforţare, zbătându-mă nebun, izbutii să gonesc halucinaţia şi revenii la viaţă conştientă, zdrobit, apă de năduşeală salvatoare.

Fără forţă să mişc măcar un deget, gustam trist plăcerea de a reveni la viaţa conştientă, şi gândeam: aşa trebuie să fie moartea; somn veşnic, nespus de dulce şi de odihnitor pentru cei drepţi; somn chinuit de groaznice visuri perpetue pentru omul păcătos!

XXVI. Un ludion model nou

Mi-au trebuit mai multe zile până să recapăt ceva putere. Mă obosea orice sforţare, de cugetare mai ales. Mă gândeam cu groază la posibilitatea unei noi congestii cerebrale, aşa că mă menajam. Îmi era de altfel uşor aceasta, căci, de unde altădată era o necesitate pentru mine să mă mişc, să fac gimnastică, să fluier, să vorbesc cu Coco şi în

pseudo-monoloage cu dânsul, să dau liber curs închipuirii, să creez ipoteze cu privire la cele ce vom întâmpina pe Lună, acum stau zile în șir într-o apatie totală, mulțumindu-mă numai să supraveghez, mai mult mașinal, buna funcționare a oxigenatorului.

Dacă, însă, creierul meu era greoi de pe urma congestiei, trupul meu suferea o transformare, de la picioare spre cap, din cele mai stranii: parcă zi cu zi mi s-ar fi făcut mai ușoare membrele inferioare, parcă ar fi început să mi se golească oasele umplându-se cu aer, ca la păsări, parcă s-ar fi transformat substanța cărnoasă și osoasă a trupului meu într-o materie nouă poroaso-gazoasă, tot mai subtilă, cu cât de la cap cobora spre tălpile picioarelor. Capul îmi părea de plumb și enorm ca dimensiune. Aveam uneori impresia că trupul meu seamănă leit cu un fel de Turn Eiffel răsturnat, capul fiind baza ciclopiană a turnului, iar picioarele mele strânse, vârful ascuțit al caraghiosului folositor „coș de fabrică", cum îi zice Maupassant. Atât de puternică era senzația aceasta, încât mă pipăiam pe cap, trup și picioare ca să mă conving că e o iluzie. Foamea dispăruse cu totul și nu știam din ce trăiam. Câteva semințe de floarea-soarelui mi-ajungeau pentru toată ziua.

De altfel și Coco prezenta aceleași fenomene morbide: nu mânca, sta pe agățătoarea lui în vârful picioarelor, cu aripile umflate, ca și cum l-ar fi atras în sus ceva, dar fără să aibă putere să zboare. Chef de vorbă avea încă și mai puțin ca mine.

Cu cât treceau zilele, cu atât era mai pronunțată această inexplicabilă dispoziție. Dacă ridicam mâna în sus, parcă

mi-era greu să o mai las în jos și nu mă oboseam să stau cu mâinile în sus, ca la cake-walk, ore întregi.

Au mers accentuându-se aceste fenomene bizare până în ziua când, vrând să stau, iar scaunul meu mobil dându-se în lături, în loc să cad ridicol pe spate cu picioarele în sus, am rămas așezat în gol, plutind nereținut de nimic, în mijlocul aerosfredelului, așa cum se zice că ar pluti la Mecca coșciugul lui Mahomed, prin puterea a patra magneți ascunși cu dibăcie în fiecare colț al criptei pătrate...

Atunci, deodată, mintea mi se lumină, pricepui cauza bolii mele stranii, înțelesei totul și de bucurie trăsei un chiot formidabil! Ajunsesem la punctul de egală atracție dintre Pământ și Lună, la punctul unde orice greutate dispare, obiectele fiind solicitate cu egală forță din două părți deodată.

De bucurie parcă-mi revenii și forțele și cheful de glume. Scosei cu grabă din buzunare: ceasornic, briceag, batistă, creioane, hârtii și dându-le drumul în mijlocul odăii strâmte, priveam cum plutesc ca fulgul fără să cadă. Coco sta ca un bleg pe agățătoarea lui, îi dădui un brânci zdravăn și biata pasăre se învârti de două ori pe loc și rămase fără să cadă în mijlocul odăii, cu picioarele în sus, cu aripile fleașcă, cu ochii speriați.

Văzând strania gimnastică a lui Coco, începui să fac și eu pe acrobatul: ridicai genunchii, îi cuprinsei cu brațele și așa începui să mă dau peste cap în mijlocul odăii, apoi să mă sucesc în lături ca o sfârlează ori alte figuri gimnastice atât de extraordinare, încât ar fi rămas marț văzându-mă cel mai strașnic elev al lui Moceanu și Velescu la

Tir, ori cel mai îndrăcit clovn al circului Sidoli. Apoi, săturându-mă să fac pe acrobatul, făcui și pe baletista: îndoind brațele și picioarele cu deosebită grație, mă răsuceam cu ondulații de sirenă, luând la poze academice de o eleganță atât de specială, încât ar fi râs de mine toate curcile de pe Pământ, de m-ar fi putut vedea. Convins de talentul meu coregrafic eterat, și în lipsă de admiratori, îmi veni gustul să-mi admir singur grațiile în oglindă și, întrerupând o clipă piruetele, scosei din port-notes sticla scumpă cucoanelor și surâzând grațios mă privii în oglindă. Oroare!...

Părul crescuse vâlvoi în jurul cheliei mele, ochii mi-erau injectați de sânge și-mi crescuse o barbă atât de țepoasă, încât nu s-ar fi apropiat pui de muscă sau țânțar de mine jos pe Pământ de frica țepelor! Splendid băiat! Boboc! Măi Coco, să știi că o să se prăpădească după mine lunaticele!

Îmi pierise, însă, gustul să mai fac grații... și-mi scosei necazul tachinând pe Coco. Bietul papagal, cu totul dezorientat, bătea stângaci din aripi, căuta să se agațe de obiectele ce pluteau, ușoare ca niște bule de săpun, în jurul lui, și cu un briceag într-o labă, cu un creion în cealaltă, tot zgârcea și întindea picioarele, de ai fi zis că-și face mușchi cu haltere, ori că se antrenează la box, apoi de necaz cerca să muște, țipa asurzitor și înjura cazon.

Pe nesimțite, însă, atât Coco, toate obiectele din aerosfredel nelegate de pereți, cât și eu însumi ne-am ridicat spre plafonul aerosfredelului, lipindu-ne de dânsul. Atracția Lunii întrecea deci pe a Pământului și punctul neutru era trecut, cădeam de acum spre Lună.

Opintindu-mă cu mâinile de pereți, agățându-mă cu picioarele de șaua scaunului mobil, mă coborâi spre fund,

apoi, dându-mi drumul, urcai iar încet până ce capul mi se lipea de podeală, ca un balon de la Moși lăsat liber într-o cameră. Iar mă dam la fund, proptindu-mă de pereți pentru ca să execut o nouă înălțare spre plafon, ceva mai grăbită, întocmai ca un ludion model nou, ca acea figurină ce tot urcă și coboară într-un vas cu apă, după cum exerciți sau nu presiune pe dopul de piele, căptușind vasul în care joacă ludionul.

XXVII. Lume răsturnată

Am stat eu cât am stat cu capul lipit de plafon și cu picioarele bălăbănind în gol, dar în cele din urmă m-am cam plictisit să nu simt nimic solid pe ce să calc. Dacă, enervat, dădeam o dată din picior să cad, rezultatul era că mă săltam puțin în jos, mă dezlipeam o clipă de plafon, pentru ca să mă lovesc imediat cu capul de el, mai tare sau mai încet, după energia cu care-mi manifestasem necazul!

Lucru curios: nu-mi trecu prin gând să mă întorc pur și simplu pe loc, ca să stau cu picioarele pe tavan – dacă o dată era lumea răsturnată – decât după ce-l văzui pe Coco că a procedat așa. Într-adevăr, ticălosul se întorsese și-și revenise perfect în fire, se plimba de colo-colo pe plafon, foarte sigur pe mișcările lui, și îndruga la verzi și uscate.

Totuși, cu frica de necunoscut, cum e omul, a trebuit să mă autoconving că așa e normal să umbli acum; cu picioarele pe tavan, printr-o serie de argumentări cam de felul acesta: „Mă prostule, tu nu înțelegi că s-a isprăvit cu Pă-

mântul? Nu pricepi că de acum înainte ești – fie și de la distanță – lunatic sau, ca să nu te superi, selenit, locuitor al Lunii? Pe Pământ cum umbli? Cu capul în jos? Nu. Ei, de ce vrei să umbli cu capul în jos pe Lună? Să ți se suie sângele la cap? Acu' nu prea simți tu, pentru că Luna e tare departe și că nu prea i-e mare puterea de atracție, dar stai să vezi... Și apoi, mă prostule, Coco cum a făcut? Nu vezi că-i priește să umble cu picioarele pe plafon, nu vezi că e mai deștept ca tine?" În sfârșit, mă hotărâi să mă întorc pe loc și să umblu și eu cu capul în jos, cu picioarele pe tavan, ca o vulgară muscă pe plafonul unei case din București.

Nu-mi convenea însă de fel să-mi văd locuința așa răsturnată. Lasă, că mă tot încurcam cu picioarele în electromagnet, lampă, sârme și în toate obiectele care se adunaseră sus, lipindu-se de pereți, și mi-era frică să nu sparg ceva, dar, din cauza formei conice a tavanului aerosfredelului, nu prea știam cum să calc și unde să stau. Mai mult, mi s-a pus și un cârcel zdravăn în pulpa dreaptă și iar începui atunci să blestem ceasul când m-am gândit să plec în Lună.

Plecându-mă spre a-mi masa nițel piciorul, mă izbii cu fruntea de comutatorul de iuțeală. Îl lăsasem deschis la maximum și lăsasem deschis și curentul aducător de căldură ca și cum n-ar fi încetat întunericul eclipsei, ca și cum n-ar fi intrat în sfera de atracție a Lunii și aș fi avut curent electric la dispoziție indefinit! Întorsei deci repede ambele comutatoare, lăsând ca Soarele să ne dea gratis căldura și Luna să ne atragă iubitoare, tot mai puternic, la sânul ei.

Atunci, pe încetul, în virtutea atracțiunii crescânde a Lunii, care se exercita evident mai puternic pe partea mai grea a casei mele, adică asupra fundului aerosfredelului, simţii că locuinţa noastră execută, foarte încet, o mişcare de răsturnare totală. Mă pomenii întâi culcat pe brânci de-a lungul aerosfredelului, iar când să mă dumiresc de cele ce se întâmplă, brusc fundul aerosfredelului fu atras spre Lună şi căzui cu capul în jos, iar peste mine, grindină toate obiectele ce cu o clipă înainte stăteau lipite de tavan. Cu tot cucuiul ce mi-l făcui, mă sculai de jos fără necaz, ba dimpotrivă răsuflai uşurat că-mi revăd iar casa ca lumea și începui menajul odăii, ca cea mai perfectă gospodină.

Mă simțeam atât de ușor; Soarele, Luna, Pământul și stelele trimiteau atâta lumină în casa noastră, încât mi se înveseli sufletul și începui să cânt. Cântai cu atâta foc, încât amuți până şi Coco şi doar în surdină îmi ținea isonul cântând mereu pe nas: „Brree! Bree!"

Dintr-un cântec stupid de Variete, dădui în romanța sentimentală, apoi în doină și... cântecul îngheță pe buze. Priveam noaptea cea veșnică ce de atâtea zile mă împresura și mintea-mi zbură spre Pământul părinților mei. Un dor nebun de a fi liber mă cuprinse, dor să scap din colivia strâmtă în care nici nu puteam întinde brațele ca lumea fără să-mi plesnesc degetele de pereți, stâlcindu-mi unghiile, dor de bolta albastră a cerului țării mele, dor de norii cei groși, albi ca vata, pe care vântul îi destramă, îi rostogolește mânioși, ori, sculptor divin, îi modelează ca pe o pastă moale dându-le chipuri fantastice, dor de munți, de izvorul ce curge prevestind văilor de zăpada munților, dor de flori și chiar de oameni...

Ciudată lighioană e omul! Veșnic nemulțumit, orice i-ai face, orice i-ai da, dorind ce nu are, batjocorind ce i s-a dat.

Pe Pământ mi-era necaz că noaptea nu e mai lungă și mai neagră, că nu sunt casele Bucureștilor mai joase, ca să văd mai bine stelele, și acum...

Îmi plesnii o palmă pe obraz și reluai cântecul de cafe-concert; urlai cupletele lui stupide pe rând. Nu știu însă de ce, în mijlocul ultimei strofe mi se puse un nod în gât, vocea începu să-mi tremure și cât p-aci să mă podidească lacrimile.

— Imbecilule! Muiere! Marș de te culcă!

XXVIII. A giorno

N-am putut dormi liniștit, din pricina luminii prea mari. Era într-adevăr luminată „a giorno" strâmta noastră odăiță zburătoare, cu un belșug de lumină cum n-ar fi putut visa nici chiar domnul director al lui „K. K. Privat-Allgemeine-Aktien-Elektrizitäts Gesellschaft" în persoană.

Lumina aceasta venea nu atât de la Soare, care rămăsese tot așa de mic și de anemic cum îl vedem iarna, noi, pământenii; ci valurile de lumină albastră, ca ale globurilor cu arc voltaic, veneau de sus și de jos, de la Pământul în primul pătrar, de la Lună în ultimul pătrar.

Exact de aceeași colosală mărime, cele două semi-discuri uriașe și gemene formau ca un tavan și o podea fosforescentă întinsă deasupra și dedesubtul aerosfredelului,

mascând aproape tot firmamentul și lăsând numai pe lături să se vadă, ca o perdea circulară cusută cu mii de nestemate multicolore, negrul cerului. Atât de perfect egale ca mărime erau Pământul și Luna, încât ai fi zis că nu sunt în realitate două astre, ci numai unul sus, care s-ar oglindi jos, în apele unui lac absolut negru și înfiorător de adânc și de calm.

Era atât de mic bietul Soare, ce sta sfios departe, exact la egală distanță între cele două uriașe reflectoare, Pământul și Luna, încât priveai cu milă disprețuitoare la lumina galbenă ce ți-o trimitea cu timiditate, parcă.

Deci și aici, atât de departe totuși de domeniul reclamagismului, Pământul, tot aparența, tot focul bengal, fardul, se impunea, îți lua ochii, te făcea să nedreptățești, să umilești pe modestul care nu poate sau nu vrea să iasă la iveală prin șarlatanească reclamă, și precum sunt în București și aiurea, atâția oameni care te salută și te consideră după croiala hainei ce porți, fără să întrebe vreodată de sufletul, de cinstea celui ce o îmbracă, așa făceam și eu astăzi cu Soarele! Îmi fu rușine și îi cerui mintal iertare, închinând în suflet un imn de recunoștință modestului dătător de viață și creator de lumi. Când privii din nou la Pământ și la Lună, îi măsurai cu ochiul, așa cum face omul cinstit când privește la una din multiplele noastre lichele cocoțate cine știe prin ce mijloace în cutare grasă sinecură, ori care a furat prin protecție locul ce pe dreptate trebuia să-l aibă altul mai demn, și parcă mi se făcu scârbă de toată podoaba hainei de lumină împrumutată. Băgai din nou de seamă că atât lumina semi-discului în

formă de D a Pământului în creștere, cât și lumina în formă de C a Lunii în descreștere era departe de a fi imaculată și că atât „tenul" Pământului, pătat de verdele oceanelor, din mânjeala norilor desfigurând continentele galbene, și stricat de zbârciturile munților, cât mai ales „tenul" Lunii buboase, care-ți face absolut impresia unei piei de caracatiță bătrână și uscată, aveau urgentă nevoie de cantități colosale de pudră și cremă Flora, pentru a drege, fie cât de puțin, „des ans l'irreparable outrage".

XXIX. Mamă tânără și frumoasă, fată bătrână și buboasă

Mama și fiica, Pământul și Luna, de o parte și de alta, îmi făceau curte, ademenindu-mă.

De obicei, la oameni, o soacră este pentru un ginere imaginea fidelă a ceea ce va fi logodnica lui dulce, ca fizic, peste 20-30 ani, când va fi trecut prea scurta perioadă plină de înflorire a tinereții care dă „frumusețea drăcească" chiar și celui mai ingrat profil de femeie. La astre însă nu e tot așa și se poate prea bine ca fata să îmbătrânească cu mult înaintea mamei și să fie ea pentru astronomi imaginea exactă a ceea ce va deveni mama peste câteva milioane de ani. Zic milioane, căci secolele sunt clipe în fața nemărginirii.

Chiar așa s-a întâmplat cu Terra, fiica Soarelui; cu Luna, fiica Pământului. Precum din uriașa masă incandescentă a Soarelui s-au împroșcat în nemărginire, învârtindu-se

în orbite concentrice, stropi aprinși care au format planetele, tot astfel, din masa nebuloasei terestre spre pildă, s-a rupt, prin forța centrifugală, partea ușoară a materiei terestre, dând naștere Lunii. Şi precum Pământul – care, pe vremuri, a fost şi el un soare luminos, dar de 1.300.000 ori mai mic ca părintele său – s-a stins pe încetul devenind astrul negru cu coajă groasă, solidă, locuită de noi şi este oglinda destinului viitor al Soarelui îmbătrânit, tot astfel și Luna, de 49 de ori mai mică decât Pământul, s-a stins și-a pierdut lumina proprie, s-a răcit mai repede ca dânsul, a îmbătrânit mai repede, ba chiar, după unii, ar fi murit și e veșnic un fel de „memento mori" pentru bietul Pământ. Precum Pământul se învârtește astăzi în jurul axei sale în 24 de ore – și s-a învârtit, desigur, înainte vreme, cu mult mai repede – tot astfel şi Luna trebuie să se fi învârtit la început în 3-4 ore numai în jurul ei și, dacă mișcarea sa de rotație a tot crescut, așa că astăzi îi trebuie Lunii 27 de zile 7 ore, 43 minute și 11 secunde ca să se răsucească o dată, aceasta se datorește numai simpatiei dintre mamă și fiică. Iată cum: cine știe din pricina cărei certe de familie, Pământul și-a gonit fata din casa părintească. I-a făcut un vânt atât de zdravăn, încât s-a dus biata fată învârtindu-se tocmai la 384000 km, și la distanța aceasta a început să dea târcoale casei natale. Curând, însă, i-a trecut Pământului necazul, i-a părut rău de fapta lui, i s-a făcut dor de copila lui, pierdută de acum, și ar fi vrut s-o aibă iarăși la sân.

Din această tendință reciprocă de apropiere, de săltare unul spre altul, s-au născut mareele, umflarea și ridicarea

cu dor spre Lună a părții lichide a globului nostru când Luna trece deasupra oceanelor terestre. Evident că pe satelitul nostru mareele au fost de 49 ori mai puternice, așa că la început scoarța lui gelatinoasă, apoi oceanele lunare – pe vremea când nu secaseră încă – s-au umflat și ele într-un flux uriaș ori de câte ori trecea în fața Pământului dorit. Din pricina acestor maree, acestor gâlci ce se ridicau față în față pe suprafața celor două astre, acționând de la distanță ca niște adevărate frâne magnetice, mișcarea de rotație a Pământului, dar mai ales a Lunii, a tot scăzut până ce a ajuns să nu-și mai întoarcă ochii de pe Pământ și de atunci Luna arată oamenilor veșnic aceeași față tristă.

Tot din pricină că Luna nu se învârte zilnic în jurul axei sale, îi trebuie Soarelui, de când răsare și până apune pe un punct al satelitului, 14 zile de ale noastre de câte 24 ore și urmează apoi o noapte lungă iarăși de 336 ore. Aceste nopți și zile, mai colosale ca norocul lui Schroder, formează, împreună cu lipsa de atmosferă pe Lună, susținută de majoritatea astronomilor, principalele argumente pentru a pretinde că nu pot fi oameni acolo, deoarece căldura, în ziua aceea fără sfârșit, în vara aceasta lunară, trebuie să ajungă la peste 70 grade și în schimb noaptea, adică iarna lunară, frigul trebuie să fie de peste o sută grade minus, variații de temperatură la care nicio ființă n-ar putea rezista.

La toate acestea mă gândeam privind cele două uriașe felii luminoase de Pământ și de Lună între care zburam. Cu cât ochii mei scrutau mai de aproape detaliile și mi se

învedera mai precis deosebirea atât de adâncă dintre fizionomia orografică a Pământului și a Lunii, cu atât părerea celor ce susțin că ea nu poate fi locuită mi se impunea mai convingătoare și mai canonitoare.

Tocmai atunci partea sudică din lungul șir de munți ai Cordilierilor, din cei doi V suprapuși formând continentul american, se pregătea să intre în umbră. Munții luminați puternic dinspre apus se detașau strălucitori ca niște dinți mărunți de ferăstrău știrbit, pe negrul limitei nopți pământești, târând cu încetul în umbră munții care mărginesc coasta Guatemalei, Mexicului, Americii de Nord ca un lanț continuu întins din ghețurile Polului Nord până la aisbergurile Oceanului Antarctic, ca să oprească parcă oceanul să încalece uscatul. Asemenea acestui lung șir muntos e tot relieful pământesc. Nicăieri vârfuri izolate, pierdute, ci mereu catene întinzându-se pe sute și mii de kilometri, toate cu coamele rotunjite, îndulcite de ape de vânt și de gerul ce macină stânca. Formațiunea lor iarăși mi se părea vădită: zbârcituri ale coajei terestre îmbătrânite, contractată prin răcire, cute asemenea celor ce le face coaja unui măr când se usucă ori haina sătulului pe trupul flămândului. Nimic asemănător pe solul necăjit al Lunii, găurit ca un burete de nenumărați munți singuratici, rotunzi, scobiți ca o măsea tare găunoasă. Întreaga suprafață a Lunii părea, din pricina acestor scobituri inelare, o roată de Schweitzer de pe care s-ar fi tăiat coaja ca să se vadă bine toate ochiurile brânzei.

Aceste ochiuri, aceste „circuri lunare" și „cratere" risipite rar ca insule pierdute în șesurile lunare răsăritene, ce

sunt mai întinse ca Sahara sau Siberia noastră, se înmulțesc spre partea apuseană a Lunii, se înșiră formând catene asemănătoare unele cu o regiune vulcanică terestră spre a mărgini coasta „mărilor lunare", iar la pol, la cel sudic mai ales, circurile sunt atât de numeroase, încât se înghesuie, se stâlcesc, se încalecă, se împreună câte două-trei, iar altele mai mici își fac loc și ies la iveală de pretutindeni. Cum ochiul meu descoperea noi cratere tot mai mici, mai rotunde și mai negre, avui impresia o clipă că acum, în fața mea chiar, se nasc și cresc craterele, că tot solul Lunii se umple de bășici, se umflă pentru a crea viață, dar când de la mișuneala de cratere mărunte ochii mei se opriră iarăși asupra lui Tycho cel splendid, brusc iluzia de viață pieri și Luna își reluă imobilitatea cadaverică.

Ici, colo, printre cratere, solul se crăpase așa cum se spintecă uneori și Pământul după cutremur pe o scurtă întindere, însă crăpăturile pe Lună erau atât de lungi și de largi, de vreme ce le zăream așa de limpede, încât îmi venea să cred că Luna stă gata să se spargă în bucăți, să se împrăștie în tot Universul într-o ploaie de bolizi, soartă ce așteaptă astrele moarte.

Orbitor de luminoși sub razele perpendiculare ale Soarelui, munții în formă de cupă ai Lunii păleau și se îmbrăcau cu o dantelă tot mai lată de umbră neagră ca tușul, cu cât ochiul pleca de pe marginea răsăriteană a Lunii, spre mijlocul discului unde începea acum lunga noapte lunară, în domeniul căreia, ca niște faruri, luminau încă vârfurile foarte înalte de munți primind ultimele raze piezișe ale Soarelui.

Privind conturul acestor umbre, din care ieșeau prelungiri conice, mai ascuțite ca țurțurii de gheață de pe burlanele de sobă iarna, umbre lungi şi tăioase ca silueta brazilor, a chiparoșilor cimitirelor turceşti, ori ca silueta impunătoare a unei catedrale gotice cu multiple turle ascuțite și cu suliță în vârf, îți dădeai limpede seama că depresiunea acestor ochiuri scobite în solul lunar e mărginită de un înalt perete muntos cu creste atât de scrijelite și de tăioase cum nu le poți afla pereche în cele mai sălbatice colțuri de munte pe Pământ.

O umbră conică singuratică, în centrul mai fiecărui inel, dovedea că în chiar mijlocul brâului de munți-baionetă se află un pisc pe atât de înalt pe cât de ascuțit.

Simțeam o adevărată plăcere ca după forma umbrelor, pe care cu mintea le ridicam în picioare, să reconstitui relieful și toată sălbăticia peisajului lunar. Făcui această evocare metodic, pornind din vârfurile de peste 7.000 metri înălțime ale munților Leibnitz și Doerfel de la Polul sudic, și coborând, paralel cu linia de umbră fixând noaptea lunară a ultimului pătrar, peste circurile uriaşe, Clavius, Maginus și Stoefler, peste Arzachel, Alfons și imensul Ptolemeu, peste Triesnecker, cu multiplele sale crăpături, Apeninii cu înspăimântătoarele vârfuri de 6000 metri, peste Autolicus, Aristil și Cassini, Alpii, cu valea lor îngrozitoare, și până la munții Polului Nord, veşnic luminați de o rază de soare și unde doream să cobor.

XXX. Smântâna laptelui și craterele lunare

Vulcani stinși să fie înaltele cratere și largile circuri lunare, cum au crezut cei care pentru prima oară au putut privi Luna cu ocheanul, ori scobituri făcute pe coaja moale a satelitului de o ploaie de meteoriți, cum au susținut alții?

Dacă ultima părere îmi pare absolut caraghioasă, prima, deși în aparență plauzibilă, este totuși o imposibilitate. Te convingi de aceasta de îndată ce cugeți la lărgimea acestor „vulcani": pe când Vezuviul nostru, sărăcuțul, are un diametru de 12 km numai, Copernic, de la sudul Carpaților lunari, are un diametru ca de la București la Câmpina; Herschel, din mijlocul Lunii, se întinde ca de la București la Cernavodă; Clavius, de lângă Polul Sud, ajunge de la Cluj la Caransebeș; iar Maurolycus, Stoefler, din aceeași regiune sudică atât de chinuită, s-ar întinde din capitala de azi a țării până aproape de Alba Iulia! Un crater vulcanic mai mare ca toată Oltenia noastră, mai mare ca Transilvania, e greu de admis oricât de îngrozitoare ne-am închipui că au fost erupțiile vulcanice pe Lună, oricât am ști că densitatea solului lunar e mai mică, iar puterea de atracție de 6 ori mai slabă ca a Pământului și că s-a putut deci zvârli mult mai departe de gura centrală lava mai ușoară a vulcanilor lunari. Originea acestor ciudați munți inelari, cu fundul de cele mai multe ori șes cum e Bărăganul nostru, dar mai întins ca dânsul, cu pilon central la mijloc, în majoritatea cazurilor, rămâne încă o enigmă.

Cu cât priveam relieful Lunii, cu atât o asemănare între chipul cum au trebuit să se formeze vulcanii lunari și felul cum se formează... smântâna laptelui, mi se părea mai firească.

Când laptele, pus să fiarbă, a prins o slabă pojghiță pe toată întinderea vasului, gazele ce nu mai pot ieși libere la suprafață, acumulându-se, unindu-și puterile, ajung de ridică întreaga pojghiță ca o boltă, umflând-o și întinzând-o până crapă în 3-4 bucăți, gazele scapă și pielea ce fusese ridicată foarte sus se prăbușește. Atunci, o invazie de bășici sferice, pungi de aburi de toate mărimile, ies la suprafață cu grabă și se adună îmbrâncindu-se în punctul unde s-a dezlipit întâi pojghița de masa lichidă și de jurîmprejurul vasului, apoi de-a lungul liniilor de ruptură a coajei plesnită în bucăți. Cu cât se răcește lichidul, cu atât sunt mai numeroase și mai mici bășicile de gaze care, ieșind din fundul vasului și învelindu-se cu un strat subțire de lapte, se opresc la suprafață. Capacul subțire lăptos al acestor bășici, venind în atingere cu aerul mai rece, se crapă și rămâne cealaltă jumătate a bășicii, ca o scobitură perfect circulară și cu muchiile nițel mai ridicate prin scurgerea pe margini a bolții subțiri de lapte. Astfel, se formează ochiurile smântânii, unele mari, altele mici, majoritatea mărunte ca o înțepătură de ac, unele groase ținând ca o doică în brațe bășici mititele, altele grupate idilic câte două, altele, moderne, adunate trei la un loc. Bucățile de piele rămase întregi încep să se zbârcească, formând munți-miniatură, se crapă pe lungi distanțe ori formează cute ce pornesc ca un mănunchi de raze dintr-o

bășică centrală care n-a putut plesni. Într-un cuvânt, întregul relief al Lunii îl ai în miniatură în smântâna unei oale cu lapte...

Tot astfel cred că s-a întâmplat, dar în titanice proporții, când minusculul soare incandescent, care a fost într-o vreme Luna, a prins o pojghiță subțire de roci în formație și când gazele interne, dar mai ales puterea de atracție a Pământului, provocatoare de uriașe maree, au ridicat coaja lunară abia formată într-o gâlcă ce a tot crescut, până ce s-a dezlipit de masa încă lichidă a Lunii într-un punct situat în regiunea Polului sudic lunar. Au scăpat atunci, explodând și aprinzându-se, gazele fierbinți, enorm dilatate, și coaja boltită, umflată, a Lunii s-a prăbușit jos, deodată cu toată greutatea, de la mii de metri! Astfel s-au format Oceanul Furtunilor, Marea Ploilor și golfurile adiacente, astfel s-a format ceva mai târziu Marea Crizelor.

În punctul de rupere a coajei de suprafața lichidă și în jurul liniilor de spintecare ale coajei în bucăți, a ieșit la suprafață invazia de bășici. Plecate din adâncimea solului în fuziune, și trecând prin stratul de pastă din ce în ce mai cleioasă, au ajuns la suprafață învelite într-un strat subțire de materie topită. Unele din aceste bășici, uriașe, de sute de kilometri diametru, au crăpat de îndată ce au ieșit la suprafață, gazele ce conțineau au scăpat, iar materia solidă a capacului boltit al bășicii s-a prelins pe lături înălțând marginile ochiului format ca un brâu de munți foarte înalți.

Alte bășici mai mici n-au putut sparge coaja lor întărită și atunci, pe măsură ce prin răcire se condensau gazele

din mijlocul lor, coaja semisferică, convexă, lipsită de reazem, a început să se lase până ce s-au format la mijloc două pungi proptite pe o muchie medială în chiar centrul fiecărei bășici. Aceasta e originea craterelor cu pivot central.

Au fost, evident, într-o perioadă și mai târzie, vulcani asemenea celor pământești, dar aceștia sunt atât de mici încât nu-i pot vedea astronomii cu cele mai puternice ocheane, cum n-ar putea un iubitor al cerului din Lună să vadă Vezuviul.

Răcirea și mai tare a coajei lunare și mai cu seamă variațiunile enorme de temperatură au produs crăpăturile, „rilele" și „razele luminoase", ca cele care pleacă din Tycho, Copernic, Kepler și alții care sunt probabil tot crăpături foarte lungi ale solului, umplute însă cu cuarț vitrifiat, acid boric etc., și strălucesc ca zăpada când razele Soarelui le luminează perpendicular.

De s-ar putea să spinteci Luna, să privești o secțiune a solului ei, ai vedea o nesfârșită suprapunere de găuri uriașe, absolut sferice, din ce în ce mai gigantice cu cât te-ai apropia de inima Lunii. Sunt bășici umplute cu gaze, „cratere" avortate, care s-au oprit la diferite distanțe, pe toată adâncimea solului lunar, nemaiputând străbate coaja prea repede solidificată și să mai iasă la suprafață spre a forma noi ochiuri lunare, ci au înțepenit, la înălțimi variate, formând rezervoare uriașe de aer, de gaze, formând grote de sute și mii de kilometri, grote absolut sferice, căptușite cu roci din ce în ce mai grele cu cât sunt mai adânci, străbătute unele de filoane de metal.

Aurul, însă, și metalele grele, nu se găsesc pe satelitul nostru, au fost reținute prin forța centrifugă în fundul

adânc al Pământului egoist, spre fericirea omenirii creată de dânsul.

XXXI. Cadavru-cimitir

Dacă Luna a rămas până astăzi în perioada arhaică prin care a trebuit să treacă și Pământul la începutul carierei sale și dacă ni s-a mumificat satelitul în această fază primitivă de evoluție, cauzele sunt multiple:

Prima ar fi micimea Lunii. Răcindu-se de 49 ori mai repede ca Pământul, n-au mai fost cu putință noi frământări și transformări ale pastei lunare, căci ea, întărindu-se, încetase a fi maleabilă. Nu s-au putut forma, deci, pe Lună noi scofâlciri și prăbușiri a crustei subțiri inițiale, care să provoace revărsarea în fluvii de foc a rocilor topite peste depresiunea rocilor solidificate mai de mult, prăvălirea potop a oceanelor fierbinți dintr-o parte a coajei într-alta, încrețituri ale solului maleabil, injectări vulcanice aducând la suprafață, din miezul globului, materiile grele și răsturnând stratificația inițială. Coaja Lunii, prea repede solidificată, casabilă, n-a putut decât sau să se crape ca o tencuială de ghips, sau să se prăbușească în bloc locului. Cât despre modificările vulcanice, ele abia au lăsat urme. A mai ajutat la anchilozarea Lunii în starea de acum milioane de ani densitatea mai slabă a elementelor ei constitutive.

Prin forța centrifugală, elementele cele mai grele căzuseră spre fundul Pământului, au rămas deci pe margini

elementele cele mai puțin dense și din acestea s-a rupt acel inel primordial care a dat naștere Lunii. S-a făcut apoi și pe Lună o selecție identică după greutate și evident că elementele mai ușoare de la suprafață au trebuit să se solidifice mult mai repede decât straturile superioare terestre.

Dispariția atmosferei pe Lună, în fine, susținută aproape de toți, a contribuit în cea mai mare măsură la mumificarea solului lunar, căci fără atmosferă n-a fost apă. Apa sub toate formele ei, apa mâncătoare de coaste, prăbușitoare de stânci, apa care pătrunde, minează, roade, dizolvă rocile, sapă prăpăstiile, îngheață și se dilată fărâmițând granitul cel mai tare, apa care astupă fundurile, îndulcește crestele, roade asperitățile, rotunjește, nivelează, apa în fine care dă viață plantelor, animalelor, așternând peste scheletul rocilor sterile stratul în care mișună viața.

Cadavru ambulant, momâie străbună, iată ce e astăzi Luna, acest copil născut mort al Pământului!

E cadavru, dar e și cimitir, țintirim-panteon al omenirii ahtiate după ridicola nemurire ce abia dăinuiește câteva secole, o clipă în scurta viață ce este dat Pământului să trăiască față de nemărginirea universului, unde zilnic mor și se nasc astre.

Dovada că Luna e un adevărat cimitir o ai privind o hartă lunară: astronomi, oameni mari ai antichității, savanți, toți morții iluștri își au numele pe câte un crater al Lunii întocmai ca epitafele săpate în pietrele unui cimitir. Având în vedere că cine împarte parte își face, este natural ca cei mai frumoși munți să poarte nume de astronomi:

Tycho-Brahe, Copernic, Kepler, Cassini, Gassendi, Grimaldi, Riccioli etc. Numai bietul Galileu, marele dușmănit, care cel dintâi a privit Luna cu ocheanul, i-a căzut ca parte un mititel crater pierdut în colțul nord-estic al Lunii.

În al doilea rând, sunt protejați oamenii mari ai antichității: Platon, Aristotel, Eudoxiu, Autolycus (nu hoțul strămoș al lui Ulise, ci probabil astronomul), Archimede, Eratostene, Aristarh, Herodot etc. și la urmă de tot la împărțeala nemuririi vin modernii, de la Guttenberg, Lavoisier, Gay-Lussac până la savanți atât de iluștri, încât numele li se mai știe doar de cei ce studiază foarte de aproape o hartă lunară.

Dat fiind că nașul numirilor actuale lunare, călugărul Riccioli, a trăit prin veacul al 17-lea, astronomii și savanții de atunci încoace, precum și cei care vor mai veni după noi, au fost și vor fi siliți să se mulțumească cu cratere tot mai de la periferie, vizibile doar când balansarea aparentă a Lunii în spațiu, când librațiunile, prin urmare, îngăduie să putem zări mai bine regiunile mărginașe ale satelitului, sau să-și nemurească numele botezând cratere atât de mititele, încât nu pot fi văzute decât cu lunete din ce în ce mai puternice, ori să n-aibă de fel cinstea a se vedea pomeniți pe o hartă a cadavrului-cimitir-ambulant, afară numai dacă nu s-o milostivi vreo cometă să se ciocnească cu Luna, să o sucească nițel, așa ca să ne arate și cealaltă față, rămasă virgină până astăzi, și să poată începe „epoca contemporană" a botezării munților lunari. Noroc că un astfel de accident nu prea e probabil în epoca noastră de politicianism acut și noroc mai ales că astronomia nu prea

e o știință eminamente națională, căci altfel, la o nouă nomenclatură lunară, în loc de panteon de savanți, Luna, săraca, ar deveni panteon al marilor noștri bărbați electorali și iluștri șefi de partide. Apoi, cum probabil că o dată cu primenirea partidului de la putere s-ar schimba și nomenclatura decretată de opoziția infamă, așa cum se procedează cu botezarea străzilor bucureștene, studiul cartografiei lunare ar prezenta reale dificultăți pentru amatorii selenografi. Deci, tot mai bine ar fi să-și vadă cometa de treabă și să rămână Luna cu demodata și părtinitoarea nomenclatură a călugărului italian.

XXXII. Băiat sau fată?

Toate bune, dar dacă Luna e „cadavru", dacă Luna „momâie", dacă apă pe ea nu este, dacă aer nu găsești, eu ce caut acolo?

Și de unde până atunci, scrutând solul satelitului, mă bucuram parcă să tot îngrămădesc argumente care mă aduceau la concluzia că Luna e un astru mort, acum că mi se făcuse pe deplin convingerea în acest sens, mă găseam absolut năucit de siguranța constatării făcute.

Pe Lună – trecută acum de ultimul pătrar – întunericul creștea și nu știu cum, sub impresia lui doborâtoare, și prin asociație de idei poate cu „cimitir, cadavru, pământ mort", o groază mă cuprinse la gândul să viu în atingere cu această lume a morții pe care doliul nopții se întindea tot mai negru și atunci ochii mei căutară rugător în sus, cu dor de scăpare.

Deasupra-mi strălucea splendid, aproape plin, Pământul, ca un glob luminos de cincizeci ori mai mare decât astrul ce luminează nopțile pământești, dar spre deosebire de dânsul, își schimba fața continuu, răsucindu-se greoi, cu calculată încetineală, și ca un orologiu straniu al spațiului înstelat făcea să treacă exact la aceeași oră aceleași continente în dreptul aceluiași meridian. Europa cea mică și diformă, desfigurată de nori, se afla tocmai în plină lumină, Europa total neînsemnată văzută din Lună, dar în care, dacă nu cu ochii, cu inima, recunoșteam țara mea.

Atunci, un dor nebun de casă mă cuprinse, fără voie mâna mi se duse spre comutator, și o voce parcă mă îndemna tot mai stăruitor: „Oprește, întoarce-te, pleacă! Moartea te pândește, moartea oribilă a sufocării, a frigului, a foamei, a setei, într-un pustiu cât o lume, pleacă! Fugi!" Degetele mi se încleștaseră pe comutator și era să mă supun poruncii inimii, când o altă voce răsună zguduindu-mi creierul: „Laș, ești un laș!"

O clipă rămăsei ca paralizat, apoi, violent, băgai mâinile adânc în buzunare, privirea mi se plecă iar jos, pe Luna sinistră, și lăsai să mi se împlinească destinul: să mă soarbă, să mă atragă spre sânul ei cu grabă tot mai mare Luna.

Nu știu cum, dar pe încetul mi se făcu milă de biata Lună: săraca, poate că voi fi eu prima vietate care va fi trăit și murit pe țărâna ei, poate că drept mulțumită că i s-a dăruit și ei un copil la bătrânețe, va ști ea să-mi găsească atâta aer și atâta apă ca să mă țină la sânul ei vreo săptămână, două și să scap cu viață.

Și, la urma urmei, de ce n-ar fi atmosferă pe Lună? „Ocultația stelelor?" Iată marele argument: faptul că o

stea, când se ascunde în dosul Lunii, reapare de cealaltă parte a discului în timpul matematic exact necesar ocultației, iar nu mai repede ceva, cum ar fi trebuit din faptul frângerii razelor stelei de către atmosfera lunară. Dar oare pe Gauri Sankarul munților Himalaia o fi atmosferă tocmai din belșug? Nu prea cred. Ei bine, toată marginea Lunii, unde s-a putut studia ocultarea stelelor, toată are munți proporțional mai înalți decât Himalaia. Acolo da, acolo se prea poate să nu fie aer suficient, dar în fundul văilor, craterelor, de ce ar fi tot astfel?

„Nu sunt nori pe lună", al doilea mare argument. Așa e. În lunga zi lunară, din ce în ce mai caldă, nu s-au văzut niciodată norii știrbind profilul Lunii. De unde știm însă că nu se formează nori, că nu cade hermina zăpezii în lunga noapte lunară? În tot cazul, norii pe Lună nu pot fi decât foarte subțiri, căci imensele fabrici terestre de nori, oceanele, care ne îneacă Pământul, sunt secate de mult pe Lună, apa a fost suptă în adâncimile solului ei, găunos ca un burete, rămânând doar în fundul craterelor, prea puțină, evident, ca să-și mai poată blonda Diana acoperi cu un văl de nori obrazul ei delicat. Și pe rând îmi trecură prin minte toate argumentele aduse de cei ce cred în posibilitatea de viață pe Lună: dispariția craterului Linne, pata albă care ascunde periodic cele două mici cratere Messier, pata albă de 7 km lungime văzută deasupra craterului de lângă muntele Theetet, schimbările de culoare în Mocirla Putrefacției, culoarea neagră a fundului craterelor Platon, Grimaldi și alții, ce se observă la Lună plină, când fondul tuturor celorlalte cratere e alb ca zăpada, variațiuni de cu-

loare ce au făcut pe unii astronomi să creadă în posibilitatea unei vegetații pe fundul acelor cratere.

Și apoi, chiar dacă stratul de aer de pe Lună ar fi, după cum e și natural, mai subțire, proporțional cu masa mai redusă a Lunii, cu puterea ei mai slabă de atracție, chiar dacă atmosfera ar fi aproape inexistentă, așa că oameni asemenea celor de pe Pământ, să nu poată trăi acolo, trebuie să deducem că nu poate fi deloc viață pe Lună? Dar oare viermilor, urechelnițelor, coropișnițelor, miliardelor de insecte care mișună în scoarța Pământului le trebuie aerul bogat de pe marginea Oceanului spre a trăi? Nu s-ar mira oare animalul-pește de ar putea să afle că sunt colegi de ai lui în regnul zoologic care trăiesc foarte bine pe uscat și că sunt vulturi care plutesc dincolo de vârfurile cele mai înalte ale munților sfâșietori de nori? De ce să admitem numai ceea ce vedem și pipăim?

Voi găsi, deci, viață pe Lună! Aceasta e sigur. Cum o fi, nu mi-o pot închipui, și chiar dacă aș încerca, ar fi iar o pastișare pe care ar făuri-o fără să vrea închipuirea mea slabă de om.

Și apoi, la ce să-mi amărăsc viața pentru ipoteze? Ajung necazurile ce cad pleașcă pe om, de care nu se poate feri, pe care doar cel tare știe să le înfrunte ocolind fatalitatea. Să vie, deci, întâi necazul și apoi să stăm de vorbă. Până atunci, jos ipohondria lașilor! Că o fi sau nu aer și viață pe Lună, om vedea, că doar de aceea mă duc eu acolo... Și apoi, de nu mi-o plăcea, m-oi întoarce, că doar n-o să deraieze trenul meu special!...

XXXIII. De ce vreau să cobor la pol

Iluzia optică a imobilizării dimensiunilor Lunii, senzaţia pe care o aveam de mai multe zile în şir, că orizontul lunar nu mai sporeşte, încetase, şi acum, dimpotrivă, mi se părea că Luna creşte cu o neastâmpărată grabă, că urcă solul ei spre mine, venindu-mi în cale. Mă simţeam de acum cu totul prins de Lună, plutind foarte aproape de solul ei, întru atât crescuse în dauna Pământului din ce în ce mai mic.

Încet, de 28 ori mai încet decât la suprafaţa Pământului, Soarele apunea înspre marginea răsăriteană a Lunii, iar de cealaltă parte, noaptea lunară se lăţea cu aceeaşi încetineală, umplând pe nesimţite văile cu o umbră mai neagră ca păcura, stingând pe rând imensele, înaltele circuri lunare. Dispăruse de mult Platon cel negru, Tycho cel orbitor de alb, îngrozitoare falie în formă de sabie a Zidului Drept. Noaptea se întinsese şi peste Golful Iris, cel cu caracteristic profil de femeie înaripată, peste splendidul şi giganticul Copernic, răspânditor de raze ca şi Tycho şi care domina Carpaţii lunari. Ochii mei se opriră îndelung asupra formelor lor atât de bizare, atât de fundamental deosebite de forma scumpă a Carpaţilor noştri.

Se stinsese şi celălalt frumos crater răspânditor de raze, Kepler, şi tot mai mult se îngusta, sub presiunea înceată, dar sigură, a nopţii victorioase, secera uriaşă a Lunii şi tot mai mult se subţia, ascuţindu-se spre poluri coamele ei aurite.

Pe măsura în care noaptea se întindea, negrul în care stătuse cufundat până atunci restul discului Lunii pierdea

din intensitate, devenea tot mai cenușiu, până ce, diafan ca o apariție, începu să se întrevadă din ce în ce mai clar, până departe, la marginea orizontului, întreg relieful pustulos al Lunii scăldat în razele verzui ce le varsă pe Lună globul pământesc, atârnat ca o candelă mare pe cerul înstelat al Lunii, ca să mai sperie oroarea negrului deplin.

Nu știu din ce pricină, dar căderea mea pe Lună se făcea nu vertical, spre ecuatorul Lunii, ci pieziș, înspre emisferica nordică și în direcția înspre care fugea lumina. Dovada o aveam în forma din ce în ce mai ovală și mai lunguiață ce o luau, sub efectul perspectivei, craterele lunare din regiunea sudică și sud-vestică a Lunii. Era, deci, ca și cum m-ar fi atras Soarele, ca și cum m-ar fi supt lumina.

De n-aș fi știut că nu e aer pe Lună și mai cu seamă de n-aș fi fost încă atât de sus, aș fi putut crede că trebuie să existe pe Lună un fel de vânt circular continuu, provenind din năpădirea aerului greu, rece, de pe emisfera întunecată înspre regiunile emisferei încălzit de Soare. Evident, însă, că adevărata explicare îmi scapă. Oricum ar fi, mă bucura faptul, pentru că mă apropiam, fără cheltuială de energie electrică, de regiunea Polului Nord, de ținta mea de aterizare.

Într-adevăr, să aterizez chiar la pol, aceasta mi-era ținta, la polul lunar, în punctul de veșnică lumină, unde Soarele nu apunea niciodată și care, acum când întunericul se întinsese peste întreg discul Lunii, lumina singur ca un far aprins în noaptea lunară pentru aterizarea mea.

Voiam să cobor la pol și iată de ce: pericolul pentru mine era nu lipsa de aer, căci cu pastilele mele oxigena-

toare îl puteam fabrica artificial, ci lipsa de căldură, sau mai exact variația bruscă și enormă de temperatură pe lângă care clima României, atât de capricioasă, e nimica toată. Trebuia deci să găsesc mijlocul ca să scap de frigul cel groaznic al nopții lunare care ține 14 zile de câte 24 de ore și la care, evident, n-aș fi putut rezista, urmat de căldura ultra-toridă a zilei lunare tot atât de fatală organismului meu de om. Din această pricină nu voiam să cobor spre ecuatorul Lunii. Cu totul altfel era să fie la pol deoarece, precum la polul pământesc Soarele stăruie 6 luni de zile pe cer, pentru ca timp de alte șase luni de zile să fie noapte continuă, la polul lunar, atât cel nordic, cât și cel sudic, între care pare a se învârti Soarele în jurul Lunii, în 18 zile pământești, există vârfuri de munți luminați de Soare nu 6 luni, ci continuu, munți care de sute și mii de secole n-au văzut Soarele apunând. Coborând, prin urmare, pe unul din aceste puncte veșnic încălzite de razele piezișe ale Soarelui, trebuia să aflu căldură suficientă ca să poată trăi un om mai voinic, cum sunt eu. Dat fiind că Luna este mult mai mică decât Pământul, regiunea polului lunar trebuia să corespundă cam cu latitudinea Danemarcei sau a nordului Germaniei la noi, așa că, aterizând în acel punct polar al Lunii, îmi făceam socoteala că voi avea o primăvară eternă, în ceea ce privește căldura, bineînțeles.

În al doilea rând, alegând polul ca centru de explorare, îmi era ușor, coborând numai cu câțiva metri spre ecuator, fie pe emisfera vizibilă celor de pe Pământ, fie pe cel pe care oamenii nu l-au văzut niciodată, să mă țin după

Soare în mersul lui aparent în jurul Lunii, și pornind așa mereu după Soare, ferindu-mă să mă apuce noaptea, să explorez o regiune destul de întinsă în jurul polului, ba să mă cobor chiar înspre ecuatorul Lunii, atât cât îmi va permite căldura îngrozitoare ce trebuie să domnească acolo din cauza razelor perpendiculare ale Soarelui, încălzind timp de două săptămâni în șir o regiune total lipsită de apă și vegetație.

Preferam, în sfârșit, să aterizez la Polul nordic, iar nu la cel sudic, pentru că terenul aici e mai puțin accidentat și speranța că și stratul de aer să fie mai des, și apa mai ușor de aflat, creștea.

Imensitatea orizontului spre care mă coboram îmi dovedea că mă apropii de sfârșitul călătoriei mele cu iuțeală crescând. Era, deci, timpul să mă gătesc de aterizare în bune condiții.

XXXIV. Chitila – București

Luai deci ca țintă punctul de lumină veșnică al polului și pusei în mișcare electromagnetul de direcție, lăsând ca peretele sudic al aerosfredelului să devină anihilator de atracție și să fiu astfel atras spre nord. Atunci, din combinarea mișcării de cădere perpendiculară pe Lună cu mișcarea de atracție laterală spre pol, rezultanta fu căderea piezișă, în diagonală, direct spre pol, pe care o voiam.

Dovada că mă îndreptam cu viteză spre pol o aveam în faptul că globul pământesc, care până atunci rămăsese

ca pironit în același punct al cerului lunar, începu să coboare văzând cu ochii spre sudul Lunii, iar punctul de lumină al Polului Nord să crească.

Spre marea mea mirare, însă, acest punct luminos începu să ia formă arcuită, foarte subțiată la capete, să ia forma de seceră a Lunii noastre noi, întinzându-și coarnele însă de la est spre vest. Tot mai largă și mai lungă devenea această seceră de lumină și nu știam cum s-ar putea explica... Când, dintr-odată, pricepui și inima începu să-mi zvâcnească puternic. Ochii mei zăreau regiunea de dincolo de pol, luminată actualmente în plin de Soare; eram primul om care zărea acea emisferă a Lunii, pururea ascunsă celor de pe Pământ...

Cu nesățioasă grabă de a ști, căutam să ghicesc cum poate fi solul lunar în această regiune virgină, dar prea era depărtată încă de mine și prea puternic luminată de Soare – căci era Lună plină pe această emisferă – așa că lipsa de umbre mă oprea să pot recunoaște vreun detaliu. Mă apropiam însă cu iuțeală de emisfera luminoasă a Lunii, căci dunga de întuneric ce mă despărțea de dânsul se tot îngusta. Priveam chinuit de gândul să aflu mai repede: o fi apă, o fi aer în acest semi-glob necercetat încă de ochiul omului? S-ar putea să fie adevărată teoria astronomilor care au susținut că acolo s-a refugiat aerul de pe Lună, că acolo poate fi apă, viață, oameni?... Și cu ochii uscați, arși de prea mare lumină, căutam să fur ceva din taina acestei regiuni.

Fu o deziluzie mare când trebui să mă conving că nimic, dar absolut nimic, nu deosebește acest semi-glob al Lunii

de cel pe care l-au studiat telescoapele oamenilor până în cele mai mici amănunte; aceleași mări secate, aceeași lipsă de nori, aceleași cratere, albe ca argintul sub lumina directă a Soarelui, aceeași aparență de totală lipsă de viață...

Ajunsesem exact deasupra liniei de demarcație despărțind întunericul de lumină, exact deasupra polului. Oprii atunci curentul de direcție, ca să cad iarăși, prin simpla putere de atracție a Lunii, drept în jos.

Coboram cu enormă iuțeală, îmi dădeam seama despre aceasta după împuținarea, la marginea orizontului, a numărului craterelor – ovale din cauza perspectivei – după umflarea peisajului de sub picioare, care-mi venea parcă în cale, urcând cu grabă mare spre mine, după restrângerea tot mai multă a orizontului în jurul meu. Brusc, solul, în loc de bombat, cum îl vedeam până atunci, îmi apăru scobit adânc, ca un imens ceaun de aur bătut cu ciocanul și învăluit drept la jumătate într-o stofă neagră. Iluzia, însă, dură puțin și brusc concavitatea dispăru, iar solul îmi apăru neted precum ne pare nouă Pământul la șes. Și tot mai mult se îngusta orizontul, strângându-se în jurul meu, înghesuindu-mă parcă din toate părțile; ai fi zis că o mașină stranie nevăzută tăia mereu, repede, din marginea Lunii, micșorând-o. Apoi, din tot orizontul, ochii mei nu mai văzură decât, jos, sub mine, un crater imens, negru, în mijlocul unei regiuni de aur în fuziune. Craterul sta parcă gata să mă înghită; gura lui imensă creștea continuu, monstruos, iar dinții lungi, ascuțiți, în număr infinit de mare, se vedeau înfipți de jur împrejurul înfiorătoarei gropi...

Era timpul să încetinesc căderea, de nu voiam să ajung cataplasmă pe Lună.

Încet, împinsei comutatorul și curentul electric, acționând treptat asupra azbestoidului anihilator de atracție și căderea încetini.

Atunci, gura de crater negru deasupra căruia cădeam, fără să înceteze a crește mereu, pierdu cu totul caracterul înfricoșător ce-l avusese și, foarte liniștit acuma, pereții circulari ai craterului se tot depărtau de mine, făcându-mi loc, parcă, lărgindu-se în jurul regiunii plate, negre, a fundului craterului.

În curând am ajuns la nivelul piscurilor lanțului de munți circulari de pe muchia craterului și, pe măsură ce, foarte lin, coboram, ochii mei vedeau ridicându-se tot mai sus, în jurul meu, o titanică, haotică încălecare de stânci sălbatice, crăpate, rupte, spintecate, îmbrâncindu-se, strivindu-se, sfâșiindu-se în așchii ascuțite, într-o luptă a piscurilor tinzând tot mai amenințătoare în sus, absolut albe sau absolut negre. În mijlocul acestui peisaj de o feerie fantastică, într-un amestec orbitor de lumină intensă și de umbre de un negru bătând în albastru, coboram tot mai încet, până ce, ușor, așa cum se așează un fluture pe o floare, aterizai pe Lună.

Partea a III-a
PE LUNĂ

I. Civilizaţie

Pe Lună! Sunt pe Lună!...

Nu-mi venea să cred şi nu-mi venea să mă bucur... şi tare mititel mă simţeam pe Luna aceasta imensă, în colivia mea strâmtă, imobilizată acuma. Nu-mi venea să fac o mişcare, să privesc pe fereastră spre a-mi da seama unde mă aflu şi stam nemişcat pe scaun, cu teama nervoasă că din clipă în clipă am să aud ciocănind pe aerosfredel şi să văd apărând la geam un ochi de monstru, fixându-mă. Liniştea era atât de copleşitoare încât urechile îmi vâjâiau şi auzeam ţăcănitul inimii şi tictacul ceasornicului meu.

Era ridicolă această toropeală de om fricos. Ca să fie zgomot, să aud glas omenesc, fie chiar şi al lui Coco, îmi sculai tovarăşul care moţăia pe agăţătoarea lui:

— Coco! Măi Coco! Am ajuns! Hai! Hop! Hamal! Träger!

— Mă, să fie al dracului! binevoi să aprobe Coco, scuturându-şi penele şi începând să fluiere.

— Acu' e acu', măi Coco, am ajuns noi pe Lună, adică în aerosfredel pe Lună, ceea ce nu e totuna, dar vorba: acu' ce ne facem? Ieşim sau ba din colivie?! Eu zic, Coco, să o luăm metodic: să vedem mai întâi cam pe unde ne aflăm şi cum se prezintă solul acesta lunar care a avut cinstea să fie atins pentru întâia dată de oameni, adică mai exact de un papagal şi de un om...

M-apropiai de geam: în fund, orizontul îmi era închis de îngrămădirea de stânci, radiind orbitor lumina Soarelui, a munților circulari închizând craterul de această parte. Am trecut repede la geamul opus: aceiași munți, depărtați și negri, iar până la dânșii, un șes întins, rotund, de o ciudată culoare verde-oliv, bătând în negru cu cât privirea fugea mai departe spre orizontul muntos ce mă împresura.

Prin urmare, un șes întins, înconjurat în depărtare de munți, așa se înfățișa interiorul craterului în care căzusem, nu chiar la mijloc, cum mi se păruse la aterizare, ci lângă una din marginile lui muntoase. Treceam de la un geam la altul, rotindu-mi privirea cât mai departe, căznindu-mă să disting ceva mișcând, o ființă, oricum ar fi, să văd ceva trăind, să văd o urmă de casă, ceva care să-mi arate că trebuie să fie viață pe Lună, că e cu neputință să nu trăiască nimic pe această vastă planetă, pământ din Pământul nostru, pe care același Soare îl încălzește și-l luminează...

Ridicai ochii spre dânsul și scosei un țipăt de bucurie: stelele dispăruseră și ochii mei zăreau iarăși bolta albastră și scumpă oamenilor, botezată de dânșii CER...

Era, deci, aer pe Lună! Și în bucuria mea nebună era să deschid larg în două aerosfredelul, să iau în stăpânire Luna...

Mă oprii însă la timp și făcui bine. Dispăruse, e adevărat, negrul înfiorător al cerului interplanetar, cu stele nenumărate, ziua ca și noaptea, luminând alături de un Soare cu coroana și protuberanțe de foc. Își recăpătase Soarele strălucirea, redevenind perfect rotund, dar albastrul firmamentului lunar era tare deosebit de albastrul atât de

curat al cerului patriei mele și stele de prima mărime tot luminau alături de astrul zilei... Aerul pe Lună era deci vădit mai rar ca pe Pământ și era o întrebare de-l puteau răbda plămânii noștri...

Cum stăteam nedumerit ce să fac, simții că, pe încetul, un gând urât, atavic, se strecura în cuget și mă ademenea să deschid repede un geam, să zvârl pe Coco afară, să mă conving astfel de este aer... Simțeam cum ochii mi se injectează de sânge sub puterea gândului rău, cum degetele mi se crispează, luând forma de gheare, cum mușchii gâtului mi se contractă și cum un râs bestial îmi ridica colțul gurii când priveam fix spre Coco...

— Coco! Ce mai face Coco?

— Bonjur, mă! zise duios de dulce biata pasăre.

Trecui mâna peste frunte și redevenii om!

Sărmane Coco! Ce faptă rea, criminală, era să păcătuiesc... Și tu mi-ești doar mai scump ca un om, căci tu să invidiezi și să faci rău nu poți și nu știi decât să ții la mine din toată puterea instinctului tău de pasăre. Pe tine să fi avut lașitatea a te sorti morții? Sărmane Coco!... Și uitai de Lună, de tot, spre a-mi mângâia bietul tovarăș. Dar repede mi se impuse iarăși realitatea. îl așezai pe Coco la loc pe agățătoare și mă apropiai de geam privind lung, întrebător, albastrul straniu al firmamentului și pământul lunar. Băgai de seamă atunci, ceea ce nu observasem încă, cum că, deși căzusem lin, fără zguduituri, eram cufundat destul de adânc în solul acesta ciudat... Ce Dumnezeu! să fie moale ca o cocă coaja lunară?... Observai apoi că culoarea solului, care de la distanță părea uniformă, privită

cu atenție, se descompunea într-un fel de mozaic straniu de pietre perfect rotunde, verzi, cu o mică pată roșie de sânge la mijloc...

Deoarece, din cauza geamurilor duble, nu puteam privi clar decât în depărtare și drept în fața mea, deschisei geamul interior – lucru la care nu mă gândisem până atunci – și putui privi la un metru în jurul meu: frunze largi, groase, țepoase, perfect rotunde, cu o floare roșie la mijloc, urcau până aproape de geamul aerosfredelului; frunze atât de dese încât se îmbinau, formând un covor vegetal ce se întindea pe toată lărgimea nesfârșită a șesului...

Este, deci, viață pe Lună și dacă sunt plante vor fi insecte și vor fi oameni!

Voii să deschid larg geamul aerosfredelului, să respir mirosul acelor flori de sânge, să respir aerul nou al Lunii. Geamul însă rezistă, și când izbutii să-l crap nițel, un sâsâit prelung, ca zgomotul aburului scăpând din mașină, mă făcu să închid repede geamul la loc. Era schimbul între aerul lunar și cel din aerosfredel, care avusese loc și sâsâitura dovedea o deosebire însemnată de presiune și nevoia de a fi prudent...

O nouă încercare putea îi convingătoare, anume: să văd dacă e aer suficient pe Lună ca să poată întreține arderea.

Luai deci o foaie de hârtie, o răsucii puțin, ca să ardă mai încet, îi dădui foc și, prin geamul repede întredeschis, o lăsai să cadă... învârtindu-se de două ori, hârtia căzu aprinsă pe o frunză, unde, cu o mică flacără albastră continuă să ardă pâlpâind...

Când fu aproape să se stingă, dintr-odată frunza pe care căzuse hârtia luă foc și arse toată într-o clipă, cu o scăpărare splendidă de scântei roșii; apoi o a doua frunză se aprinse la fel, arzând tot așa de repede, apoi alta dedesubt, altele alături se aprinseră și focul se lăți cu șerpuituri neașteptate, cu scăpărări continue de scântei, cuprinzând cu grabă crescândă totul în jurul meu, până ce, în câteva minute, mă aflai într-o mare de flăcări...

Priveam uluit cum se întinde incendiul, priveam jocul nebun al scânteilor, ca ochi de demoni, turtindu-se de geamul la care înmărmurit rămăsesem. Deodată, de căldură geamul crăpă. Atunci numai mă zguduii din extazul cvasi hipnotic în care mă aflam...

Imbecilule! Iată-ți opera de om! Ai adus civilizație pe Lună!... Acu', scapă-ți barem pielea de poți!

Și trebui să dau drumul curentului electric ca să mă înalț mai sus de flăcările ce tot mai departe și tot mai frumoase se lățeau. Sufletul mi se umplu de scârbă pentru fapta mea, și mă gândeam cu groază la panica mută ce trebuie să fi cuprins biata lume de insecte lunare, fugind neputincioase în fața flagelului nou, distrugător, adus de civilizația Pământului pe Lună!

II. Cu biberonul

Din nou vederea mea trecea dincolo de pereții muntoși ai craterului incendiat și zăream o vastă regiune plată, galbenă, tăiată în două parcă de o largă brazdă neagră

care, pornind de la craterul meu, trecea printre două urâte mici cratere înfipte în şesul lunar ca două măsele găunoase, şi se pierdea la orizont, legându-se acolo de un crater foarte mare.

Ce fac acum și unde să cobor? Nu mă atrăgea deloc șesul nemărginit ce împresura craterul meu, iar cei doi munți gemeni decapitați, încă și mai puțin. Parcă tot craterul acesta al meu, unde descoperisem viață și o nimicisem, unde flăcările își mântuiau acum opera de distrugere, singur mă mai atrăgea... Ar fi fost însă copilărie să plutesc până să se stingă de tot flăcările ca să cobor apoi tot în punctul de unde plecasem, în loc să mă folosesc de cheltuiala nouă de energie electrică pe care eram silit să o fac spre a căuta să aterizez într-un alt punct al Lunii din vecinătatea polului.

Dar, iarăși șovăiala caracterului meu, care de atâtea ori m-a păgubit în lupta pentru trai, mă făcu să pierd timpul ezitând întru alegerea noului loc de aterizare și să invoc mintal fel de fel de argumente în favoarea coborârii în vechiul crater.

Îmi fu necaz de atâta șovăială și ca pedeapsă îmi impusei să cobor tocmai la antipaticele cratere gemene, hotărât acum să ies imediat din aerosfredel, chiar de ar trebui să mă plimb pe Lună cu sacul de oxigen la subsuoară, sugând dintr-însul ca dintr-un biberon.

După ce trecui dincolo de prăpăstioasele încălecări de stânci mărginind craterul, slăbii acțiunea curentului electric ca să cobor mai aproape de șesul lunar, urmând pe cât posibil brazda cea neagră, ca albia unui râu, ce șerpuia

cu cotituri brușe pe câmpia lunară. După toate aparențele era o largă crăpătură a solului, datorită vulcanismului, umplută astăzi cu aceeași vegetație ca cea observată în fundul craterului meu. Mă apropiam cu iuțeală de cele două cratere gemene alese ca țintă pentru o nouă aterizare.

Spre deosebire de largul crater incendiat, cu prăpăstioasele sale stânci circulare și cu fundul șes, muchia celor două mici cratere era lină, dar, în schimb, gura centrală, ca o pâlnie neagră, se afunda adânc în inima fiecărui munte.

Originea vulcanică a acestor doi munți era vădită și cu cât mă apropiam de ei cu atât semănau mai mult ca aspect cu Vezuviul nostru. Un fum subțirel, ca cel ce se vede noaptea, iarna, ieșind ca fantasme din hornurile caselor pământești, se înălța abia vizibil dintr-unul din vulcani. Atât de subțire era coloana de fum, încât cu greu mă lăsai convins de dovada că în sânul Lunii mai clocotește căldura centrală!

În jurul bazei fiecărui vulcan, pământul se crăpase în neregulate ramificații împletite. Vârfurile celor doi vulcani gemeni erau unite printr-o serie de ondulațiuni stâncoase și o îngrămădire de bolovani uriași. Hotărâi să cobor în valea dintre acești doi vulcani, la baza stâncilor care legau cele două trunchiuri de con.

Mi-am calculat rău iuțeala, însă, căci de astă dată aterizarea fu violentă; din cauza izbiturii, geamul crăpat căzu afară și, cu un șuierat prelung, se făcu înfrățirea dintre oxigenul Pământului și aerul lunar.

Repede astupai cu paltonul geamul spart, temându-mă de asfixie și într-adevăr începeam să gâfâi. Deschisei mare

robinetul oxigenatorului, bătăile dezordonate ale inimii se potoliră și începui să respir ceva mai omenește, așa, ca un astmatic ajuns la capătul unei scări.

Tot nu-mi venea a crede să nu poată fi aer suficient pe Lună pentru niște bieți plămâni pământești și hotărâi o nouă încercare. Umplui un balon cu oxigen și cu țeava de cauciuc la gură, ca un biberon, m-așezai în dreptul geamului spart. Apoi, dând la o parte treptat paltonul-tampon, începui să fac exerciții de respirație: pe nas trăgeam în piept aerul Lunii, în același timp sugeam vârtos din biberonul cu oxigen. Pe încetul scăzui porția de biberon respirând mai adânc pe nas și cercam astfel să mă înțarc, obișnuindu-mi plămânii prin acest mișmaș de gaze cu aerul redus de pe Lună și... parcă-parcă ar fi fost speranțe de aclimatizare. Dădusem cu totul paltonul deoparte și din biberon sugeam acum rar de tot și tacticos, cum trage din lulea un morar olandez.

— Coco! Vin, bre, la fereastră! zisei între două înghițituri din sacul de oxigen. Vin să-ți dea tata biberon!

— Mă, să fie al dracului! aprobă Coco sărind de pe agățătoare pe degetul ce-i întindeam. Dar când îl apropiai pe Coco de fereastra deschisă, cheful de vorbă îi pieri deodată și începu să se clatine pe deget biata pasăre. Îi dădui repede pe la nas cu puțin oxigen și Coco, încleștându-și tare ghearele pe degetul meu, își păstră echilibrul, dar începu să gâfâie. Îi dădui iar oxigen, reîncepând și cu Coco experiențele de aclimatizare care-mi reușiseră întrucâtva. Începu iar lighioana drăcoasă să încerce să vorbească, dar vorbele i se înecau în gâtlej și deschidea ciocul tare caraghios.

— Mai na, Coco, oxigen! Ține, băiețaș, suge, băiețaș! Trage, bre, din lulea! Gâfâind și râzând fără voce, Coco, cu totul afon, se da în lături acuma, ferindu-se de curentul de oxigen ce-i dam cu de-a sila. Mă țineam însă de el și Coco se înfuriase, îmi strângea degetul cu ghearele de mă durea, cu ciocul cerca să muște țeava de cauciuc ce-i tot treceam prin dreptul nărilor, ținându-și echilibrul pe deget, bătând din aripi: apoi, deodată, fără să-l fi putut opri, Coco zbură afară, pe geam, departe!

III. Puricele și Hercule

A zburat atât de sus, de se făcuse mic ca o vrabie și apoi a început să cadă, încet, rostogolindu-se, cu aripile întinse, de ai fi zis că e o foaie de hârtie multicoloră furată de vânt, și dispăru în dosul stâncilor din jurul craterului stâng, la o depărtare mare de mine.

Cu inima strânsă, urmărisem zborul și căderea păsării. Apoi, mânat de un singur gând, să alerg să-mi scap prietenul de se mai poate, fără a mai cugeta la pericol, deschisei larg aerosfredelul și sării pe Lună...

Mă luă întâi ca o sfârșeală și genunchii mi se îndoiră: avui însă puterea să iau sacul cu oxigen și astfel îmi revenii în fire pe deplin. Atunci am vrut să alerg înspre Coco, dar primul pas pe Lună fu o săritură gigantică, 10 metri cel puțin în sus, după care urmă, de la această înălțime mare pentru un om, o cădere de tot înceată, ca și cum aripi nevăzute m-ar fi susținut. Neîncercând a pri-

cepe, cu gândul doar la scăparea lui Coco, făcui o nouă săritură înainte înspre stânci, încordându-mi toate puterile, dar iarăși, ca și cum solul Lunii ar fi fost o trambulină, fui azvârlit mai sus ca o casă cu două etaje, pentru ca de acolo, încet, ca în vis, să cad binișor, păstrându-mi greu echilibrul cu brațele.

Atunci, dintr-odată pricepui și cauza zborului atât de sus al lui Coco şi săriturile mele gigantice: era atracţia Lunii, de 6 ori mai slabă ca cea terestră, care-mi sporea înșesit forța, schimbând o săritură de doi metri pe Pământ într-una de 12 metri pe Lună!

Fie sub efectul oxigenului, fie din bucuria animalică a mușchilor de a regăsi spațiul liber, după lungi săptămâni de claustrare între pereții strâmți ai aerosfredelului, salvarea lui Coco trecu pe planul al doilea, iar singura dorință ce mi se impuse fu cea de mișcare, de destindere a mușchilor mei deprinși cu gimnastica. Începui o serie de sărituri din ce în ce mai uriașe, să fi jurat că sunt nu om, ci purice! Dacă între două sărituri găseam în drum vreun bolovan de lavă, îl luam și-l aruncam cu atâta putere de parcă aş fi azvârlit o pietricică cu o praștie și tot mai mari bolovani căutam să ridic și să zvârl. Simțeam o beție în această sporire enormă a forței mușchilor mei. Dintr-o lovitură de umăr rostogoleam la vale o masă de piatră pe care zece oameni n-ar fi urnit-o din loc pe Pământ. În câteva sărituri printre bolovanii tot mai numeroși, aruncați acum cine știe câte mii de ani de cei doi vulcani, ajunsesem la stâncile în dosul cărora văzusem papagalul căzând. Atunci, din nou, cu mustrare de cuget, mă stăpâni gândul salvării lui Coco.

Urcai stângaci pe un vârf de stâncă și de acolo căutai să privesc în jurul meu, să văd biata pasăre. Amestecul de umbră și lumină intensă din jurul fiecărei stânci, fiecărei cute de teren îmi lua ochii însă și nu am putut distinge nimic. Îl strigai atunci pe Coco, cât putui mai tare, dar glasul meu nu răsuna. Degeaba puneam mâinile pâlnie la gură și strigam de mi se rupeau plămânii, vocea mea, din pricina rarificării aerului, suna slab, înăbușită ca o voce de pe altă lume.

Surdo-mut aproape, pe jumătate orb, mă enervam căutând fără folos, și-mi venea să plâng de necaz! Fiecare pas era o săritură stângace, ori prea mare, ori prea mică, neizbutind să-mi coordonez mișcările supuse unor legi noi de gravitație. Neputându-mi păstra echilibrul, cădeam la fiecare pas și mi-aș fi rupt la sigur gâtul să fi fost pe Pământ, dar aici mă simțeam ușor de parcă venele, oasele, trupul tot ar fi fost injectat cu hidrogen sub presiune și fără voie, ca un balon, săream iarăși peste stânci și bolovani, încăpățânându-mă să strig fără glas: Coco! Coco! În această stare de enervare crescândă, mă sileam ca metodic să explorez fiecare petic de loc, pipăind cu mâinile în părțile de întuneric. Mă frecam apoi cu pumnii la ochi, ca doar-doar să mi se lumineze vederea, să mi se deprindă cu mozaicul de alb și negru intens care mă ametea, mă împiedica să apreciez distanțele. Zicându-mi că poate a căzut și mai departe Coco, făceam o nouă săritură printre titanica presărare de bolovani de lavă din jurul craterului fumegând, până ce, deodată, făcând fără voie o săritură mai mare, văzui cu groază, în aer fiind, deschizându-se

în fața mea, larga, imensa gură a craterului, simții cum terenul dispare de sub picioarele mele și căzui, învârtindu-mă, înghițit de vulcan.

IV. Tobogan

Cât o fi ținut căderea mea în gol, n-aș putea spune, dar știu că mi s-au părut veac clipele strecurate până ce picioarele mele să atingă iarăși solul.

Un sfert de secundă a ținut oprirea, pentru ca imediat să reînceapă o alunecare, de-a lungul povârnișului în formă de pâlnie a craterului, spre groapa din fund, plină cu fum.

Căzut pe spate, cu brațele și picioarele întinse ca un crucificat, încercam zadarnic să zgârii solul, să mă agăț de ceva, să opresc căderea finală în cuptorul de foc. Degeaba însă, căci tot mai repede cădeam. Deodată, brusc, călcâiele mele loviră o ieșitură de stâncă, sau fundul craterului, nu știu și, zdruncinat puternic, mă oprii...

Mult timp stătui absolut nemișcat, de teamă să nu reînceapă căderea în inima vulcanului, să pier în lava clocotindă.

Când mă convinsei că m-am oprit cu adevărat, cercai să-mi dau seama de locul unde mă aflu.

Pe cât mi se păruse de neagră gura craterului când am crezut că mă prăbușesc într-însa, pe atât eram de surprins acuma de lumina ce mă înconjura. Instinctiv ridicai ochii: lumina nu putea veni în fundul gropii mele cu atâta pu-

tere prin gura de sus și îmi dădui seama că lumina e proiectată în toate părțile de coloana largă de fum colorat care, în splendide spirale leneșe, se înălța drept în sus, din ce în ce mai albă, panașându-se peste gura craterului, ca o umbrelă diafană prin care se întrezărea cerul din nou plin de stele.

Îndrăznii atunci, încleștându-mi mâinile de stâncă, lipindu-mi strâns corpul de peretele craterului, să privesc în jos cât de largă e bucata de lavă ce mă oprise să cad în fundul vulcanului, să văd cât mai e de adâncă prăpastia de la mine în jos. Nu știu cum mi se răscoli sufletul când văzui că sunt în afară de pericol, că picioarele mi se reazemă pe un prim fund al craterului, ce se întindea larg și solid în jurul hornului central al vulcanului, din care ieșea fumul luminos! Suspinai ușurat din adâncul plămânilor, și, zdrobit de puteri, cu mâinile însângerate, m-așezai jos, lipsit de voință. Deodată tresării: scăpasem balonul cu oxigen în timpul căderii și totuși respiram foarte normal, aproape cu aceeași ușurință reflexă cu care respiră omul pe Pământ!... Să mă fi înșelat cu privire la lipsa de aer pe Lună, să mă fi autosugestionat că nu e aer suficient pe Lună sau, cum e mai probabil, aerul, foarte rar la suprafața Lunii e din ce în ce mai condensat cu cât te afunzi în galeriile din scoarța lunară cea găurită ca un burete? Evident că aceasta era explicația. Ca să mă conving dacă, fiind aer, răsuna iar vocea mea ca o voce de om, strigai puternic: Aaaa! Oooo! și ecouri, care acum pentru prima oară se deșteptau pe Lună, repetară clar, de șase ori în șir, vocalele sonore, după care urmă o liniște cumplită, apăsă-

toare, de mormânt. Gândul mi se duse atunci la bietul Coco, pierit cine știe unde, colo sus, din lipsă de aer și, ca să rup tăcerea îngrozitoare, îi strigai numele tare: Coco! Coco! Când ecoul termină de repetat numele, un râs strident, omenesc, răsună lângă mine și cu zgomot de aripi și țipete nebune de bucurie, Coco, papagalul meu, îmi zbură pe umăr, debitându-și întreg repertoriul, repetat cuvânt din cuvânt de ecourile craterului, doritoare parcă să învețe ocări românești. De bucuria regăsirii dragului meu Coco îi răspundeam, mângâindu-l și se făcu o gălăgie acolo în pântecele Lunii, prin amestecul de voci, țipetele și râsetele noastre, prin întreruperile ecoului, de ai fi jurat o ședință a Camerei când nu prezidează domnul Pherekyde!

Minune să fie regăsirea lui Coco în fundul craterului? Nu, ci lucru foarte firesc: gura craterului, având vreo trei kilometri lărgime, ce lucru mai natural ca pasărea, ca și mine, incapabili de a ne calcula mișcările, să fi căzut, și unul și altul, acolo unde era groapa mai largă!

V. În pântecele vulcanului

Trecu repede bucuria regăsirii, gonită fiind de grija sorții ce ne pândea.

Aer din belșug aveam acuma și căldură iarăși, prea multă poate, dar gândul că s-ar putea să fim prinși pe vecie în cursă de șoareci, strânși între înaltele, abruptele maluri de lavă, în jurul unei gropi de foc, nu prea era liniștitor.

Mă simțeam tare obosit, cu creierul zdruncinat de comoția căderii și absolut incapabil să încerc măcar ascensiunea uriașului perete oblu al craterului. M-așezai și, mai mult fără voie, privii cu luare-aminte pereții gropii uriașe în care căzusem. Erau albi, cu luciri de cristal ca râpa unui munte de sare. Capacul de lavă al fundului craterului pe care ședeam era acoperit în întregime, de jur-împrejurul puțului central, larg de vreo 20 de metri, de mii de blocuri de lavă de toate mărimile, de toate formele, mitralie scuipată de spasmul final al vulcanului obosit de erupție. Din loc în loc, în jurul înfiorătoarei coloane de fum sulfuros și până în fundurile mai întunecate ale grotei, ori suind râpa albă a craterului, sute de fumerole exalau în tăcere fumuri subțiri și albe, ori fumuri galbene vâscoase, ca și cum demoni ascunși după pietre ar fi presărat pe jăraticul unor cădelnițe pucioasă, cinstind altarul cel mare. Pe chiar marginea gropii din mijloc, două blocuri mari de lavă, gata de prăbușire, păreau siluete de oameni privind împietriți de groază prin vălul roșiatic al coloanei de fum, misterele jertfelor altarului satanic...

Din nou mă stăpâni teama ca dopul acesta de lavă, găurit la mijloc, să nu se cufunde sub greutatea mea, și a miilor de blocuri de lavă, îngrămădite pe crusta subțire; dar larga coloană centrală de fum, coloană otrăvitoare, de gaze clorhidrice desigur, aici ca și pe Pământ, roză la bază, ruptă la ieșire de marginea neregulată a hornului, se forma din nou atât de rotundă, se înălța atât de lin, cu atât de frumoase spirale incandescente, schițând fantastice siluete de oameni și demoni, contururi de hărți geografice,

încât teama pieri și, răpus de oboseală, cu gândul la norii cei groși și albi ca pachete destrămate de vată pe cerul albastru dorit al patriei mele, adormii.

Fui deșteptat de țipetele lui Coco.

Deschizând ochii buimăcit, văzui cu groază, plecat deasupra-mi, un selenit de statură gigantică... Dintr-o săritură fui în picioare, cu pumnii încleștați, în apărare! La mișcarea bruscă ce o făcui ca să mă ridic, lunarianul o rupse la fugă și dispăru în vreo trei sărituri, ca intrat în pământ.

Deci, oameni pe Lună! Oameni, extraordinar de agili, asemenea întrucâtva cu noi, pământenii, dar mult mai mari și mai tari, fricoși cu toate acestea și, deci, răi, cruzi!...

De ce să fi fugit lunarianul? Unde o fi dispărut? Cu ce gând îmi pândise somnul? Ce mi s-ar fi întâmplat de nu m-ar fi trezit Coco cu țipetele lui? Dar dacă vin acuma cu sutele, cu miile, cu ce mă apăr, când nici măcar o armă nu am asupra mea?

Și, cu atenția încordată, reținându-mi respirația, mă căzneam să prind vreun zgomot de pași, ori, privind printre pietre să văd de ce nu se apropie, târându-se, ascunși după blocurile de lavă, ca să sară asupră-mi, seleniții... Nici cel mai slab zgomot nu întrerupse însă tăcerea lugubră.

Un gând mă stăpâni atunci: să ies cât mai repede din nou la suprafață, să ajung la aerosfredelul meu, fortăreață zburătoare, și apoi, pregătit de apărare, să cobor din nou la seleniți.

Cu Coco pe umăr, începui să urc grăbit râpa uriașă a craterului, dar, după câtiva pași, solul deveni moale sub

picioare, se măcină sub greutatea trupului meu și piciorul lunecă. Mai urcai câțiva pași, călcând astfel ca să intre muchia ghetei în cenușa albă ce acoperea peretele de lavă, dar solul mi se fărâmiță sub picioare și căzui în genunchi.

Atunci, deodată, îmi fu frică, o frică nebună că vin seleniții, că mă vor ajunge din urmă și că, râzând cu hohote, mă vor târî în adâncimile împărăției lor... și-mi pierdui sângele rece. Proptindu-mă în genunchi, în coate, ori înfigând o mână în solul prăfos, făceam sforțări să urc cu orice preț, repede, să scap. Țărâna, însă, prăfuindu-se, îmi fugii de sub picioare și căzui târâș înapoi, jos, pe blocurile de lavă. După o ochire în urmă, să văd de nu vin seleniții, reîncepui să urc și iar se prăfui solul sub mine și căzui rostogolindu-mă, pentru ca din nou să urc sub aceeași stăpânire a fricii, zbătându-mă să scap, cu sforțări neînchipuite, ca o biată insectă căzută într-un vas adânc, până ce, sleit cu totul de puteri, apă de nădușeală, fără voință, ca un pachet inert, mă lăsai în voia sorții.

Chinul foamei și al setei mă treziră pe încetul din toropeala nedemnă de brută în care stăteam afundat și, odată cu revenirea conștiinței prin suferință, teama năvalei lunarienilor îmi năpădi iarăși sufletul.

Am încercat să mă ridic, să fug, dar eram fără putere și crampe de foame îmi răsuceau măruntaiele. Gura mi-era uscată, trupu-mi ardea și glandele salivare nu mai secretau. Avui conștiința că mor dacă nu beau. Cu deznădejde ascultam, încercând să prind cu urechea vreun susur de apă, dar aceeași liniște îngrozitoare învăluia totul împrejurul meu. Cu o ultimă sforțare a voinței, mai mult tâ-

rându-mă, ajunsei iar la malul craterului, dar îmi fu cu neputință să încerc din nou urcarea râpei și, deprimat, mă lăsai să cad pe brânci, neputincios. O nouă crampă îmi îndoi trupul de durere, și când trecu, îmi dădui seama tot mai clar că mi se apropie sfârșitul... Acum aș fi dorit să vină lunarienii, să mă prindă, să mă închidă ca pe un pui, dar să-mi dea apă, hrană!

Un gând mă învioră o clipă: dacă mi-a rămas prin buzunare ceva de mâncare? Tremurând, căutai, răscolindu-le: câteva semințe de floarea-soarelui fu tot ce găsii! Cu grabă mâncai câteva și mă oprii: erau hrana lui Coco, ale lui erau! Și-l strigai cu voce stinsă. Nu răspunse... Îl strigai iar, cu toată încordarea deznădejdii, degeaba! Mă târâi să-l caut, și-l găsii în sfârșit, cu o aripă întinsă, culcat pe cealaltă, cu ciocul întredeschis, cu ochiul stins! Coco murise de sete!...

VI. Omul lunar

Ce s-a întâmplat, nu știu. Ca prin vis văd cum încet, pas cu pas, o umbră s-a apropiat de trupul meu chinuit, de ființa mea zdrobită, cum ca pe un fulg m-a ridicat pe umeri, și cu mine s-a scufundat în bezna nopții.

Când, după un lung leșin, deschisei ochii, amețit încă, era iar lumină și spațiu larg deschis în jurul meu. În fața mea, o coloană de apă țâșnea ca o trombă, la peste o sută de metri înălțime, împrăștiind aburi mulți. Și, cum priveam halucinat coloana largă de apă clocotindă, o văzui

cum scade treptat, se face tot mai măruntă, până ce izvorul pieri ca într-un vis...

Mă frecai pe ochi, îmi trecui mâna pe frunte. Fruntea mi-era udă de apă, și barba de asemenea; setea îmi pierise. Proptindu-mă cu cotul și mâinile de pământ, mă ridicai greoi și m-așezai. Încet, mintea mi se lumină, recunoscui peisajul lunar, mi-adusei aminte de toate, și speriat privii în jurul meu. Alături de mine, un lunarian uriaș, cu o mână trecută după ceafă, proptind astfel un cap enorm, diform, se uita la mine cu doi ochi mici, scăpărători, ca două diamante negre. Am dat să fug, dar lunarianul întinse o mână spre mine, mi-o puse pe umăr încet și, apăsând blajin, mă așeză jos. Din gura-i minusculă, fără buze aproape, cu falca de jos cu totul atrofiată, ieșiră câteva sunete stranii, iar ochii cei mici, ca două scântei, găurind o frunte imensă, bombată, sub care se lăsa o față scurtă, triunghiulară, absolut spână, mă privi cu atâta bunătate și superioară inteligență, încât orice urmă de frică pieri.

Cu infinită curiozitate priveam selenitul: înalt de aproape 3 metri, avea capul triunghiular, ca o enormă pară întoarsă: pieptul îi era anormal dezvoltat, ascuțindu-se spre pântecele supt ca de viespe, apoi iar se lățea trupul la șolduri și se termina prin două picioare înalte, zvelte, cu mușchi eleganți. Să fi zis, ca siluetă, o suprapunere a trei triunghiuri de inegală mărime, fiecare cu baza sus, cu vârful jos și exact la mijlocul bazei triunghiului inferior! Peste trupul acesta ciudat, o îmbrăcăminte – de o culoare nouă, nevăzută încă pe Pământ – strâns lipită de corp, cam ca un tricou de acrobat, îi lăsa o libertate deplină a mișcărilor.

Îngenunchind lângă mine, selenitul îmi dădu să beau, dintr-un vas turtit și foarte subțiat la capăt, o apă efervescentă cu gust de pucioasă. Îmi dădu apoi cu degetele lui lungi și subțiri un fel de cărbune negru, mic ca o boabă de cafea.

Cum mă codeam să-l iau și priveam bănuitor, lunarianul luă în gura lui minuscula bucată de cărbune și o înghiți. Prin imitație, luai doctoria și parcă pe dată mă simții cu puteri noi. Privind atunci spre selenit cu recunoștință, îi zisei:

„Mulțumesc, ești bun". Selenitul, care mă privise cu o scârbă adâncă atunci când mă văzu bând apa cu nesaț și deschizând gura – monstruoasă, evident, față de a lui, din pricina buzelor cărnoase, dinților mari și ascuțiți – mă privi cu o mirare extremă când auzi sunete ieșind din gura aceasta oribilă, bărboasă. Nu știu de ce, în mod stupid, ca și cum m-ar fi putut înțelege mai bine selenitul astfel, în loc să-i mulțumesc prin semne m-apucai să ticluiesc o limbă păsărească ad-hoc, imposibilă, în care intrau cuvinte din toate limbile cunoscute mie. Îmi dădui pe dată seama că sunt stupid și începui să râd.

Râsul meu, cu răsucirea buzelor arătând dinții toți, mărginind o gură enormă și roșie, interesă pe lunarian în cel mai mare grad. Nu știu ce-mi spuse în limba lui atunci, vorbe scurte, repezi, fără vocale parcă. Urmă o clipă de tăcere.

Apoi, cum mi se făcuse iarăși sete, luai vasul cu apă, și zisei: „apă! bun!" După mine selenitul repetă: „îpî! bîn." Și, nu știu cum, stâlcirea acestor două cuvinte, de ființa

aceasta stranie, locuitor de pe altă lume, făcu să-mi treacă prin suflet un fior asemenea celui ce te străbate când auzi un cântec din patrie în țară străină. Cu vocea mișcată, zisei iar:

„Apă! bun!" și selenitul repetă mai clar: „îpî! bîn!"...

Apoi stai, neicuțule, dacă e vorba așa, te-nvață taica românește!... Și râsei cu hohote; dar brusc îmi amintii de râsul lui Coco, de moartea tovarășului meu sărman și, fără să mă pot reține, lacrimi mă podidiră...

VII. Șîrî

Mirarea vădită, nemăsurată a lunarianului față de râsul și plânsul meu de om – necunoscut probabil în stadiul civilizației seleniților – mă făcu să înăbuș durerea ce mi-o pricinuise moartea bietului meu papagal și să cuget la soarta mea pe Lună, la scopul călătoriei mele.

M-am ridicat. De n-ar fi fost o dureroasă greutate în respirare și o ușoară împăienjenire a puterii de cugetare, m-aș fi simțit fizicește aproape normal. Privii întâi în jurul meu, să văd de e singur selenitul, de nu se vede în apropiere vreun oraș, vreo locuință?

Nicăieri urmă de viață! Nu știam ce să cred și nu-mi puteam explica de ce m-a adus selenitul în loc pustiu, iar nu în mijlocul semenilor săi?... Apoi gândul mi se duse la aerosfredel și, îngrijorat, mă căzneam să recunosc locul de aterizare: cei doi vulcani gemeni, craterul în care căzusem și din care mă scosese selenitul, dar alta era în amănunte aici înfățișarea peisajului lunar.

Față de enervarea ce o arătam, parcă și pe fața lunarianului, atât de fundamental deosebită de a noastră, se citea îngrijorare, ca și cum s-ar fi mirat și el de liniștea totală, netulburată, ce ne împresura. Aș fi dorit năvala subită a unei gloate zgomotoase care să mă ia, să mă ducă cu chiote în fundul vreunui crater, ori știu eu unde își ascund locuințele seleniții.

Plictisit de apatia noastră, am încercat prin gesturi să-l îndemn să mă ducă la ai lui, să-l fac să înțeleagă cine sunt și iarăși, pentru ca gesturile mele să fie mai bine înțelese, fără voie le însoțeam de vorbe scurte, alese instinctiv sonore, convins că mă va pricepe mai bine dacă schimonosesc nevinovata fonetică și sintaxă a limbii mele dulci. Cu convingere îi ziceam deci răspicat, țipând tare ca unui surd – cum de altfel, din pricina rarificării aerului devine oricine pe Lună – „Eu nu Luna; tu Luna!... Eu sus, Terra; Terra mare, ronda! Eu buf, jos Luna! Eu venit aici jos Luna! Hai mergem jos Luna, hai! Hop!" Dar, ciudat, aceeași mimică, mai potolită mi-o întorcea lunarianul, ca și cum ar fi vrut să-mi spună că el și nu eu a venit de undeva de sus aici pe Lună. Cu admirabila lui memorie repeta din cuvintele mele, pronunțând însă toate vocalele „î" – se vedea că „î" e singura vocală din limba lunarienilor – și cu gesturi cumpătate schița forma unui glob foarte sus și foarte mare și căderea, săgeată, aici jos pe Lună. Nu mai pricepeam nimic... De stat locului mă plictisisem. Lunarianul nici gând n-avea să o pornim, se așezase jos și, dintr-o traistă din aceeași stofă-tricou ca și hainelor lui, scoase doi cărbuni din aceia de care-mi dăduse să mănânc după

leșin, înghiți unul și mi-l dădu pe celălalt. Luai ciudata bomboană mai mult de politețe, apoi, pentru că nu ne prea înțelegeam cu vorba și pentru că, vădit, nu era de fel dispus lunaticul să-mi facă onorurile planetei sale, devenii obraznic: îl trăsei de mânecă, făcându-i semn să mă ducă la ai lui!

Se uită întâi mirat la mine, apoi se ridică, își azvârli sacul pe spate și porni hotărât, făcând pași mari, elastici, siguri, de vreo cinci metri unul. Alături de dânsul făceam niște sărituri stângace, enorme, rău calculate, nereușind să-mi potrivesc pasul după al tovarășului meu, mă împiedicam ori mă izbeam de dânsul ca și cum aș fi fost în stare de beție, iar el un felinar... Lunarianul se oprise locului și privea la mine cu uimire, bălăbănind capul lui masiv, apoi își duse mâna dreaptă după ceafă – gestul lui favorit se vede – și-și frecă craniul chel în vreme ce mă sfredelea cu ochii lui de șoarece. Râzând, îi spusei, ca și cum m-ar fi putut pricepe: „De, dragă, mai iartă și mata, așa suntem noi, pământenii, grațioși", și iar îl trăsei de mână să pornim mai departe. Lunaticul mă tot măsura din cap până în picioare, apoi, grav, punând mâna lui lungă pe umărul meu – se vede că de meserie o fi detectiv – începu să-mi vorbească repede în limba lui șuierată, amestecând și vorbe românești, făcând gesturi largi, cumpătate, expresive. Ca și cum n-ar fi înțeles nimic din cele ce mă căznisem să-i spun până acum, pricepui că mă întreba de unde vin, cine sunt? Începui iar să-i dau cu: „Eu Terra, Terra mare, ronda etc." și vădit că de astă dată selenitul începea să priceapă, căci mă privi cu deosebită mirare și interes. Convins că

s-o fi hotărât acuma să mă ducă la ai lui, să fiu și eu primit o dată cu alai împărătesc, ca o minune și să văd în sfârșit gospodăria lunaticilor, obiceiurile lor, orașele lor, felul lor de iernare, îl luai iar de mână să o pornim. Selenitul îmi făcu însă semn cu mâna că nu și, arătându-se pe dânsul și folosindu-se de câteva din cuvintele românești furate, zise clar: „î nî Lîni! î bîf jîs Lîni!"

Adică cum? Nici el nu e lunatic? Și el a căzut „buf, jos pe Lună!"... Nu știam ce să mai cred.

Selenitul stătu gânditor câtva timp, apoi ca și cum ar fi luat o hotărâre, privi lung cerul lunar, stelele de prima și a doua mărime, care, alături de Soare, se vedeau licărind pe cerul de plumb al Lunii, așa cum se vede ziua Luceafărul pe Pământ. Apoi, arătându-mi în zare un vulcan mai înalt ca ceilalți, spre marginea regiunii de întuneric a Lunii, mă luă de mână blajin, ca pe un frate mai mic, și pornirăm într-acolo.

Pe încetul, ținut așa de mână ca un copil de uriașul meu prieten, pasul meu căpătă siguranță, aprecierea distanțelor deveni tot mai exactă și în scurtă vreme umblam ambii aproape în pas milităresc – pas milităresc de câte cinci metri unul, cum e pasul normal pe Lună – iar înaintea noastră alergau grăbite, gigantice, umbrele trupurilor noastre.

Ajunserăm repede la poalele muntelui și începurăm a-i urca coasta de bazalt. Pe măsură ce orizontul începu să crească, în jurul nostru, dunga de întuneric din regiunea nopții lunare se desemna tot mai largă și stelele nenumărate se aprindeau ca faruri pe marea de adânc întuneric și frig de la limita orizontului.

Urcarăm încă vreo 50 de metri și atunci, deodată, cu o emoție nespusă, văzui răsărind, încet, ca un imens glob de foc, Pământul... Mă oprii și, ca în extaz, strigai: „Terra! Pământul! Țara mea iubită!..."

Tovarășul meu resimți emoția de care eram stăpânit și mi-o respectă. Îmi făcu semn apoi să mai urcăm puțin și atunci, la rândul lui, cu o mână ce tremura îmi arătă într-o linie cu Pământul o stea enormă, roșie, fără licărire, ce tocmai răsărise... „Marte!" strigai și din mimica tovarășului meu pricepui că Marte e patria lui, Marte, „Șîrî", cum îi zicea cu duioșie, și că pe pustiul globului lunar doar două ființe cugetătoare trăiau: el, marțianul, și cu mine.

Mă simții legat din acea clipă de acest frate de pe altă planetă, rătăcit ca și mine pe satelitul nostru pustiu și aș fi voit să-l fac pe marțian să priceapă că, dacă trupește suntem diferiți, sufletește suntem apropiați, că n-am uitat că mi-a scăpat viața și că sunt gata să-l ajut, să mă jertfesc pentru el. Și, ca să-l fac să mă priceapă mai bine, îi luai mâinile și i le strânsei cu putere, privindu-l în ochi. Desigur că mi-a ghicit gândul, marțianul, căci m-a strâns la pieptul lui, arătându-mi grav Pământul și Marte.

VIII. Îpî bîn!

Deodată marțianul, încrucișând mâinile pe trup, făcu gestul că se cutremură de frig și-mi arătă Soarele, foarte jos la orizont, îmi arătă noaptea lunară târându-se încet spre noi.

Pricepui și, ca să vadă că l-am înțeles, îi făcui semn să meargă spre Soare, zicându-i: „Haide, frate, la Soare, la cald, la pol! Vine noaptea, frigul!..." Aruncând o ultimă privire spre Pământ și spre Marte, începurăm coborârea în aceleași salturi uriașe, urmate de planări încete, ca și cum aripi nevăzute ne-ar fi susținut, salturi cu care nu mă puteam obișnui, și repede ajunserăm la poalele vulcanului. Apoi, în același pas zburător, sărind ca o minge, căzând ca un fulg, ne îndreptarăm înspre Soare, ca să-i urmăm goana veșnică în jurul polului, fugind de urmărirea nopții aducătoare de moarte. Trecurăm iarăși prin același drum necăjit, prin aceeași îngrămădire de bazalt și piatră ponce, de roci haotic încălecate și fără pic de vegetație din această regiune lunară. Și totuși, drumul, acum la întoarcere, mi se păru mai prietenos. Când mă văzui scăpat de teama ca ghearele reci ale nopții lunare să mă cuprindă, mi se făcu chef strașnic de vorbă, căci grija de soarta aerosfredelului mă neliniștea mai puțin decât dorința să aflu cum a venit marțianul pe Lună, unde îi e aparatul zburător, pe ce principiu este alcătuit, ce căuta marțianul în vulcanul în care căzusem, de unde își procură apă, alimente, ce a crezut despre mine, ce știe despre Pământ, cum e planeta misterioasă, cei doi sateliți ai lui Marte. Punând mari speranțe pe memoria minunată a marțianului, ca și pe dorința lui vădită de a afla cine sunt și cum am venit pe Lună, hotărâi să-mi dau toată silința ca să-l învăț românește cât mai neîntârziat. Să dai lecții de dicție când comiți acrobatice sărituri și plutiri în văzduh era însă tare greu, mai ales că, din cauza rarificării aerului, trebuia să

țip să-mi sparg pieptul până ce să mă poată auzi elevul meu. Mă încăpățânam totuși întru aplicarea principiilor metodei Berlitz, până ce, din cauza durerilor ce le resimțeam în coșul pieptului, trebuii nu numai să renunț a mai vorbi, dar să mă opresc ca să răsuflu.

— Apă, dă-mi, frate, puțină apă! zisei marțianului.

— Îpî bîn! răspunse el, dar îmi arătă că e goală plosca aceea de formă ciudată din care băusem până atunci și îmi făcu semn să mergem, căci ajungem acolo, departe, la „îpî bîn".

Pornirăm iar. După vreo treizeci de sărituri, un junghi mi se puse în spate și trebui să mă opresc. Elevul luă atunci în brațe pe profesor ca pe un copil și o porni înainte. Mă temeam să nu obosească și-l făcui să priceapă teama mea. Drept răspuns, mă ridică sus și mă aruncă apoi ca pe o minge în aer, prinzându-mă iar în brațele-i întinse.

Dacă e vorba să fiu copil mic, zisei, apoi stai, neicuțule, și mă urcai călare pe spatele marțianului, râzând cu hohote și strigând: „Hi, calule, hi!" O porni astfel marțianul cu mine în sărituri și mai ciclopice. Fără voie mă întorceam să văd extraordinara siluetă a umbrelor noastre îmbinate, umbra mea cilindrică, îngustă, peste umbrele triunghiulare suprapuse ale marțianului. Ai fi zis silueta unui imens sfeșnic, cu lumânarea lui cu tot, căpătând subit picioare și luându-și lumea în cap.

Era de tot hazul să vezi cum la fiece pas umbra aceasta nesfârșită se rupea nițel de Pământ, își schimba forma și iar recădea încet, lipindu-se de solul lunar, lungindu-se la infinit, ori, când săritura se făcea peste o îngrămădire

de bolovani, cum umbra se rupea înghesuindu-se, deșirându-se, urcând și coborând șerpuind peste fiecare neregularitate a solului.

Am mers așa, dus în spinare ca un copil, până ce în fața noastră zării o înaltă coloană de fum.

Făcui semn tovarășului meu să se oprească, să privească. Duse mâna pâlnie la ochi și zise: „Îpî bîn!" și o porni și mai repede într-acolo... Apă? Cum zisese așa?... și nerăbdător priveam cum se conturează tot mai bine și se înalță tot mai sus, țâșnind din pământ o uriașă coloană de apă. Atunci îmi amintii dintr-odată coloana de apă dispărută ca într-un vis când mi-am revenit în simțire după leșin și, cu o bucurie de copil, strigai cât putui: „Gheizer! Un gheizer ca în Islanda cea clocotind de vulcani."

Dintr-o săritură am fost jos de pe umerii marțianului și, luându-l de mână, alergai înaintea lui, strigând mereu: „Un gheizer!"

— Îpî bîn! zicea marțianul.

Și eu repetam:

— Da, apă! Un gheizer! Înțeleg acuma...

Gheizerul era în toiul activității sale, țâșnea poate la 300 de metri înălțime, într-o coloană largă de vreo 20 de metri diametru și cădea cu un zgomot asurzitor chiar și pentru aerul rarificat al Lunii, umplând cu apă clocotită scobitura largă de câteva sute de metri săpată de erupțiile periodice ale gheizerului uriaș. Prea plin, bazinul se scurgea într-un râu alb ca argintul, pierzându-se departe spre apus.

Setea mi-era atât de mare, încât mă simțeam îndemnat să duc la gură cu mâna apă clocotindă. Noroc că încercai

apa muind un deget doar. Mă fripsei atât de tare, încât îmi trecu setea, pentru moment... Marțianul îmi făcu semn să o luăm pe cursul râului fierbinte în jos, până s-o răci apa. Umblarăm sau, mai bine zis, zburarăm câteva sute de metri de-a lungul albiei largi, argintii, săpată de apa gheizerului. Din loc în loc creșteau câteva tufe din acele pliante cu largi foi rotunde, țepoase, cu floarea roșie în mijloc, asemenea florilor din fundul vulcanului în care am aterizat întâi.

Aici vegetația era tare anemică și numai unde se prelingea apa la vreo cotitură putea crește. Râul își iuțea cursul și parcă ne simțeam îndemnați de rostogolirea repede a apelor să iuțim și noi tot mai mult pasul. De la o vreme, uitai că sunt pe Lună, că râul acesta repede trece prin locuri pustii, că singura ființă alături de mine era dihania aceea triunghiulară, picată și ea de pe altă lume, și m-am visat în țară, în preajma Bucureștilor, pe Dâmbovița dulce, mai sus de moara Ciurel.

Eram vesel, cântam cât puteam și vorbeam cu marțianul ca și cum l-aș fi scos de mult calfă de românește. Îi propuneam râzând să facem o baie: unul din noi să păzească hainele, ca să nu ni le fure, cum se cam întâmplă la Ciurel, sau să ne facă nod la izmenele udate vreun pungaș... când, deodată, la câțiva metri în fața noastră, râul pieri...

Mă oprii ca împietrit, apoi, nerăbdător să aflu unde dispare cu zgomot mare gârla, voii să alerg să văd, dar marțianul mă reținu, mă sili să înaintez încet, târșind picioarele. În punctul unde apa dispăruse, solul, pe o linie

dreaptă de zeci de kilometri, era scufundat la o adâncime ameţitoare şi se forma astfel, între platoul abrupt la marginea căruia ne oprisem şi câmpia prăbuşită de la picioarele lui, o treaptă gigantică de câteva sute de metri înălţime, peste care râul gheizerului sărea în prăpastie, formând cea mai minunată cascadă ce se poate închipui. Jos, la picioarele acestui zid ciclopic, râul se forma din nou, cu spume, alegea de albie o crăpătură largă a solului, şerpuia în fundul ei şi dispărea între munţi noi, rezemaţi pe coasta unui vulcan lunar ca nişte contraforturi. La spatele acestui vulcan, se observa un al doilea vulcan, din care se înălţa, până la stele parcă, un fum diafan... Cu mare emoţie am recunoscut vulcanul în care căzusem, în care-şi găsise moartea bietul Coco şi de unde mă scăpase marţianul... Că aşa era, o ghiceam din răspunsul lui la mimica mea.

Aerosfredelul meu era deci aici, aproape, dincolo de acest vulcan! Uitând de setea ce mă ardea, aş fi voit să zbor într-acolo şi trăgeam pe marţian de mână să-mi arate drumul de trecere, să-mi pot găsi aerosfredelul meu mântuitor.

Tovarăşul meu îmi arătă însă prăpastia, falia uriaşă de sub picioare, îmi arătă cascada şi-mi făcu semn că acuma nu se poate trece.

Trebui să ascult de sfaturile lui înţelepte şi m-aşezai jos lângă el. Apa râului gheizerului se răcise îndeajuns ca să o putem bea. Marţianul îmi dădu trei din hapurile acelea negre care îi constituiau hrana şi apoi, răpus de oboseală, adormii.

IX. Goana după Soare

M-a deșteptat tovarășul meu, arătându-mi Soarele gata de apus... Înțelesei nevoia de a porni iar la drum, de a începe veșnica rătăcire, la câțiva kilometri mai jos de pol, de nu voiam să pierim surprinși de lunga noapte lunară de 336 ore în șir, în goană neîntreruptă după Soare.

Cuvântul pe care l-a învățat mai repede elevul meu a fost „frig" și când spunea „frig", se vedea din mimica lui, din felul cum își învelea pieptul cu brațele încrucișate, că de frig a suferit mai mult în viața lui marțianul. Dacă, cu gesturi și cu vorba îl întrebam de e frig la el acasă, dădea din cap afirmativ și din cele ce-mi spunea parcă aș fi priceput că tocmai din pricina frigului tot mai stăpân pe planeta lui, mai mică și mai îndepărtată de Soare ca Pământul, și deci răcită mai repede, mai aproape de moarte, s-a abătut pe aici, pionier trimis de ai lui în căutarea planetei mai tinere în care să poată emigra în masă ultimii marțieni. Fără îndoială că și neputința lui de a pronunța vocale era o dovadă a climei reci de pe Marte, căci și pe Pământ, cu cât te urci spre țările nordice, cu atât vocalele cedează locul consoanelor: ce limbă armonioasă cu vocale pline au italienii, de pildă, și ce șuierat vorbesc englezii, de parcă se tem să deschidă gura larg, de frica ceții aproape permanentă în țara lor de igrasie...

Tovarășul meu nu-mi lăsă însă răgaz să fac noi ipoteze și mă îndemnă la drum.

Amintindu-mi deodată de aerosfredel, mă sculai voios și vorbăreț: „Hai, marțianule, hai, neicuțule, să-ți arăt și

eu acuma ce putem noi, oamenii! Tu cu ce te lauzi, specie ciudată de pustnic ce ești? Cu câțiva cărbuni, singura ta hrană, și ai ajuns să fii o dihanie fără fălci, fără dinți și aproape fără gură! Decât să ajung ca tine, mai bine să redevin carnivor sadea. Hai, vin să-ți gătesc o fleică, pe grătar electric, vin să-mi vezi aerosfredelul! Dar îmi dai voie să mă spăl întâi nițeluș pe mâini."

Râul gheizerului secase însă și în locul apei zgomotoase și repezi de ieri rămăsese o albie orbitor de albă, ca și cum fulgi de zăpadă i-ar fi umplut matca. Cu bucuria copilului când vede prima ninsoare, luai un pumn din albele cristale: nu era zăpadă însă, ci doar acid boric...

Iar mă trase de mânecă marțianul posac, arătându-mi Soarele, umbrele ce tot mai dulci se târau în toate părțile, cuprinzând totul.

— Haide! fuga! zisei, m-oi spăla și altă dată, dar prăpastia, peretele acesta uriaș, cum îl sărim? Ei, drăcie! Acu' să te vedem.

Marțianul se apropie încet de locul unde în ajun era splendida cascadă, dispărută azi: apa săpase aici o serie de trepte din ce în ce mai ieșite în afară și cu cea mai mare ușurință, în vreo 20 de sărituri, din treaptă în treaptă, eram jos.

Explicația acestei scări miraculoase era din cele mai simple: gheizerul, țâșnind periodic, din ce în ce mai cu putere și apoi descrescând, izvorul ce pornea de la dânsul curgea întâi lin, săpa o primă treaptă mică, apoi, apa, venind tot mai multă, tot mai repede și mai caldă, săpa alte trepte din ce în ce mai largi și mai depărtate și tot așa,

până la maximum de putere și de erupție a gheizerului, după care urma faza de descreștere. Fenomenul, repetându-se mereu, la interval de câteva ore, de mii, de milioane de ani poate, a săpat această splendidă scară, fără pereche în lume.

Ajunși jos, la poalele nesfârșitului perete abrupt, aceeași albie sclipitoare ne călăuzea spre vulcanii gemeni și întracolo voia să mă ducă marțianul, tot spunându-mi: „Frîg! Frîg! Bîf jîs! Îpî bîn jîs!" arătându-mi că ne ajunge noaptea lungă, frigul. Eu mă suceam și încercam să-l târăsc unde știam că-mi zace aerosfredelul, dar prea luase marțianul puține lecții de românește ca să mă poată pricepe și nu-l puteam convinge. Văzând că cu de-a sila mă târăște spre interiorul vulcanului, mă smucii din mâna lui și, ca să scap, făcui o săritură în lături cât am putut mai mare. Sării așa de sus, de mi se tăie respirația și căzui atât de încet, încât marțianul mă prinse din zbor ca pe o rachetă de fulgi și plută... Apoi, punându-mă jos, se uită în ochii mei cu milă, îmi arătă iar noaptea cum se apropie, se căznea să mă facă să înțeleg că nu mai putem fugi, că noaptea o să ne apuce, că trebuie să intrăm la cald, la: „îpî bîn" – acesta era argumentul lui suprem – în inima vulcanilor gemeni, să așteptăm acolo să vină iar ziua lungă lunară, ca apoi sa ieșim iar sus, la cald, să mergem departe, și-mi făcea semn că atunci, amândoi, într-o minge mare, să zburăm sus, pe „Șîrî".

Bietul om, pricepeam eu, dar să stau 14 zile și 14 nopți pământești pe întuneric beznă, două săptămâni ca o cârtiță, fără să-mi văd aerosfredelul, nu puteam. Și ca un copil

ce se roagă, îngenuncheai împreunând mâinile, îl rugai să vină cu mine, nițel, că apoi, da, mă întorc cu dânsul, fac ce vrea el!

Mă căzneam să-l fac să priceapă că mi-e dor de aerosfredelul meu, că acolo am merinde, că nu mă pot sătura cu cărbunii lui, că acolo am lămpi, arme, cărți, că acolo e tot ce mi-a rămas din patrie și dacă mi-oi revedea o clipă măcar aerosfredelul, o să fie ca și cum o clipă aș fi văzut țara mea! În sfârșit, marțianul privi lung spre Soare, măsură cu ochiul umbrele tot mai întinse ale dealurilor, stâncilor, ale trupurilor noastre și-mi făcu semn că pot să plec. Îi strânsei mâna, zicându-i: Mă întorc într-o fugă. Așteaptă-mă la crater, mă iau după albia râului și vin. Marțianul, care poate crezuse că mă voi codi să plec singur, după o clipă de gândire, cu mâna dată peste cap, scărpinându-și ceafa, cum îi era obiceiul când cugeta, se hotărî să se ia după mine, mă ajunse, mă luă de mână și împreună o pornirăm iar în pas regulat zburător cu salturi imposibile. Nu știu dacă din cauza răcirii temperaturii se rarificase aerul, dar marșul era din ce în ce mai obositor pentru mine. Nici nu am trecut de primul din craterele gemene și mi se puse un junghi în splină de-mi venea să țip. Degeaba apăsam cu mâna cât puteam regiunea dureroasă, junghiul nu încetă și trebui să mă opresc. Atunci marțianul încercă iar să mă târască spre gura craterului. Cu luptă mă opusei și pornii înainte, strângând buzele să nu țip de durere. După puține clipe, trebui să stau iarăși. Cu încăpățânare refuzai să mă întorc spre albia sclipitoare a râului gheizerului. Atunci, marțianului i se făcu milă de

mine şi, cu toate că-mi dam seama că socoteşte nebunie fapta mea, mă luă în braţe, mă puse iar călare pe umerii lui spătoşi şi o porni cu mine în fugă.

Cam ruşinat la început să mă ducă aşa în cârcă şi cam fără voia lui, îmi făcui repede socoteala că pentru marţianul atât de voinic şi de înalt faţă de mine este o jucărie să mă poarte pe umeri, că lui i-a fost uşor să se aclimatizeze cu aerul rar de pe Lună, cu condiţiile de atracţie de aici, căci Marte e de 6 ori mai mic ca Pământul şi după toate probabilităţile şi pe Marte aerul e foarte rar.

Se făcuse tare răcoare şi un vânt foarte rece sufla dinspre semisfera de întuneric a Lunii spre cea luminată de Soare.

Sub razele lui piezişe, de apus, fumul diafan, abia vizibil până atunci, ce ieşea din inima vulcanului, se luminase într-un roşu de sânge, iar sus, ca o mantie largă, plutitoare, vălul de sânge se lărgea, deasupra înaltei coloane de fum, peste toată regiunea.

Trecurăm şi de vulcanul acesta, în care suferisem atâta, în care-şi dormea somnul de veci bietul meu Coco, şi mergeam acum prin ciclopica îngrămădire de stânci presărate în jurul vulcanului, în această regiune întâia oară călcată de piciorul unui locuitor al Pământului. Pierdut în gânduri, uitasem de marţianul cu suflet de elită şi nu băgăm de seamă cât de mult i se încetinise pasul şi cât de greu înainta. Deodată, căzu în genunchi, încercă să se ridice, dar căzu iar cu faţa la pământ. Speriat, am sărit jos. Marţianul leşinase. Cu pumnii mă loveam în cap, strigându-mi: „Egoist! Brută îngâmfată! Egoist fără suflet!"

și, îngenunchind lângă marțian, neștiind de trăiește, îl zguduiam și-l chemam, cerându-i iertare. Nimic nu folosea. Desperat, priveam în jurul meu, căutând zadarnic ajutor. Vântul sufla tot mai tăios, iar noaptea lunară, lipsită de crepuscul, încet, dar sigur, își întindea umbrele de gheață înspre noi. Zguduii iar puternic pe marțian, îl fricționai, îi suflai aer cald pe obraz, pe gură. Marțianul deschise ochii, privi îngrozit în jurul lui, nu știu ce zise în limba lui, făcu o sforțare ca să se scoale, dar nu putu.

Ce să fac acuma?! Pierim prin încăpățânarea mea neghioabă!... Să mai ajungem la aerosfredel e cu neputință!... O singură scăpare putea fi: să ajungem la gura vulcanului și să cădem în fundul lui. Marțianul, atât de voinic din fire, era mai slab ca un copil și în absolută neputință, cu toată revolta voinței lui, să facă un pas. Încordându-mi puterile, luai la rândul meu în spinare pe marțian și târându-l cum putui, o pornii cu vântul în față înspre coloana însângerată de fum a craterului. Înaintam cu desperare printre stânci, știind că o clipă de oprire putea să fie moartea noastră. Cu degetele înțepenite de frig, abia puteam reține greutatea corpului zvârlit pe spinare, picioarele marțianului atârnau pe jos, se agățau de bolovanii de lavă și-mi îngreuiau tot mai mult mersul. Regiunea umbrelor ne ajunse, frigul deveni groaznic, aburii respirației se depuneau în țurțuri de gheață și pe mustața și pe barba mea. Fulgi de zăpadă începură să cadă, tot mai deși, orbindu-mă și o perdea vijelioasă îmi ascunse calea... Zăpada trecuse de glezne și mă făcea să lunec la fiecare pas. Căzui și mă ridicai cu nespusă greutate, iar

când, cu totul zdrobit, am căzut pentru a doua oară și era să scap sarcina din spinare, eram la marginea craterului. Cu o ultimă sforțare l-am împins pe marțian pe povârnișul din jurul coloanei de foc și m-am lăsat să cad după el, în fundul craterului.

X. Noapte sublunară

Mare lucru este să știi: cu câtă groază nebună mă prăbușisem în același crater prima dată și cu câtă beatitudine mă rostogoleam acum de bunăvoie într-însul, la căldură, la viață. Și dacă prima cădere mi s-a părut o eternitate, acum nici nu-mi venea să cred să fi ajuns atât de repede în fundul adâncului crater mântuitor. De n-ar fi fost grija tovarășului meu, amețit de cădere – căci slab cum era nu-și păstrase echilibrul ca să cadă lunecând pe târșite ca mine – m-aș fi simțit, cred, perfect mulțumit. Leșinul marțianului însă, sau mai exact un fel de somnolență ciudată, persistentă, de animal hibernant, mă neliniștea mult și fără voie mă gândeam la posibilitatea să-l pierd și pe el, să rămân pentru a doua oară îngropat, pe veci de astă dată, în fundul aceluiași crater blestemat, din care doar marțianul m-ar fi putut scoate, și să pier de foame și de sete.

Groaza mi se mări când mă convinsei că plosca cu apă rămăsese sus, că în sacul marțianului alt vas cu apă nu era și că din nou și fără cruțare chinul setei mă va sugruma... Atunci, cu țipete, zguduind pe marțian, îl implo-

ram să-şi vie în fire, dar din somnolenţa lui stranie nu-l putui deştepta...

Cum stăteam jos, lângă dânsul, privind oribila lui faţă, imobilă, luminată fantastic de coloana de fum fosforescentă a vulcanului, simţii pe mână ceva rece. Mă cutremurai retrăgând-o repede: era un şipot subţirel de apă. Zăpada nopţii lunare ce viscolea deasupra noastră, topindu-se în gura craterului, se prelingea până jos, şi acolo, şerpuind printre blocurile de lavă, se arunca în fundul viitoarei.

— Apă, avem apă din belşug acuma! strigai tare, zguduind pe marţian cu desperare şi stropindu-l pe obraz. Apoi, întredeschizându-i cu greu gura minusculă îi dădui cu de-a sila să bea şi să înghită unul din hapurile acelea negre, aşa cum îmi făcuse şi el mie când m-a readus la viaţă. Frecai cu putere mâinile lui, trupul lui îngheţat şi pe încetul, odată cu căldura, îşi reveni în fire, spre bucuria mea fără margini.

Ca să nu recadă în toropeala lui, mă sileam, prin gesturi, cu vorba, punând mâna pe dânsul, zguduindu-i braţul prieteneşte, să-i biciuiesc mintea şi îi spuneam:

— Ai scăpat! Nu ne mai pasă acum de noaptea lunară, de frig! Apă avem, mâncare, hapuri de ale tale avem de ajuns, vor trece repede două săptămâni până să vie iarăşi soarele, să ajungem, în fine, la aerosfredelul meu drag. Şi ştii cum o să ne treacă vremea mai repede? O să te învăţ româneşte! Dar perfect!

— Îpî bîn! Frig nî, frig moarte!

— Da, frigul e moarte! Dar de frig am scăpat! După ce vom mai prinde puteri, mergem şi la râul gheizerului,

mergem prin locurile pe unde ai stat tu în cealaltă noapte și, când o să știi mai bine românește, mi-oi povesti cum ai venit pe Lună, cum îți e aparatul zburător, unde l-ai lăsat? Ți s-a spart? L-ai pierdut? Păcat numai că n-am putut ajunge la aerosfredel, am fi luat de acolo acumulatoare, am fi avut lămpi și am fi putut explora puțin și interiorul lunar, iar nu numai pustietatea rocilor vulcanice de la suprafața solului.

Și precum, când te bucuri și e veselie în casa omului, se aprind lămpi multe ca să fie lumină cât mai mare, tot astfel și în grota noastră din jurul craterului se făcuse pe încetul lumină ca în povești. Pe nesimțite, coloana mediană de fum devenise atât de strălucitoare, încât nu era colț al craterului care să nu radieze lumină. Explicația era următoarea: râulețul de adineauri se făcuse torent și, reflectând lumina coloanei colorate de fum, părea o cascadă de diamante, apoi, curgând spre centru, alte 8 torente se formaseră sus, în regiunea cuprinsă de ghețuri, unde frigul era atât de îngrozitor încât chiar aerul se solidifica și se rostogoleau cu zgomot în cascade luminoase, șerpuind printre fumerole galbene și leneșe, se adunau la gura vulcanului și acolo săreau toate în groapa de foc, în lava clocotindă, unde se prefăceau în aburi mai luminoși ca argintul, îngroșau coloana roșie de fum și îmbinau într-însul toată fantasmagoria de culori a curcubeului.

Dar pe încetul, toate râurile acestea izvorâte din gheața iernii lunare începură să schimbe căldura foarte mare din grota vulcanului într-un frig simțitor și din nou tendința spre somnolență hibernantă, caracteristică marțianului, începu să se manifeste, îngrijorându-mă.

Zguduindu-se, marțianul se sculă și zise speriat:

— Frig! Frig! Moarte! și-mi arătă că trebuie să plecăm, să ne afundăm mai tare în interiorul Lunii!

Pornirăm.

Sărind peste trei din torentele luminoase și reci și făcând aproape jumătate din ocolul imensei platforme din jurul hornului central, văzui după o ieșitură a stâncii un fel de tunel întunecos, cu pantă repede; era tunelul care lega cei doi vulcani gemeni, drumul pe unde marțianul, atras de zgomotul vocii mele și a lui Coco și crezând că noi suntem specimene de locuitori ai Lunii, venise tiptil să ne studieze, și de unde, după moartea bietului Coco și când era să pier de sete, venise să mă scape.

Toate acestea le ghiceam din semnele și vorbele marțianului. Mult aş fi voit, înainte de a pleca, poate pentru totdeauna, din craterul acesta în care s-au petrecut atâtea lungi și grele zile din viața mea pe Lună, să regăsesc trupul bietului Coco rămas aici neîngropat. Marțianul mă silea însă la drum și de teamă ca amorțeala frigului să nu-l cuprindă iarăși ca atunci când cu de-a sila am voit să-l duc spre aerosfredel, era să cedez îndemnului său de a porni fără zăbavă, când, deodată, zării jos, la câțiva pași în fața mea, stârvul bietului Coco... Cu inima strânsă, îngenuncheai lângă micuțul pachețel de pene verzi în care zburda nu de mult atâta viață. Oribilul proces al descompunerii nu începuse, după două săptămâni aproape, și viermii, atotstăpâni în lumea oamenilor, nu puteau trăi în lumea moartă a Lunii. Adunând câteva blocuri de lavă, făcui o criptă bietului Coco, ferind de strivire corpul lui

drag, menit să nu putrezească. Apoi, cu alți bulgări mai mici, desenai la căpătâiul lui o cruce. Făptuiam poate un act ridicol ori de impietate, după concepția egoistă umană, căci din îngâmfare, iar nu din credință a gonit omul gândul pieirii totale și a creat viața viitoare, paradisul lui strâmt și de castă.

Și dacă admit nemurirea până și pentru cel mai stupid exemplar din speța umană, o refuz cu indignare și batjocură pentru orice altă făptură. Dormi în pace, Coco, viața viitoare ai meritat-o la sigur, mult mai pe drept ca atâtea bestii umane cărora li s-au ridicat scumpe cruci trufaşe de marmură, peste trupul lor păcătos.

Și lăsând să lumineze la căpătâiul lui Coco toată fantastica strălucire de lumină a grotei, sutele de fumerole și larga coloană de fum centrală să cădelnițeze fumul lor colorat spre bolta criptei, mă cufundai după marțian în întunericul tunelului.

XI. Interior lunar

După câțiva pași, se făcu noapte cumplită și liniște mare, doar vuietul îndepărtat al apelor căzând în abis mai ajungea până la noi. Mă miram cum de mai poate vedea marțianul și, de teamă să nu cad, îl strângeam de mână cât puteam.

Tare rău îmi părea că nu am putut ajunge la aerosfredel: ce lumină splendidă am fi avut și ce lucru nou ar fi fost să vedem Luna pe dinăuntru... Simțind că mă tot

opintesc, că mă împiedic și ezit, tovarășul meu se opri și nu știu ce mă întrebă în limba lui păsărească. Bănuind că-mi vorbește de bezna ce ne împresoară, încercai o glumă, zicând:

— Grozav întuneric! Mai rău ca în burta unei cârtițe!... și râsei singur, prostește.

Marțianul răscoli ceva prin traista lui și deodată se făcu o lumină orbitoare: avea o lampă și o aprinsese. Foarte curioasă lampă: un tub subțire de metal roșu din vârful căruia țâșnea un mănunchi de raze mai puternice ca ale arcului voltaic. Lumina nu era datorită electricității, ci, după cum putui constata când făcu lampa mică, unui diamant din care scăpărau continuu bobițe de lumină rece și această materie radiantă era pusă în mijlocul a trei prisme îmbinate pe muchii, umplute fiecare cu gaze colorante, așa că, după cum treceai dinaintea focarului uneia din ele, aveai o lumină albă orbitoare ori o lumină dulce odihnitoare. Cât de primitivă era alături biata mea lampă electrică cu care credeam că mă pot făli... Parcă mi-era necaz să tot fiu inferior în toate marțianului, să nu pot reprezenta mai demn Pământul în fața acestui frate de pe altă planetă.

Pornind iarăși încet, priveam cu mirare tunelul acesta straniu de legătură între cei doi vulcani gemeni. Cine ar putea ghici prin ce minune se va fi golit el de lava ce-l umplea odată, ca să rămână astfel cum îl vedeam acuma!... Coboram panta lui, privind cu ochi mari rocile dure, sclipitoare, mozaicate parcă cu nestemate, ce se aprindeau ca stelele la fiecare mișcare a lămpii, pe toată lungimea

galeriei boltite, și-mi ziceam că desigur alte asemenea tunele nenumărate se vor fi desprinzând, ca ramurile pe trunchiul unui copac, din gura centrală a fiecărui vulcan, urcând, șerpuind, ascuțindu-se, până departe în coaja lunară, tinzând toate spre lumină.

Pe încetul, diametrul tunelului crescu, coborâșul se iuți, căldura spori și peste puțin ajunserăm fundul craterului frate.

Aici însă, deși coborâți mai adânc în scoarța lunară, lava craterului astupase fundul vulcanului stins sau adormit. Pe aici, deci, nu se putea strecura, din fundul încă clocotind al Lunii, o coloană de fum luminos, dar un lac mic, cu malurile mai albe ca puful de eider și neted ca cleștarul la mijloc, își întindea forma perfect circulară la picioarele noastre; era apa râului gheizerului, adunată aici periodic, care forma acest splendid lac-oglindă. Lacul se mai alimenta din nenumărate surse clocotinde ale unor izvoare feruginoase care, strecurându-se prin crăpăturile peretelui craterului, se scurgeau încet, răspândind aburi calzi de seră, lăsând pe albul cristalelor de acid boric de pe malul lacului o dâră de rugină ca sângele.

În afară de tunelul prin care pătrunseserăm până aici, altă ieșire nu era decât albia râului gheizerului, în sus, spre gura vulcanului, spre noaptea lunară, spre moarte. Aici, prin urmare, în jurul lacului acesta cu marginile de hermină, pătată ici-colo de sânge ca o emblemă de suveran, eram sortiți să așteptăm două săptămâni întregi, până să se întoarcă pe aceste locuri Soarele mult dorit și care atât de leneș se înălța pe bolta cerească a Lunii, până

ce razele lui biruitoare să topească aerul congelat al Lunii, să îngăduie bietelor ape, împietrite de groaza frigului neiertător, să curgă iarăşi vesele şi să putem din nou şi noi, sărmane fiinţe pierdute pe imensitatea unei lumi pustii, ieşi la lumina caldă a Soarelui cu speranţa de a mai fura câteva din tainele Lunii şi a zbura apoi din nou cu ele în depărtatele noastre tărâmuri. Aş fi voit acuma să fiu picătura de apă care, din fundul lacului-oglindă, se filtrează pe nevăzute în adâncul coajei lunare, îşi face loc cu răbdare printre straturile multimilenare spre larga mare centrală din inima Lunii, unde fatal s-a retras pe încetul totalitatea apelor oceanelor şi fluviilor Lunii, secate astăzi. Aş fi vrut să pot străbate ca apa imenselor caverne sferice, de sute de kilometri diametru, uriaşe băşici de aer, pornite la naşterea cojii lunare din miezul pastei moale la suprafaţă şi oprite pe veci, la depărtări diferite, împietrite în coaja solidificată prea iute a Lunii... Dar nu se putea şi, precum noi, terienii, care abia cunoaştem deplin părţi din continentele micii noastre planete, nu ştim mai nimic din alcătuirea cojii tăinuitoare a misterului genezei terestre, aşa eram sortiţi şi pe Lună a nu putea fura nimic din tainele interiorului satelitului găurit ca un burete!

XII. Lecţii de româneşte

Mă îngrozeam la gândul că va trebui să stau în fundul acestei gropi, în faţa acestei ape fără viaţă atâta vreme, având ca singura distracţie somnul şi înghiţirea de două

ori pe zi a celor câteva pastile cu care te săturai cum n-ai fi putut să te saturi la cel mai copios banchet. Era atât de caraghioasă senzația că te saturi fără să mesteci mâncare multă, încât mă apuca uneori o nevoie canibalică să mușc, să rup, să sfărâm cu dinții ceva tare: pastrama, oase chiar!

Bun era bietul marțian, dar tare anost și macabru. De vor fi toți ca el acolo sus, teribil trebuie să te plictisești! Când îmi dădea pastile, ori să-i țin lampa, mă privea cu atâta milă indulgentă, încât îmi dădeam bine seama că mă socotește un copil, ale cărui capricii i le faci, dar cu care nu poți să încerci măcar a sta de vorbă și tare mă umilea să-mi dau seama de aceasta, să nu-l pot face să-și schimbe părerea despre noi, terienii...

Stătea marțianul ore întregi cu mintea pierdută, cu ochii ficși, încruntat, strângând pumnii într-o sforțare a voinței, ca și cum prin telepatie ar fi putut să vadă pe ai lui acasă și vorbi cu dânșii mintal... Tăcerea aceasta mă enerva la culme și liniștea ce se lăsa în groapa noastră în acele momente era atât de impresurătoare, noaptea nesfârșită ce o ghiceai în jurul tău, dincolo de micul cerc de lumină al lămpii, era atât de strivitoare, încât simțeam că înnebunesc de nu fac să dispară cu orice preț atmosfera aceasta de înmormântare.

Recursei la singurul mijloc care reușea totdeauna pe lângă pesimistul meu tovarăș: să râd cu hohote, căci atunci numai sufletul închis şi trist al marțianului se lumina o clipă și dacă nu râdea și el, pentru că râsul, divin, dar grotesc, e necunoscut pe Marte, ochii lui urmăreau râsul meu cu dor de imitație parcă...

Când, prin gesturi multe, prin vorbire continuă îl făcui să uite gândurile ce-i mobilizau atenția, hotărâi ca fără zăbavă să încep cu dânsul lecțiile de românește, ca să-i pot transmite gânduri, să fac să înceteze repulsia ce o avea să încerce a vorbi lucruri serioase cu un copil fără minte cum mă socotea. Pusei în joc tot talentul meu pedagogic, toată experiența dobândită în vremea când eram dascăl și avui marea bucurie să văd că marțianul se interesează de încercarea mea, că-mi ghicește gândul și își dă toată silința să-mi înlesnească ținta. Și de-atunci plictiseala ucigașă dispăru și zilele trecură repede. Dat fiind memoria lui fără pereche, intuiția lui supranaturală, cuvintele românești pentru noțiunile uzuale se înmagazinau zi cu zi tot mai numeroase în creierul lui fin, cuvintele formară idei și după o săptămână și ceva, stângaci, incomplet, ghicindu-ne gândul, completând cuvintele prin gesturi, puturăm începe a vorbi românește. Stâlcite erau cuvintele, oribilă, mutilată pronunțarea fără vocale, dar scânteierea divină a minții născând ideile căpătase glas în grai românesc, și dulce mai suna în sufletul meu limba dragă a țării mele...

Aflai atunci, pe cât am putut înțelege ori ghici, povestea marțianului:

Părăsise planeta lui mai mică, mai depărtată de Soare, mai bătrână ca Pământul, cu munții tociți de eroziunea veacurilor, cu mări prea puține, continente prea vaste, aer tot mai rarificat, apă dulce puțină, frig tot mai dominator, fiind trimis ca sol în căutarea altei lumi ceva mai tânără, mai apropiată de Soare, căci prea devenise grea și tristă

viața pe Marte. Degeaba inginerii lor, ca să adune apa absolut trebuitoare omenirii de acolo, săpaseră în decurs de secole o imensă rețea de uriașe canale de irigații care să aducă apa topită vara la pol, să poată crește podoaba roșie a florei marțiene în lanuri largi, drepte, dătătoare de hrană. Degeaba învinseseră frigul doftorii marțieni, inventând un vaccin anestezic care cufunda într-un somn adânc pe marțieni la sosirea frigului și oprea viața în loc atâta timp cât ținea iarna marțiană, de două ori cât a noastră, căci anul pe Marte este de 668 de zile și anotimpurile toate sunt duble. Degeaba chimiștii lor realizaseră de secole ideea întrevăzută pe Pământ de Berthelot, a unor pastile conținând în extract carbonul, azotul, sărurile trebuitoare omului, degeaba dispăruseră bolile, pieriseră decrepitudinea bătrâneții și moartea fusese răpusă. Căderea periodică în stare de animal hibernant, la care erau siliți marțienii, revolta mintea intelectualilor lor; dorința de o viață mai bună intrase despotic în sufletul lor și cu cât se apropia sfârșitul planetei, cu atât erau mai numeroși acei ce se răzvrăteau în contra religiei milenare de fatalism stoic al marțienilor, care se răzvrăteau în contra pieirii inexorabile a comorilor de știință adunate de veacuri, în contra pieirii fatale a omenirii în bloc. Niciun răspuns nu căpătaseră de pe Venus, de pe Pământ, la întrebările lor repetate, prin emiterea de unde interplanetare și atunci, socotind că locuitorii celor două planete favorizate de Soare sunt încă în stare prea primitivă ca să poată pricepe, să poată răspunde chemării lor desperate, au hotărât să trimită, în explorarea acestor depărtate salvatoare pământuri, un sol.

Porni atunci marțianul într-o sferă care, alcătuită dintr-o substanță anihilatoare de atracție – analoagă cu cea inventată de prietenul meu Sucevan și care făcuse cu putință construirea aerosfredelului nostru – porni prin imensitatea neagră a eterului veșnic înstelat, spre Pământ mai întâi, ca apoi să meargă și la Venus. Marțianul nu putu însă să lupte în contra frigului spațiilor interplanetare și, cu toată revolta voinței lui, vaccinul hibernant își arătă puterea: marțianul căzu ca mort, iar mingea zburătoare, lăsată fără conducere, trecu de sfera de atracție a Pământului, Luna o prinse în mrejele sale și abia de putu marțianul, într-o semiconștiență, ajuns foarte aproape de sol, să împiedice zdrobirea sferei de stânci. Ciocnirea fu totuși violentă și un oblon se strâmbase, apoi sfera căzuse într-un fund de crater și cu toată sforțarea marțianului îi fu cu neputință să dezdoaie oblonul ca să poată iarăși zbura și îi fu cu neputință să scoată singur sfera dintre pietre, la loc șes.

Atunci, până să poată primi ajutor de la frații din Marte, cu care putea vorbi, căci marțienii, prin concentrarea voinței, aveau putința transmiterii gândului la distanță, plănui, cum am făcut și eu, să meargă la pol, singura regiune unde pe Lună poți scăpa de frigul nopții dând mereu ocol polului, alergând veșnic după Soare. Își luă deci apă, merinde, o lampă și porni. Când noaptea lunară sosea, se ascundea în fundul unui crater adânc și hiberna acolo, ca mort, 14 zile, pentru ca din nou să reînvie odată cu revenirea Soarelui și să pornească mai departe spre pol.

Ajunse astfel la gheizer și se coborî pe albia lui, la craterele gemene. Aici, căldura fiind suficientă, fenomenul de letargie nu se mai produse și zgomotul pe care Coco și cu mine îl făceam în craterul vecin ajunse până la dânsul prin tunelul de legătură, și marțianul, convins că suntem locuitori ai Lunii, veni tiptil să ne studieze, și veni a doua oară să-mi scape viața. Restul se știe.

XIII. Din nou la lumină

Prin această pătrundere reciprocă a gândului în dorința de apropiere a sufletelor pentru a ne împărtăși secrete tăinuite de veacuri care abia acum, prin noi, se puteau în sfârșit dezvălui, simțeam că tot mai tare se strânge sentimentul de frățească iubire ce ne lega. Îmi dam seama în același timp că sunt un sol al Pământului, aici pe Lună, și că am datoria să-l reprezint cât mai demn. Aș fi voit ca, fiind departe de invidia și ambiția umană distrugătoare a fericirii pe Pământ, să pot înfățișa fratelui acesta, sol ca și mine al unei planete, tot ce e mai nobil ca putere de jertfă și avânt generos pe Pământ. Nu mă așteptam însă ca atât de curând să fiu pus la încercare...

Ultimele zile ale nopții lunare au trecut repede de tot și odată, pe când scriam în carnetul meu câte ceva – spre marea mirare a marțianului pentru civilizația căruia scrisul devenise lucru inutil de vreme ce mașini înregistrau direct vorbirea în semne tipărite și devreme ce puteau vorbi mintal, de la distanță, cu oricine – pe albia

secată a râului gheizerului, veni iarăși apă, semn că Soarele revenise pe emisfera noastră, despietrind gheţurile. De bucurie începui să cânt și să joc, scandalizând probabil seriozitatea înaintaşului nostru în civilizaţie. „Mergem la aerosfredel, ziceam, ne urcăm în el și zburăm spre sfera ta. O dregem, vii pe Pământ cu mine și, după ce mi-oi vedea ţara, căsuţa mea dorită, cărţile mele, laboratorul meu drag, viu de vrei cu tine în Marte... Îţi convine?... Dar știi la ce mă gândesc? Să vrei și tot n-ai putea fără de mine să te întorci acasă! Nici alţi marţieni n-ar putea veni să te scape, căci ar păţi ca și tine: i-ar adormi frigul și dacă tu ai avut norocul mare să te prindă atracţia Lunii, cine știe în ce colţ din nemărginirea universului s-ar putea pierde, cometă perpetuă într-o lume fără sfârșit, alt marţian!... Așa că, vrând nevrând, trebuie să te duc eu pe Marte, pe „Șîrî" al tău, afară numai dacă nu ţi-o plăcea mai bine să rămâi cu mine pe Pământ! Iar dacă e vorba să vă mutaţi cu toţii, marţienii, pe Pământ – vă dăm loc în Sahara – o să trebuiască tot eu să mă fac conductor de trenuri interplanetare... De! Cine v-a pus să născociţi serul vostru hibernând..." Eu glumeam, dar vedeam bine că marţianul prindea fiecare din vorbele mele și le cântărea. Dispăruse de mult dispreţul ce mi-l arătase marţianul, înainte ca să-i fi putut vorbi, când pricepuse cât de mult e legat de fratele acesta mai mic, fără de care nu-și mai putea revedea ţara, și parcă ar fi avut remușcări pentru neatenţia ce mi-o arătase în ultimul timp.

Fu lung drumul pe calea gheizerului până la suprafaţa satelitului, o zi teriană și mai bine. Ieșind din pasajul sub-

teran al râului, am dat întâi de un lac mic, suprapus celui dintâi, și apoi se deschise larga pâlnie adâncă a gurii craterului care, din cauza perspectivei și depărtării, lua exact forma unui ou gigantic, spart la ambele capete și crăpat de sus până jos, ca și cum l-ai fi tăiat cu cuțitul pe o muchie. Prin această crăpătură titanică laterală a pâlniei craterului își croise loc până spre lac apa gheizerului, și prin acest fund de prăpastie, de o grozăvie ce n-aș putea-o descrie, am urcat coasta gurii de crater până ce am ajuns din nou la Soare, după două săptămâni de îngropare voită.

Ne-am odihnit puțin și am pornit fără să ne temem de astă dată că o să ne surprindă noaptea, căci mergeam în calea Soarelui, spre aerosfredel.

Cât de tare îmi bătea inima în așteptarea regăsirii lui! Parcă mă tot temeam să nu se întâmple ceva rău, ca odaia mea de aluminiu, frântură scumpă din pământul patriei mele, fir tainic de legătură peste atât de prăpăstioase depărtări planetare, să nu fi dispărut sortindu-mă pieirii într-o lume oribilă, pustie...

Graba mea de a ajunge aerosfredelul o împărtășea marțianul, căci el numai prin mine putea fi salvat. Se arătă gata să mă ia și de astă dată pe umeri, dar îmi fu frică să nu cadă iarăși, ca atunci, și nu primii. Mă luă atunci de mână și pornirăm împreună, grăbind săriturile cât mai mult, sprijinit de brațul lui puternic.

În sfârșit, silueta scumpă a aerosfredelului mi se arătă din nou. Sugrumat de emoție, arătai marțianului aerosfredelul mântuitor...

Lăsându-mi mâna, marțianul iuți pasul, sub imboldul curiozității științifice, probabil, și rămăsei puțin în urmă.

Atunci – și nu știu cum să explic sentimentele ce-mi stăpânirä sufletul – văzând că marțianul o să ajungă înaintea mea la aerosfredel, fui cuprins de mânie și ură și, cu pumnii încleștați, urlai marțianului să stea! Nu se opri... Cu o sforțare supremă îl ajunsei în vreo patru sărituri, mă aruncai asupra lui și, punându-i o piedică, îl doborâi la pământ. Apoi, în trei sărituri uriașe, fui la aerosfredel, luai dinăuntru tricolorul și, cu furie, înfipsei drapelul românesc în cenușa solului lunar luat în stăpânire de mine întâi.

Marțianul se sculase și venind spre mine încet mă privi lung, trist, cu o milă nesfârșită... Pe Marte, ura aproapelui, granițele dispăruseră din timpuri imemoriale și ideea de naționalism făcuse loc umanitarismului celui mai larg și mai înfrățitor de suflete...

Rușinat adânc de atacul meu brutal și pricepând toată mirarea îndurerată a marțianului, scosei din pământ tricolorul și începui să înfășor încet la loc pânza. Apoi, îmblânzit, zisei marțianului:

— Acum, vino; te poftesc, ești oaspetele meu și voi face totul ca să te ajut și să te scap. Sfera ta a căzut pe aici pe aproape, o să o găsim, o să o dregem. Vino! Și, intrând amândoi în aerosfredel, încet, îi dădui viață și aparatul, dezlipindu-se iar de solul satelitului, plană în curând sus.

XIV. Fatalitate

Din nou vederea începu să se întindă asupra unei părți tot mai largi din peisajul lunar. Vedeam acum mult din-

colo de vulcanii gemeni, dincolo de craterul negru în care coborâsem întâi și unde o nouă vegetație crescuse, datorită probabil unui rest de umezeală concentrată în fundul păzit al craterului, ori unei compoziții mai puțin sterile a solului acolo. Vedeam până în marginea șesului nesfârșit ce se lăsa dincolo de regiunea necăjită de vulcani a polului. Ochii mei zăreau iarăși, de la înălțimea la care planam, partea din Lună ce stă pururi față în față cu Pământul, și reapăruse globul terestru, în ultimul pătrar acuma, imobil pentru vecie în același colț al firmamentului lunar, schimbându-și doar pe loc fazele în sens invers cu ale satelitului și luminându-se reciproc, noaptea. În vreme ce marțianul, tăcut, căuta să se orienteze, să regăsească locul unde îi zace sfera, eu nu-mi puteam scoate ochii de pe sfertul acela de glob luminos pe care, ca într-o oglindă magică, apăreau estompate în argint siluetele continentelor terestre scumpe sufletului meu.

De la o vreme, gândul că nu plec definitiv și că va trebui iar să cobor pe straturile acestea de lavă și roci sterile, în căutarea sferei marțianului, mă îngrozi și o luptă începu în sufletul meu: dar dacă nu m-aș mai întoarce? Dar dacă aș da acuma drumul curentului electric la maximum, ca să ne rupem pentru totdeauna de atracția Lunii, ce ar fi?

Revenind printre oameni cu marțianul, cine ar putea pune la îndoială că am fost cu adevărat pe Lună, că n-a fost utopie azbestoidul refractar atracției, invenția bietului meu prieten Sucevan, că e posibil să distrugi firele misterioase ale atracției planetare? Și atunci, după batjocura omorâtoare de ideal, ar veni în fine gloria, gloria

deplină de a fi cucerit spațiile interplanetare, de a fi aflat mijlocul de comunicare între planete, de a fi adus Pământului secretele civilizației marțiene, ar veni recunoașterea postumă a geniului unui român, pierit prea devreme ca să-și fi văzut visul împlinit.

Marțianul privea îngrijorat pe geam afară. Îl trăsei de mână și privindu-l adânc în ochi, ca să-mi ghicească gândul cât mai deplin, încercai să-l conving să renunțe la găsirea sferei, să vie cu mine chiar de acum pe Pământ, căci va găsi acolo, fără îndoială, mijlocul să facă altă sferă ori să perfecționeze refractita ori acumulatoarele noastre astfel ca să ajungă curentul pentru o călătorie până la Marte.

Gândul mi-l pricepu și tot ce se petrecea în sufletul meu ghici marțianul, dar trist spuse:

— Vreau, dar nu se poate!... Nu vezi ce îngust e aerosfredelul tău? Abia ne putem întoarce într-însul și prea sunt înalt! Cum o să te odihnești într-însul! Ai uitat apoi că frigul va face în curând din mine un corp inert ce nu-ți va putea veni o clipă măcar într-ajutor?

— Tocmai de aceea trebuie să vii cu mine, acum!

— Dar privește, acumulatoarele tale sunt pe sfârșite, cădem!...

Cădeam... încet, dar cădeam... căci în loc să se lărgească orizontul sub noi, se aduna din toate părțile, încercuindu-ne.

Crezând că din greșeală am atins comutatorul, voii să sporesc curentul, dar marțianul mă opri, împinse în sens invers comutatorul și zise:

— Nu, degeaba!... E bine să coborâm! Prea mare e greutatea trupului meu și prea mult ai zăbovit poate pe drum

și cu mine în interiorul Lunii... Pentru tine singur va ajunge cu prisosință curentul și te va duce ușor până în punctul, mai scurt la întoarcere, unde să te soarbă Pământul iarăși la sânul lui. Îți voi da pastile, lampa și vei putea scoate din aerosfredel o mare parte din proviziile tale grele și vei scăpa. Sunt fatalități contra cărora trebuie și ai datoria să lupți până la limita extremă, căci ai fi altfel un nedemn, dar sunt și fatalități în contra cărora zadarnic ai lupta. Așa e odihna finală la sfârșitul oricărui lucru în Cosmosul veșnic reînnoit... Nebunie a fost încercarea mea de a părăsi Marte, pământul bătrânilor noștri, pentru că i se apropie astăzi și lui ceasul odihnei finale și pedeapsa, vezi, e fatală...

Pentru gândul tău bun îți mulțumesc cu recunoștință, dar e tot ce-ți pot cere...

Și marțianul luând conducerea aerosfredelului, făcu să aterizăm iar, încet, pe Lună...

Apoi, deschizând aparatul meu zburător, se coborî, începu a scoate dintr-însul tot ce i se părea inutil, toate cutiile golite, toate merindele grele, toate instrumentele, armele ucigătoare ce mă crezusem dator să le iau, cutiile grele cu cartușe, și în loc puse un pumn mare din pastilele lui hrănitoare, lampa lui de radiu, îndemnându-mă să plec...

Rămăsesem copleșit în fața realității, cu sufletul zbuciumat între dorința de a-mi scăpa viața și rușinea de a comite o faptă nedemnă.

Mă zguduii și, hotărât, zisei marțianului:

— Nu! Îți mulțumesc, dar nu plec! Fatalitatea inexorabilă pe care tu o vezi, eu o resping! Sfera ta, o să o găsim, o să o dregem și, împreună, ca frați, ne vom întoarce sau

împreună vom pieri! Doar nu moare tot omul în țara lui, în patul lui, la adânci bătrânețe... Pier atâția, hrană de corbi, pe câmpurile de măcel străine, la un loc cu sute, cu mii de cadavre mutilate, din ambiția criminală a unui suveran ce și-a impus voința supușilor... De n-aș avea curajul, soldat al științei, să înfrunt conștient și de bună voie moartea pentru ea și să înving sau să pier?...

Cât despre tine, aerosfredelul meu drag, de ce te-aș ține degeaba pe Lună până la epuizarea totală a forței tale de zbor? Prin tine mai pot fi de folos oamenilor, prin tine îmi vor afla de urmă și ne vor veni poate într-ajutor... Îți dau drumul, deci, să te întorci singur spre Pământ, ca sol a ceea este mai bun în sufletul meu. Zboară ca visul, aducând oamenilor însemnările acestea zilnice ale mele. Fie ca în zborul tău să cazi pe pământul românesc iubit ce nu mi-e dat să-l mai sărut o dată, iar vouă, oamenilor, vă iert batjocurile, apatia voastră, vă dăruiesc din toată inima invențiile mele, puținul ce știu...

Așa se încheia jurnalul de bord al românului cuceritor al Lunii.

LUCRĂRI FOLOSITE*

Cum să înveți stelele – de **V. Anestin**, 1913

Credințele țăranului român despre cer și stele – **I. Otescu**, 1907

La Lune (Astronomie populaire) – **Camille Flammarion**

Voyage en ballon – **Camille Flammarion**

La Lune – **Amedee Guillemin**, 1866

Les Eclipses – **Abbe Th. Moreux**, 1912

Un jour dans la Lune – **Abbe Th. Moreux**, 1912

La terre et la Lune – **P. Puiseux**, 1908

Splendidele hărți lunare din No. 3661, april, 1913 – **Illustration**

Was wir vom Monde wissen – **Ph. Fauth**, 1906

Der Mond – **J. Nasmyth & J. Carpeter**, 1906 (*Traducere germană de Klein*)

The Moon – **N.S. Schaler**, 1903

The Moon – **Garrett P. Serviss**, 1907

O lunetă de 75 mm obiectiv

---

* Bibliografia, întocmită de autor, a fost reprodusă după ediția a II-a a cărții "Un român în Lună" (n.ed.)

CUPRINS

Scorniturі spăimântătoare

de Constantin D. Pavel

"O carte horror cu poveşti aproape adevărate!"

"După ce am citit această carte, am ascuns-o cu mare teamă în spatele cărţilor din bibliotecă. Pur şi simplu, vederea ei mă îngrozea de-a dreptul!"

O carte care te poartă, într-un stil pe alocuri jurnalistic și jovial, până la granițele întunecate ale groazei cele mai pure.

Culese de autor cu mare atenție, din diverse zone ale țării, "scorniturile spăimântătoare" pe care le vei descoperi între coperțile acestui volumaș te vor familiariza cu folclorul horror pur românesc, ce a înfricoșat zeci de generații de conaționali, strânși în serile de iarnă la gura sobelor, în șezători înspăimântătoare!

Vei întâlni strigoi, fantome, draci, iele, chiar şi extratereştri sau ființe care, altfel, nu pot fi în niciun fel explicate. Și toate poveștile au la bază un sâmbure de adevăr...

Titlu: *Scorniturі spăimântătoare*
Autor: *Constantin D. Pavel*
Nr. pag.: *128*
Colecția Science-Fiction: *#4*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Una dintre puținele lucrări science-fiction ale literaturii române de la începutul secolului al XX-lea, cartea “Un român în Lună”, apărută în 1914 – cu, iată, mai bine de 100 ani în urmă! - rămâne o capodoperă peste timp.
Și dacă îți place acest gen literar, e obligatoriu să ai volumul de față în biblioteca ta, fiindcă numai cunoscându-ne trecutul și raportându-ne la el, putem să visăm la viitor!

ISBN 978-606-8879-14-7
9 786068 879147 >

www.colectiasf.ro